

TINTILINIĆ

Školski list Osnovne škole Gruda • broj 20 • veljača 2019.

POPULARIZACIJA ZNANOSTI:
ZNANSTVENIK IVICA PULJAK

MJESTO VELIKOG OSMIJEHA:
DRUŠTVO NAŠA
DJECA GRUDA

KONAVOSKO CYBER NEBO

ENERGETSKA OBNOVA
OŠ GRUDA

KONOVIZIJA

TREND JE
BITI FREND

STARI ZANATI: SAMARDŽIJA

Tema broja: Društvena i medijska (ne)pismenost

Uredništvo
NAZIV LISTA: TINTILINIĆ
Školski list Osnovne škole Gruda, 20. broj
20215 Gruda, Gruda 65
Tel/fax: 020/791-012

VODITELJ NOVINARSKJE GRUPE:
Ana Veselić

UREDNIK:
Antun Pendo, 8.a

LEKTORI
prof. Paulina Kisić Pendo i
prof. Marijana Šerkić Despot

UREDNIŠTVO:
prof. Paulina Kisić Pendo
učiteljica Patricija Uroš Pendo
dip. knjižničar Jelena Letunić
Iva Tošić, 8.a
Ilija Letunić, 7.b
Antun Pendo, 8.a
Nike Šiša, 6.a
Helena Penetra, 4.a
Barbara Trojanović, 4.a
Petra Knežević, 4.a
Ivuša Burdelez, 7.a
Karmen Bogdanović, 7.a
Stanka Mia Radin, 5.a
Antonio Bratičević, 8.a
Učenici PŠ Popovići

Zahvaljujemo na suradnji svim učiteljima posebno Nataši Bećir, Serafini Kalčić, Ivani Mazavac, Barbari Astić, Anamariji Josić i drugim vrijednim nastavnicima.

Riječ ravnateljice:

Dragi čitatelji, pred vama se nalazi dvadeseti jubilarni broj našeg Školskog lista. I u ovaj broj je naše vrijedno uredništvo uložilo puno truda. U njemu su prikazani najvažniji događaji, razni intervjui naših učenika, njihovi zanimljivi radovi o tradicijskim vrijednostima, ... U svijetu beskonačnog medijskog izbora i lako dostupnih sadržaja, u kojem za medije više ne postoje granice svjesni smo sve većeg utjecaja medija na živote djece i mladih. Važan je izbor primjerenih medijskih sadržaja i zaštita djece od neželjenih medijskih poruka, te kritičko promišljanje kod djece. Iz tog razloga smo se odlučili za temu broja Društvena i medijska (ne) pismenost. Ovim putem želim zahvaliti svim učenicima, učiteljima i stručnim suradnicima koji su svojim radom, marljivošću i predanošću doprinijeli izlasku još jednog broja Tintilinića. Školu čine učenici, roditelji, učitelji i svi drugi koji u njoj žive i rade. Želimo da se svatko u njoj osjeća sigurno i ugodno. Draga djeco, imajte vremena za učenje, vesela druženja i budite u svemu uporni. Vama, dragim čitateljima, želim da uživate u čitanju.

Ravnateljica: Zdenka Pivčić

SADRŽAJ

Uredništvo	2	Socijalni pedagog ima riječ	33
Uvodna riječ ravnateljice	3	Trend je biti frend	34
KONAVOSKI ĐIR	4	Literarni i likovni radovi	35
-Bratstva	4	Naše molitve	38
-Stari zanati: samardžija	6	Poštujmo naše znakove	41
-Društvo naša djeca Gruda	8	Zdravo i prirodno	43
-Po konavoski	9	Radionice pedagoga	44
-Konovizija	11	Oboji svijet tolerancijom	52
-Turnir konavoskih sela	14	Na koncertu s Karmen	53
TEMA BROJA: DRUŠTVENA I MEDIJSKA (NE) PISMENOST		www.vijesti	54
-Konavosko cyber nebo	15	Stripovi	57
-Idemo li u školu ili ne?!!!	19		
-Senzacionalizam	23		
ENERGETSKA OBNOVA ŠKOLE	25		
Popularizacija znanosti:			
Naš gost Ivica Puljak	25		
Moje iskustvo u natjecanju u čitanju naglas	26		
Putopisi	28		
Lektira kao poslastica	32		
Izlet na izložbu „Marin Getaldić“	33		

Slika u pozadini:
Rad učenika viših razreda

BRATSTVA

Mentor teme Bratstva u Konavlima: Ana Marija Josić, vjeroučiteljica

BRATSTVO PRESVETOG TROJSTVA GRUDA

Nebeski zaštitnik Bratstva je Presveto Trojstvo čiji se blagdan slavi prvu nedjelju iza Duhova. Svrha osnivanja Bratstva je gajenje ozbiljnog duhovnog života, djelotvorno promicanje evanđeoske ljubavi među članovima Bratstva i svim ljudima kao i pomoć u apostolatu i karitativnom radu Presvetog Trojstva.

Dužnost članova Bratstva je:

- sudjelovati u svim duhovnim sastavnicama koje priređuje bratstvo i na sjednicama istog,
- sudjelovati u sprovodu preminulog člana bratstva
- pohađati bolesnu braću i pomagati ih moralno i materijalno u njihovim potrebama, itd...

Bratstvo je opet krenulo s radom 2003. godine i od tada je aktivno. Do sada su bile aktivne dvije uprave Bratstva. Predsjednik prve uprave je bio gospodar Ivica Radulović, a druge koja još traje je gospodar Luka Deranja.

Nora Bećir

Bratstvo je dužno poticati mlađe stanovnike za učlanjivanje i rad u Bratstvu. Osim navedenih kršćanskih dužnosti koje obvezuju sve vjernike, a u kojima se članovi Bratstva moraju prednjačiti, bratimi se obavezuju i na sljedeće duhovne prakse, npr. sudjelovati u svim duhovnim sastancima koje priređuje bratstvo i na sjednicama istoga. U slučaju izostanka treba se ispričati pred Upravom Bratstva. Zatim sudjelovati na misi namijenjenoj članovima Bratstva, kao i na misama namijenjenim preminulim članovima Bratstva na Dušni Dan. Tu je i sudjelovanje na sprovodima. U Bratstvu također potrebno je izbjegavati sve vrste nesporednosti i svađe. Dužni su djelotvorno pomagati, moralno i materijalno, sve redovite i prigodne akcije koje preporučuje župnik ili Uprava Bratstva u svrhu promicanja vjerskog i karitativnog

života u župi. Pohoditi bolesnu braću i pomagati ih te Bratstvo mora plaćati misnu i godišnju članarinu u visini koju propiše Glavna skupština. Svaki član Bratstva ima pravo koristiti materijalna i duhovna doba Bratstva, glasovati na skupštini birati ili biti biran, biti pokopan u bratimski grob u nedostatku vlastitog groba, primiti materijalnu pomoć od Bratstva po potrebi te opomenuti člana koji zanemaruje bratimske dužnosti i obveze. Prestanak članstva u Bratstvu nastupa istupom iz članstva koje se traži u pisanoj formi, isključivanjem kad za ovo nastupe razlozi neispunjavanjem obveza iz članstva u Bratstvu te javnim odbacivanjem katoličke vjere i crkvenog zajedništva. Odluku o isključenju donosi Uprava. Žalba na odluku o isključivanju rješava Glavna skupština i njena odluka je konačna.

Nikol Šaćić

BRATSTVO SVETE ANE

Sveta Ana je zaštitnica Lovorne. Bratstvo svete Ane okuplja obitelji iz zapadne Lovorne i dvije obitelji iz Pridvorja. Svaka obitelj bratstva sv. Ane ima svoj grob i svake godine slavu svetu Anu. Ujedno svake godine u 11. mjesecu provodi se gestozija (sastanak) u kojoj se odlučuje tko će te godine preuzeti brigu o kapelici i grobovima. Ne zna se od kada postoji to bratstvo, ali se smatra da postoji dugo. Postoje zapisi iz kojih se može doznati ako muški u kući pođe (prije se išlo u Ameriku) da ga žena može nasljedovati u poslovima. Uoči blagdana sv. Ane, ljudi iz sela se skupe u kapelicu i zajedno zvone, čime najavljuju sutrašnji blagdan sv. Ane.

Ivo Mujo

KAPELA SVETE ANE U LOVORNOJ

Jedna od najljepših konavoskih kapela je ona Svete Ane u selu Lovorno. Nalazi se na zapadnoj strani sela poviše zaselka Groti. Pretpostavlja se da je sagrađena u 15. stoljeću na mjestu već postojećeg svetišta i groblja. Oko kapelice nalazi se staro i novo groblje koje pripada članovima bratstva Sv. Ane u Lovornoj. Kapelica i groblje izgrađeni su na strmoj litici, a sa sjeverne strane od ceste je odvoja kameni zid sa lijepom malom kapelicom u kojoj se nalazi kip Sv. Ane. Glavna svetkovina u kapeli Sv. Ane je blagdan Sv. Joakima i Ane koji se slavi 26. Srpnja. Tada svi članovi bratstva sa brojnom rodbinom i prijateljima slave Svetu misu. Kapela Svete Ane je obnovljena 2000. Godine dobrovoljnim radom članova bratstva.

Petra Mujo, 7.b

BRATSTVO SVETOG SRĐA I BAHU U PRIDVORJU

Naša je stara konavoska tradicija da su konavoske obitelji okupljene u bratstva. Bratstvo je osnovna vjerska, ali i svjetovna organizacija. Župa sv. Srđa i Baha ima osam bratstava. Bratstvo sv. Mihajla u Mihanićima, Bratstvo sv. Tome na Kunoj, Bratstvo sv. Ivana u Ljutoj, Bratstvo Velike Gospe i sv. Ane u Lovornoj, a u Pridvorju je Bratstvo sv. Martina Pod Dvorem i Bratstvo sv. Srđa i Baha sa sjedištem u matičnoj crkvi. Ove godine je osnovao novo Bratstvo sv. Josipa u Drveniku. Svako bratstvo ima svog svetca zaštitnika, crkvu posvećenu tom svetcu i groblje gdje se ukopavaju članovi obitelji iz pojedinog bratstva. Bratstvo sv. Srđa i Baha ima dugu tradiciju i utvrđena nepisana pravila koja se s stoljećima prenose s generacije na generaciju. Svake godine bratstvo ima godišnji sastanak u nedjelju nakon Sv. Martina u studenome. To se zove gestozija. Na gestoziji Bratstva sv. Srđa i Baha svake godine druga obitelj preuzima brigu o vođenju bratstva. Glava obitelji koja brine o bratstvu zove se gastald. Gastald ima obvezu brinuti o uređenju groblja, brine o organizaciji sprovoda kada umre netko od članova bratstva, vodi brigu o potrebnom uređenju prostora oko groblja i predstavlja bratstvo u jednogodišnjem razdoblju. Ova obveza svake godine prelazi u novu obitelj i to redoslijedom kako su izgrađene kuće u smjeru kazaljke na satu. Bratstvo sv. Srđa i Baha ima svoj barjak koji se nosi u posebnim procesijama, a ponekad i u procesiji Sv. Vlaha. Bratstvo sv. Srđa i Baha ima matičnu crkvu. Župu i župnu crkvu utemeljio je dubrovački vlastelin Marin Gradić koji je crkvi poklonio zemljište, izgradio crkvu i župni dvor u drugoj polovici 16. stoljeća. Crkva je značajno proširena i nadograđena 1923. godine te je do danas nekoliko puta obnovljena. U crkvi se nalazi izuzetno vrijedna oltarna slika koja uz Bogorodicu i svetce zaštitnike Srđa i Baha prikazuje pejzaž sela Pridvorje. Osim nje u crkvi se nalazi vrijedna slika sv. Vlaha koju je naslikao poznati hrvatski slikar Celestin Medović. Dan Svetog Srđa i Baha slavi se 8. listopada kao i državni praznik-Dan neovisnosti.

Petra Mujo, 7.b

FESTA SVETE ANE

Svake godine slavimo Svetu Anu, naše krsno ime. Naši stari su taj dan zvali Svetuana. Po sela slavi Svetu Anu, a ostali Veliku Gospu. Zato u selu imamo dva bratstva. Prvo se slavi Sveta Ana, a dvaes dana iza drugi dijo sela slavi Veliku Gospu.

Sveta Ana je najvažniji dan u cjelom godini.

Dan ili dva prije spremaju se kuće. Funjestre se otvaraju da se karmare proventaju. Čistu se saloče i kužine, uređiva se ispodpoda. Sve mora bit uredno i okokuće. Ako se ko oče obuć, priprema se roba. Za ženske košuje i čermice, a za muške gaće, košuje i pesomitače. Navrjeme vaja uzet dobra mesa. Uglavnom plečka za dobru juhu, a za teletina za pečenja. Ako ko u selu koje, ku ćeš boje!

Uveče pred Svetu Anu skupimo se ispod potrijemka i zvonimo u zvona. Tako cjela konavoska vala zna da je sjutra festa. Zvonimo sve dok se sunce, pro donje bande, ne kala umore. Kad se smrkne više se ne zvoni.

Misa bude na Svetu Anu izapodne. Okupi se sva Braća, famija i prijateji. Iza mise je vazda tratamenat. To bude ispodmurve. Kako je sveta Ana u srcu jeta vazda bude sparina. Izamise ide se na večeru. Spravja se juha i lešada, a izatega prčeno. Sve mora bit beričetno, a večera potraje i do izaponoći. Sveta Ana se ovako slavila odvazda, a i zavazda. Akobogda.

Ivo Mujo, 8. b

BRASTVO SV. ĐURĐA U POPOVIĆIMA

Okupljeno je oko lokalne crkve sv. Đurđa u Popovićima te je imalo veliki vjerski i društveni značaj tijekom minulih vremena. U Bratstvo su ušla sva seoska domaćinstva- oko 70-ak obitelji. Budući da nema povijesnih zapisa o radu Bratstva sve se temelji na usmenoj predaji-generacijski s koljena na koljeno.

Postojala su čvrsta i nepisana pravila ponašanja unutar Bratstva. Uz vjerske običaje i obaveze prigodom proslave crkvenih svečanosti te sahrana u lokalnoj crkvi, seljani su Bratstvo organizirali i kao zatvorenu zajednicu za međusobnu pomoć u teškim i grubim vremenima. Npr.pomagali su obiteljima kada bi umro domaćin, pomagali seoskoj sirotinji s puno djece, pomagali kopati vinograde kada bi bolest (TBC) odnijela muške članove obitelji...

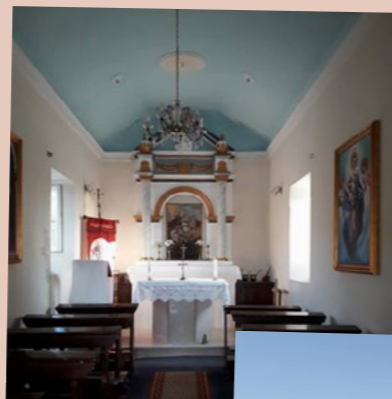
Svi seoski domaćini bili su obavezni svake godine donijeti voditelj u Bratstva (obično imućniji seljak) određenu mjeru vina, koju bi on ili otkupio ili prodao. Zarađeni novac čuvao se u kasi Brastva za pomoć članovima.

Posljedni veliki sastanak Bratstva održan je na blagdan Sv. Đurđa 1936. godine, na gumnu obitelji Smišljan. Na tom sastanku došlo je do svađe i raskola u Bratstvu pa se ono više nije sastajalo i izgubilo je zauvijek svoju društveno korisnu funkciju.

Dolaskom Drugog svjetskog rata, a kasnije komunističkog režima Brastvo isključivo ispunja svoju vjersku ulogu. Jedino što je zadržano iz prošlih vremena je obveza održavanja lokalne crkve na način da po 3 obitelji u trajanju od jedne godine brinu o lokalnoj crkvi, groblju, proslavama, sahranama... Bratstvo nikada nije pravno registrirano,

nema svoj statut, a ni pisane tragove o svom radu pa je sve ostalo na usmenoj predaji kroz stoljeća.

Vlaho Bronzan

MOJ ME SVETAC ČUVA

Kada sam bila mala mislila sam kako je grmljavina nešto strašno i nešto čega bi se trebalo bojati...

One zime kad su meni bile četiri godine jedan je dan bilo veliko nevrijeme. Navečer me je mama poslala da se spremim za spavanje. Odjednom je opalio jaki grom. Ja sam bila izvan sebe i preplašena sam vrištajući i plakajući u isto vrijeme trčala mami u dnevni boravak. Mama me je odmah zagrlila i izljubila: „Ljubavi moja, pa ne trebaš se bojati. Ispričaj ću ti jednu zanimljivu priču, ali prije toga bi bilo dobro da se odjeneš. Baš tako u donjoj majici i s jednom čarapom na nozi.. Mislim da će ti biti hladno.“

„Dobro mama“, odgovorila sam još sva u suzama. Otišla sam u sobu i vratila se trčajući s čarapom i majicom u ruci (da slučajno grom ne bi opalio dok sam sama). Mama je krenula s pričom: „Bio je jedan svetac, a zvao se Ilija. Po njemu si ti dobila ime. Postoji legenda o tom svecu, a ide ov...“

„A, a, a, mama, što je to legenda?“ prekinula ju je moja znatiželja.

„Pa, ovako... To ti je priča koja nigdje nije zapisana. Priča koju su ljudi izmislili i pričavali jedni drugima.“

„Dobro, nastavi molim te nastavi“ već sam ja zaboravila zašto mi mama priča tu priču.

„Legenda kaže da kad je jaka grmljavina to sveti Ilija vozi kočiju po oblacima“, mama je tek počela, a moja znatiželja se opet javila: „Haha, pa mama kako on može voziti kočiju po oblacima?? li, zapravo što je uopće kočija?“

„To ti je ono u čemu se u pričama i slikovnicama voze kraljice i princeze“, mama mi je sve strpljivo objašnjavala.

„Stvarno, mama? Pa to je baš fora! Znači, kad grmi zapravo se sveti Ilija vozi u kočiji kao neki kralj. Ee baš je smiješan taj sveti Ilija! On plaši malu djecu tom svojom kočijom umjesto da se vozi u autu kao svi normalni ljudi! Tako ga mi ne bi čuli i ne bi ga se mala djeca bojala. Ma dobro. Mama, baš ti hvala što si mi ispričala ovu priču, ups zapravo legendu. Sad ću svim prijateljicama reći da je to cijelo vrijeme bio sveti Ilija i da nas svih moj dragi svetac čuva!“

Ilija Letunić, 7. b

„KO JE KOGA NASAMARIO“

Nasamariti znači nekoga prevariti. Ali osledlati znači staviti samar konju ili magarcu. Samar ili sedlo bio je neophodan u ratarskom poslu Konavala. Bogat je bio onaj čovjek koji je imao konja, pa čak i magarca.

Ruralni kraj Konavala imao je potrebe za zanimanjima povezanim s obradom zemlje. Kultura rada jednog težača tražila je mnoge alatke i ratarska sredstva poput samara. Razvoj tehnike bacio je u prošlost staru ratarsku proizvodnju. Vraćanje na „staro“, tradicionalno je predmet novog vida agrarnog turizma, što i ovaj članak želi potaći- pričom o samardžiji Burdelezu.

- Samardžija je bio moj pradjed. Kako je počeo raditi, je li bio zanatnik tj. od koga je naučio zanat?

Pradjed je rođen na Kuni 1985. godine u obitelji koja je brojala desetero djece (sedam sestara i tri brata, svi su se poženili i poudali, pradjed se uvijek hvalio time). Pričao je kako ga je kad je imao devet godina otac odveo na pazar na Mrcine te je tamo kupio malu ručnu blanjicu (još uvijek je sačuvana) i onda je počeo pomalo izrađivati predmete od drva da bi se kasnije specijalizirao za samare. Bio je samouk, nitko ga nije učio nego je kriomice gledao jednog starog susjeda i pamtio pokrete.

- Kako su se pravili samari ?

Samari su se pravili od jasenovog drva, a neki dijelovi i od ostalih vrsta drva koja rastu u Konavoskim brdima (klijen, divlja kriješva,

brijest,...). Najprije je trebalo ubrati kvalitetno drvo, zatim ga osušiti i onda bradvicom, blanjom i svrdlom izraditi samar. Ništa manje naporan posao nije bio ni napraviti stelju koja se nalazi između drvenog dijela samara i konjskih leđa. Trebalo je števiti braveću kožu – bekinu, pa je prišiti na platno i unutra staviti slamu te sve to na koncu prilagoditi veličini konja i samara.

- Koliko je vremena trebalo za jedan samar?

Kad je bio u punoj životnoj snazi, 30-tih-50-tih godina, samar je izrađivao dva dana i to na terenu, dakle uranio bi u ponedjeljak ujutro, stavio torbicu s alatom na rame i pošao na Radovčiče kod domaćina koji je sam pronašao drvo i pripremio ostali materijal (bekinu, slamu, platno, konope). Samar bi završio sutradan uvečer nakon što bi prenoćio te bi iz te kuće produžio dalje u Zastolje gdje bi ostao do petka ujutro, a zatim produžio u Dunave gdje bi samar završio do subote uvečer te bi se poslije vratio doma na Kunu nakon šestodnevno izbivanja iz kuće. Nedjeljom bi otišao na svetu Misu i “među ljude”.

- Postoje li razlike za samar za magarce i za konje- vrste samara?

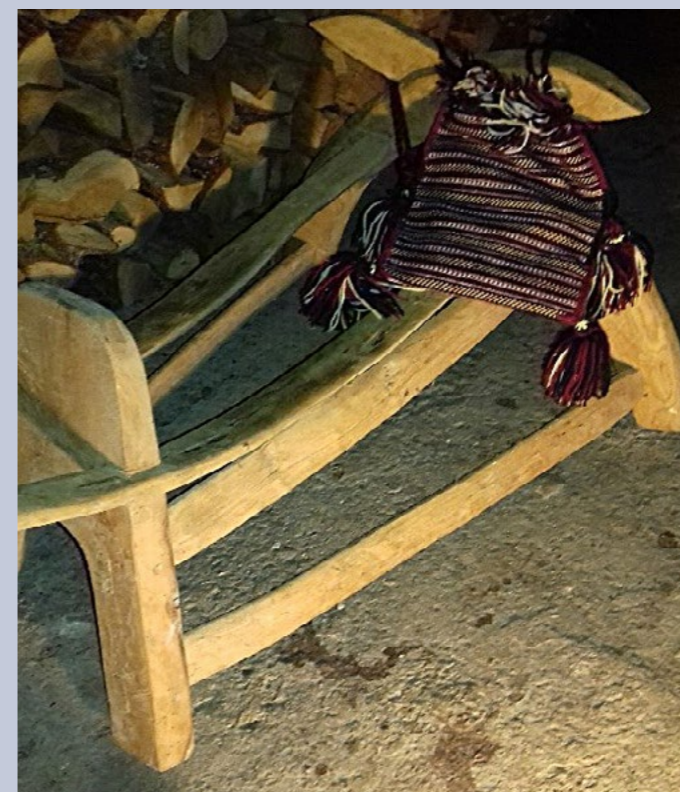
Samari za tovarne konje i magarce razlikovali su se samo po veličini te je u tom poslu bilo veoma važno znati dobro stimati, tj. izmjeriti konja da ga samar ne bi žuljao, odnosno da mu ne bio klapao ukoliko je bio velik. Za jahaće konje se nikad nije koristio samar nego sedlo.

- Je li dedo radio i konjske ovratnike?

Dedo je radio konjske ovratnike i volovski jaram za oranje, a i bačve te prozore i vrata od drva.

- Sigurno su bili kvalitetniji nego danas. Koliko su trajali?

Samari su morali biti jako kvalitetni jer su očekivanja bila da traje minimalno petnaest do dvadeset godina uz moguće eventualne popravke. Ukoliko se konj osamaren izvaljao na leđa najčešće bi nastala šteta.

STARI ZANATI

- Do kada se u obitelji Burdelez izrađivali samari?

Pradjed je izrađivao samare sve do duboke starosti, tj. do 1978. godine, ali sve manje i samo u svojoj radnji sporijim ritmom, šest-seдам dana mu je bilo potrebno za jedan samar. Narudžaba, a i konja je bilo sve manje, stoga niti jedan djedov sin nije osjetio potrebu za nastavkom tog izumirućeg zanata.

- Je li izrađivanje samara bio dobar izvor prihoda?

U dedovom životu su se izmjenjivala povoljna i nepovoljna razdoblja za zanatlije. U početku je bilo mnogo konja, ali i mnogo konkurencije jer je skoro u svakom selu bio po jedan samardžija. No, s vremenom je stekao reputaciju i postao najtraženiji samardžija u Konavlima te u skoro u svakoj kući bio bar jedan njegov samar. Konavljani su veoma teško zarađivali za život na poljoprivredi, stoga ni dedo sa svojim zanatom nije mogao računati na veliku cijenu za svoj mukotrpani rad, ali svakako uz skroman način života živio je sasvim pristojno od rada svojih ruku.

- Zgode i nezgode sa samarima?

Kao i svakom čovjeku tako su se i njemu događale razne nezgode u poslu. Jednom prilikom ga je magarac udario kopitom dok ga je mjerio. Drugom zgodom je susjedov žar iz cigareta upao u tek sašivenu stelju i time zapalio samar. Bilo je situacija kad je stavio bravljenu kožu sušiti ispred radnje, a seoski psi su je odvučili u nepoznatom smjeru i uništili.

- Kako danas se izrađuju samari?

Ne izrađuju se više nikako, osim poneki vojni koji su od željeza, ali ih nema u Konavlima.

Razvoj modernizacije i industrijalizacije doveo je do prestanka potrebe za zanimanjima ruralnih krajeva. Kulturni resursi poput sedla i alatka za izradu sedla uz razne dogodovštine obogatit će ruralni turizam.

Ivuša Burdelez, 7. a

DRUŠTVO NAŠA DJECA GRUDA

Mentor: Barbara Astić
Uredili i pripremili : učenici PŠ Popović

MJESTO ZA VELIKI OSMIJEH: DRUŠTVO NAŠA DJECA GRUDA

Razne manifestacije, aktivnosti i radionice kao što su Prvi pljesak, doček svetog Nikole, maškara povorka, Kenova i Adio školo organizira jedna udruga kojoj je cilj okupiti djecu i pružiti im kvalitetno provođenje slobodnog vremena. To su mlade žene i majke s područja Konavala – Društvo Naša djeca Gruda.

Učenici PŠ Popović odlučili su u svojoj školi ugostiti predsjednicu Društva Jelenu Bratoš Županović. Jelena je bivša učenica naše škole s kojom smo se imali prilike družiti dok je bila na zamjeni naše drage pedagoginje Ane.

KAKO JE NASTALA UDRUGA DND?

Udruga DND nastala je jako davno, još kada su vaše bake i prabake bile mlade. Društvo bi se iz godine u godinu obnavljalo mladim generacijama. I onda i sada, Društvo ima isti cilj, što kvalitetnije obogatiti život djece izvan škole.

ŠTO SVE ORGANIZIRATE TIJEKOM GODINE?

Tijekom godine organiziramo raznovrsne dječje manifestacije i aktivnosti. Ono po čemu smo najpoznatiji jest tradicionalni Prvi pljesak-Konavle ištu zvijezdu, u kojem se u pjevanju natječu osnovnoškolci iz Konavala. Spomenula bi doček sv.Nikole -torta party, maškaranu povorku, Adio i Kenova školo te prigodne radionice za djecu i roditelje tijekom godine. Rado organiziramo humanitarne akcije na području Konavala, ali i šire.

KAKAV JE OSJEĆAJ ORGANIZIRATI PRIREDBE ZA DJECU?

Osjećaj je divan, istovremeno miješanje ponosa, sreće i zadovoljstva. Nema ljepšega nego vidjeti nasmijana i sretna dječja lica. To je misao vodilja našega Društva.

USPIJEVATE LI UVIJEK U SVOJIM AKCIJAMA?

Ponosno mogu reći da uspijevamo. Kad se male ruke slože, sve se može.

KAKO STE POSTALI PREDSJEDNICA?

Dok sam bila vaših godina, s veseljem sam pratila i sudjelovala u svim aktivnostima koje je Društvo tada nudilo. Lijepo je bilo biti dio toga. Završila sam studij pedagogije te je moje zanimanje usko povezano uz rad s djecom. Odlučila sam se pridružiti Društvu još dok sam studirala te sam s vremenom stekla povjerenje svojih članica. Odabrale su me da stojim na čelu društva jer sam mlada i aktivna u društvenoj zajednici. Usudila bih se reći da je to samo tako na papiru jer su sve članice jednako važne i odgovorne. Sve odluke i ideje do-

nosimo zajedno.

KAKAV JE OSJEĆAJ BITI PREDSJEDNICA?

Biti predsjednica je istovremeno zahtjevno, odgovorno, a ujedno ponosno i lijepo. Svoju ulogu shvaćam ozbiljno jer ona zahtijeva mnogo otvorenosti prema novim stvarima, mnogo komunikativnosti, slobodnog vremena, strpljenja i kreativnosti.

KOLIKO ČLANOVA IMATE?

Brojimo 30-ak članova, od kojih je trenutno aktivnih 15-ak. Naša vrata su uvijek otvorena za nove članove.

IMATE LI PROSTOR GDJE SE NALAZITE?

U zgradi Općine Konavle na Grudi imamo dvije prostorije. Jedna nam služi za radionice s djecom i naše sastanke, a u drugoj prostoriji se nalazi naša knjižnica, koja broji oko 2200 naslova. Trenutno smo u slaganju knjiga i nadamo se skorom svečanom otvaranju novouređene prostorije i knjižnice.

DOBRA STARA SINGERICA

Već s dvanaest kuka na tankoj robi, izvezen negdje na paši, danas je velika vrijednost. Nasuprot produkcijskoj megalomaniji današnje jeftine i nekvalitetne odjeće. Kvaliteta vezova i robe za košulje i modrine bila je na iznimnoj razini. Vezovi su se radili od svile iz dudova svilca, dobivene prirodnim i ekološkim putem.

Mlada (nevjesta) je donijela u doti 10-15 vezova i par košulja i to je koristila do kraja života. Košulje su se prale i prale, ali nikada nisu izgubile vrijednost i autentičnost. Skidali su se vezovi i onda bi se košulje bijelile. Štirkom posute pošice (pokrivalo za glavu) bi se utijavale kako bi izgledale čvršće i ljepše.

Sve su to fragmenti iz konavoskog života. Jedan od fragmenata je i dobra stara singerica. Pričala mi mama kako je samostan u Pridvorju dobio singericu. Nakon rata još su dumne bile u Pridvorju, a fratar je bio Ljudevit, ljudina od 150 kg, ali i ljudina u duši. Neki naši iseljenici (mislim moji Veselići, dedova braća) kupili su singericu i poslali je poštom. Stigla je u Sarajevo. Dumne su trebale počiti po nju, ali one su htjele ići u paru, dvije. Bilo ih strah nedoličnosti ako ide jedna. To se fra Ljudevitu činilo kao trošak. Može i jedna govorio je fra Ljudevit. Ipak su dvije dumne pošle po singericu. Singerica je poslužila dumnama za šivanje raznih dijelova odjeće puku. Meni i mojoj sestri su sašile više vestica. Posebno se sjećam žutih vestica s volanima za mene i godinu dana manje staru sestru, pa smo izgledale kao blizanke. Nosile smo ih samo u svečanim prilikama.

Nažalost to su prošla vremena i više nema ni fra Ljudevita ni duma u samostanu u Pridvorju. Štih samostana danas održavaju nove konavoske generacije.

Pedagoginja Ana Veselić

TRADICIJA KOJA SE NE SMIJE ZABORAVITI

Intervju s babom Jelkom i dedom Nikom o životu u njihovom mladenaštvu

1. Kada ste radili u polju, kad ste se ustajali ujutro?

Baba: U 6 ujutro.

Đedo: U 6.

2. Kada ste ručali?

Baba: Pa, uglavnom u podne.

Đedo: Najčešće u podne, ali nekad bi se malo produžio posao, pa bi jeli kasnije.

3. Jeste li ručali u polju ili bi išli kući?

Baba: Sve ovisi, uglavnom bi išli doma.

Đedo: Kako kad, ponekad doma, a nekad i u polju.

PO KONAVOSKI

PLETENICE I KONAVOKE

Pedagogica Ana me zamolila da pitam svoju šesdesetsedmogodišnju baku o nošnji i pletenicama. Kada pogledam slike Konavoka, divim se njihovim debelim i karasnim pletenicama.

Baka mi je odgovorila sljedeće.

Od doma uzgojenih bubica su se činile svilene kite, vezli vezovi i tkale kurđelice. Košulje su se šile od lana, od domaće vune se prela pređa, a od pređe raša za modrinu. Šusteri su činili konavoske opanke sa crvenom kožicom koja se zvala maškarin. Žene su za lijepa (svečano) nosile pepice od bijele tele. Bječve za svakidan su se plele od vune, a za ufino od bijelog bumbaka (pamuka). Konavoski nezaobilazan nakit su brnjice. Nevjeste su nosile vrenčine i debelu kolajnu.

Pitala sam baku i o pletenicama i kopicama, evo odgovora.

Konavoke su vazda imale dugu kosu koje bi vezale u dvije pletenice. Pletenice bi oplele oko glave. Nevjeste su nosile pošicu, a stare žene ubručić. Sidelice (stare neudate žene) su nosile zlatače.

Nike Šiša, 6. a

4. Kada ste bili dijete jeste li morali voditi životinje na ispašu?

Baba: Da, ali to su češće obavljali dječaci.

Đedo: Da, morao sam, naravno.

5. Jesu li djevojčice zalijevale vrtove s voćem i povrćem?

Baba: Da, naravno, zalijevala sam cvijeće.

Đedo: Da, morali smo pomagati, ali to je češće radila moja sestra.

6. Jeste li voljeli svoje domaće životinje?

Baba: Da, bila sam vezana uz njih.

Đedo: Jesam, volio sam ih.

7. Jeste li ih vi hranili?

Baba: Da, ali bi nam ponekad i dječaci pomagali.

Đedo: Da, sve...krave i ostale životinje.

8. Je li vam bilo teško raditi poslove i kopati u polju?

Baba i đedo: Bilo je teško, samo smo na to bili naviknuti i to je tako moralo biti.

Ilija Letunić, 7. b

NIJE VODA?!!!!

Kako se prije pravila kava?

Čićerica oliti prava kava

Običaj je bio u Konavlima da težaka koji ima baštinu blizu tvoje kuće zazoveš na tratamenat. Tako je i naša Mare zazvala težaka Pava da dođe na kavu čićericu. Sve to nadajući se da on neće doći jer nije imala prave kave. One modrozeleno, popržene kave iz Omerike, što bi došla kome u selo, te bi je on podijelio prijateljima. Oni bi uzvratili, kad bi njima došlo zrno kave.

Ipak, došo naš Pavo na kavu, pije i govori: "A, a, a, nije voda!" Mare skuhalo kavu od skorija ječma.

Povijest crne kave

Davno prije kava se nije kupovala već mljevena i ispečena kao što se danas kupuje. Kupovala se sirova, a zatim su je ljudi sami kod kuće mljeli i pekli. Postojali su različiti mlinci za kavu. Stari mlinci za kavu bili su drveni s mjedenim dijelovima, a kasnije su se izrađivali oni malo bolji koji su bili cijeli od mjedi.

Pričala mi je baba kako su nove mjedene mlince imale uglavnom samo one imućnije obitelji. Kava se pekla u tamburiću koji je imao mali otvor kroz koji bi se ubacila sirova kava i žicu uz pomoć koje bi se vrtila kava da se ravnomjerno ispeče.

Sve obitelji pile su kavu samo kada im dolaze gosti, a ujutro kada se probude pili su ječmenu kavu koja im je bila jeftinija. No, one bogatije obitelji su sebi mogle priuštiti "pravu" kavu u malo većim količinama

i pili su je malo češće. Moja baba bila je malo dijete, ali dobro se sjeća da kada se u kući pekla kava, mirisalo je cijelo selo. To je bio jedan izražajan miris kojeg su svi voljeli, pa su ga zbog toga i zapamtili. Kada bi se kava ispekla na red bi došao mlinac. Kada se kava samjela zatim bi je ljudi skuhalo na sličan način kao što se to danas radi, no postojala je trampija na koju se stavljala zdjelica prilikom kuhanja kave.

Moja stara susjeda tete Luce Letunić pokazala mi je kako izgleda tamburić i rekla mi je kako ga je ona nedavno koristila, ali naravno ne za pečenje kave jer kod sebe nema sirovu kavu. Sirova kava se nije kupovala kao što se danas kupuje, otprilike po pola kilograma. Prije se kupovala po 20 dag i zatim se pekla jer je sirova kava bila skupa. Tete Luce mi je također pokazala jedan stari drveni mlinac koji ona čuva, a star je preko 200 godina! To me je zaista fasciniralo! U svojoj kući pronašla sam jedan stari mlinac i moram reći da sam se morala potruditi. Bio je među starim stvarima i vazama. Mi smo

kod kuće imali mjedeni mlinac, ali onu manju verziju. Jako mi se sviđa jer je boja mjedi pomalo zlačana, baš kao ona kovanica od 10 lipa.

Jako mi se sviđaju priče o tome kako se prije pravila kava, ali jednu stvar moram reći. Ti su se ljudi prije zaista morali potruditi da bi napravili najobičniju kavu koju mi danas napravimo u pet minuta. Svaka im čast. Vjerujem naravno da je ta kava bila puno finija, ali shvatila sam da se moja baba i tete Luce slažu u tome da je ta kava imala predivan miris od kojeg je mirisalo cijelo selo!

Napisala: Ilija Letunić, 7. b

Drveni mlinac star više od 200 god.

Mlinac koji sam našla u svojoj kući

Tamburić

Trampija

INTERVJU S MOJIM ĐEDOM: MUŠKA KONAVOSKA NOŠNJA

Često mi mladi zaboravljamo kako si naši djedovi i bake živjeli naporan i težak život. Konavoska odjeća je bila zaštitni znak svakog Konavljana. Ali i to je u Domovinskom ratu uništeno. Nakon rata mnogo se učinilo na obnovi nošnje.

- Od čega se sastoji muška nošnja?

Konavoska muška nošnja sastojala se od košulje, gaća, gunjca, korete, čermice, kape, bječava, opanaka i pasa.

- Je li bi postojala svečana i svakidašnja nošnja?

Jest. Svečana nošnja je bila napravljena od finije robe i sa zlatnim vezom. Nosile su se bijele bječve i crvene crevje. Bilo je svečanih i rad-

nih, a posebna je bila svatovska.

- Je li se svaki dan nosila nošnja?

Jest, jer nije bilo druge robe.

- Od čega se radila?

Radila se od vune, a ukrasi od svile.

- Kako se prala?

Prala se u kamenici ručno s domaćim sapunom.

- Gdje ste je nabavljali?

Bile su posebne žene u selu koje su je šile.

- Čuvaš li još svoju nošnju?

Ne nestala je u ratu.

Zahvalujemo đedu.

Mia Stanka Radin, 5. a

MAŠKARE, MAŠKARE

Biti maškar u pokladno vrijeme bilo nam je jedno od najveselijih i najzabavnijih događaja u djetinjstvu.

U Cavtatu i na Grudi održavale su se maškarane povorke malih i velikih maškara i uvijek su nam bile zanimljive iako nismo baš sve razumjeli. Čitala bi se ostavština staroga Poklada koji je redovito bio osuđivan za sve loše što se dogodilo u protekloj godini. To su bile priredbe i dani kada je i staro i mlado željelo sudjelovati ili samo gledati cijelo to maškarano šarenilo i zabavu. Duge zimske noći u veljači smišljali bi se kostimi, vadile stare babine ili dedove gaće, košulje, klobuci i zaboravljene špicke. Tijekom veljače, dok se čekala povorka na pokladni utorak znali smo se maškaravati "po kućama". To znači da smo nas nekoliko, već po dogovoru u školi, kad padne prvi mrak obukli nešto na sebe i krenuli obilaziti kuće najprije po susjedstvu, a zatim dok nas naši nisu počeli tražiti po selu. Nije bilo mobitela da nas točno lociraju. To je znalo potrajati do kasno, a nama je vrijeme u zabavi i smijehu brzo prolazilo. Vikali bi: Maškari, maškari! Promijenili bi glas i govorili da smo stigli iz daleka puta. Oni najmlađi bi se „zapultili“ od velike kotule i pali i uvijek ih je trebalo čekati. U košic smo skupljali naranče, bombone i jaja. Jednom prilikom nosač košica što od umora što od težine pao je negdje u mraku. Jaja su se polomila, a naranče smo pokupili.

Pripreme za maškaranu povorku u kojoj su najprije išla djeca, a zatim odrasli trajale su nešto duže. Tada su kostimi bili malo ljepši, zanimljiviji i lice se moglo otkriti. Po dogovoru bi se skupili u nekoga doma i krenuli na vinariju odakle je redovito kretala povorka pa preko Grude sve do Doma kulture. Opet bi stariji začini sve svojim smijehom, zabavom i lokalnim šalama koje se i danas pamte, a lijepa prošla vremena ožive se gledajući stare fotografije.

Maja Bušković, učiteljica

KONOVIZIJA

KONOVIZIJA

Konovizija, natjecanje konavoskih sela u pjevanju, pod geslom 'Presentaj svoje selo', sličnog koncepta kao Eurovizija, održalo se u Domu kulture na Grudi gdje je nastupilo 16 natjecatelja iz mjesta širom Konavala, od Komaja i Čilipa, do Vodovađe, Molunta i Pločica. Nakon glasovanja najviše bodova je otišlo Pridvorju koje je predstavljao Mato Dimnić-Oluja.

Cavtat je predstavljao Vlaho Kordić, Dubravku Sanja Grmoljez, Čilipe Ivana Zadro, Komaje Vlaho Baule, Stanka Vodopić predstavljala je Lovorno, Molunat Ivo Cvjetković, Suzana Kovačić i Katarina Dadić Močić, domaćina, Grudu je predstavila Patricia Kovačević, Poljice Katarina Bete, Popoviće Maja Bušković, Pridvorje Mato Dimnić, Radoviće Luka Rilović, Vitaljinu Katarina Mladošević i Vodovađu Mija Švago.

Razgovarali smo s Tonijem Čeovićem iz Pridvorja, glavnim i odgovornim za Konoviziju. Evo što nam je Toni rekao:

1. Molim da nam ukratko kažete nešto o sebi?

Ja sam vam jedan muškarac kojega je puknula kriza srednjih godina i koji je počeo shvaćati da mu je mozak ostao u 20-tim, a tijelo je žalost u stvarnim 40-tim pa upoznajem nove stvarčice poput išijasa, tlaka i slično. Ali, srećom, u meni je zauvijek ostalo čučati malo nemirno dijete s vrlo bujnom i čudnom maštom, zbog čega mi stalno na pamet padaju nove stvari koje se kasnije pretvore u projekte.

2. Odakle ideja Konoviziju?

Ideja za Konoviziju je, vjerovali ili ne, došla iz – sna. S obzirom da sam od onih koji imaju jako čudne i osebnije snove, negdje mi se u snu valjda ispremišao Zlatni pljesak, koji je bio dugogodišnja ideja dobro vam poznata Frana Šmanjka, i Eurovizija. Odmah sam znao da bi ideja mogla biti zanimljiva, pa sam je izložio prijatelju Matku Zglavu i tako je u listopadu 2017. godine počeo rad na pretvaranju sna i ideje u stvarnost. Samo pet mjeseci kasnije Konovizija je imala svoju premijeru.

3. Znamo da ste već organizirali neke velike društvene događaje, kako u Konavlima tako i u Dubrovniku. Možete nam reći koje?

Puno toga u životu počne slučajno, pa tako i ovaj moj put u „organizacijske vode“. Kolega Pasko Filičić i ja smo bili sportski novinari u dubrovačkom dopisništvu Slobodne Dalmacije i osmislili smo rubriku u kojoj ćemo predstavljati zgodne sportašice. I već nakon prve djevojke rubriku je vidio glavni organizator izbora Miss Hrvatske koji nam je ponudio organizaciju dubrovačkog izbora. Malo smo se pitali možemo li mi to, ali smo na kraju ipak organizirali prvi izbor Miss Sporta Dubrovnik koji je održan 2001. godine. Kad se danas sjetim da smo sve uspjeli organizirati u svega par tjedana....

Idućih šest godina sam radio taj izbor, da bi nakon toga dvije godi-

ne organizirao Miss Konavala, a onda sam se posvetio nekim drugim stvarima. Bilo je tu još događanja poput kulinarskog natjecanja... Bilo je tu previše stvari za nabranje.

4. Recite nam malo kako je Konovizija zamišljena te koja je njena svrha u širem smislu?

Najjednostavnije rečeno Konovizija je zamišljena kao konavoska Eurovizija, ali s naglaskom na humor i ležernost. Cilj je ponuditi jednu novu vrstu zabavu u zimskim mjesecima kada se malo toga događa, nasmijati ljude, ali i povezati naša sela. Također, kako dječje pjevačko natjecanje ima svoju veliku ulogu u konavoskoj povijesti, svrha je ponuditi i nešto onima malo starijima koji isto vole pustiti glas, samo na drukčiji način od Prvog pljeska. Ali, glavni cilj je pružiti dobru zabavu, kako izvođačima, tako i gledateljima.

5. Možete nam dati neke podatke o prvoj Konoviziji kao što je broj izvođača tj. sela, tko je pobjednik, kolika je bila posjećenost ...

Na prvoj Konoviziji je nastupilo 15 mjesta i sela a pobjedu je odnio Mato Dimnić Oluja s pjesmom Mendozino. Nakon Konovizije Oluja je postao prava konavoska zvijezda, a pjesmu Mendozino danas znaju svi – i mladi i stari. Ali bilo je tu još nezaboravnih nastupa o kojima će se pričati godinama – od Marije Prkoče iz Pavljeg brda koja je pjevala pjesmu svome mužu koji je sjedao do nje na klupici čitajući novine, preko neponovljivog Luke Rilovića iz Radovčića koji je svojim nastupom podigao publiku na noge, ili prelijepa Stanke Vodopić iz Lovorne koja je oduševila i stylingom i glasom, do Iva Cvjetkovića iz Molunta čiji nastup s plesačicama nešto što o čemu će pričati i djeca naše djece.

Dom kulture je bio prepun, a prema podacima koje smo dobili od Libertas TV-a i Dubrovniknet.hr, Konoviziju je putem ekrana gledalo još 20-tak tisuća gledatelja širom Konavala, ali i naše županije pa čak i šire. Ni danas nam nije jasno što je to jednom Japancu bilo zanimljivo u Konoviziji.

6. Broj ulaznica je razgrabljen u rekordnom roku. Svi koji nisu bili te sreće pa da su imali ulaznicu mogli su pratiti uživo Konoviziju. Recite nam nešto o tome?

Moram biti iskren i reći da nitko od nas iz organizacije nije očekivao da će biti baš tolika pomama za Konovizijom. Shvativši da zbog ograničenog kapaciteta Doma kulture Na Grudi jednostavno neće biti mjesta za sve uspjeli smo dogovoriti TV i internet prijenos u živo. Karte su se prodale u manje od 15 minuta, što nas je veselilo (zbog velike zainteresiranosti), ali što nam je bio signal da iduće godine prodaju karata moramo raditi na drugi način. Za Konoviziju 2019. karte se više neće prodavati po caffè barovima nego će se prodavati isključivo na jednom službenom mjestu, rezervacije neće biti moguće a ograničit će se i broj karata koje može jedna osoba kupiti. Nažalost, mjesto održavanja ima svoj kapacitet i opet će biti onih koji će ostati bez karata, ali se barem neće dogoditi da se dođe na prodajno mjesto na vrijeme a da se svejedno ostane bez karata.

7. Uskoro slijedi 2. Konovizija. U kojoj ste sada fazi organizacije?

Pripreme za ovu Konoviziju su počele doslovno sedam dana nakon završetka prošle tako da smo već u poodmakloj fazi – ne baš završnoj, ali... Cijeli koncept je već poznat, osmislili smo video uratke, program cijelog natjecanja... Na ovoj Konoviziji će nastupiti 24 mjesta i sela pa ćemo imati dvije večeri – 22.2. polufinale i 1.3. finale. Bit će nekih iznenađenja, pa ćemo ih za sada zadržati za sebe.

8. Koliko je zahtjevno organizirati ovakav događaj?

Organizacija ovako većeg događaja je jako zahtjevna jer treba pronaći natjecatelje, osmisliti program, odraditi foto i video snimanja, odraditi pjevačke probe. U projektu, što u organizaciji, što u natjecateljskom dijelu, što u tehničkom, sudjeluje veliki broj ljudi a sve to treba iskoordinirati i uigrati tako da, onaj tren kada počne program i prijenos u živo, sve funkcionira kako treba. Treba imati jako puno volje, ali i strpljenja i živaca, jer se uvijek dogodi neki problemčić. Ali kad

si spreman na sve, kad si posvećen projektu, sve to na kraju sjedne na svoje mjesto.

9. Konovizija je donijela dosta radosti u Konavle. Sto bi vi poručili nama mladima za kraj?

Prvo, hvala vam na ovom prvom dijelu rečenice jer nam jako puno znači kada vidimo da smo usrećili ljude. A što se tiče poruke mladima, mogu vam samo reći ono što sam naučio radeći sve ove poslove. Prvo, uvijek budite mladi – čak i kada budete imali svoju djecu i svakodnevne probleme odraslih u srcu i duši ostanite mladi. Drugo, slijedite svoje snove i budite ono što vi želite, a ne ono što drugi od vas očekuju. Nešto najljepše je kad možeš raditi nešto što voliš, stoga ne odustajte od svojih snova da budete novinar, modna dizajnerica, Euro parlamentarac, predsjednica države ili nešto deseto, bez obzira na reakcije okoline na vaše želje. I treće, čuli ste za onu „sve se može kad se hoće“, i od svih izreka koje ćete čuti ta je najtočnija. Naravno, ne možete istrčati 100 metara za pet sekundi jer je to fizički nemoguće, ali ako ste nečemu posvećeni, ako se oko nečega trudite – budite sigurni da će rezultat doći! Da, ponekad će na tom putu biti i prepreka, ali ako ste posvećeni cilju, trudite se i ne odustajete lako, nema te prepreke koja će vas zaustaviti na putu do cilja! Zato draga djeco, ako imate snove – slijedite ih i ne bojte se!

Katarina Bete je jedna od sudionica 1. Konovizije. Evo što nam je kratko rekla o sebi, Konoviziji, reakciji okoline i o tome što želi poručiti nama mladima.

Čast mi je što sam bila sudionica prve Konovizije, nečeg što ostaje zauvijek zapamćeno, nečeg što je pozitivno za naše društvo. Djetinjstvo sam provela na Grudi, gdje je bilo puno više djece, nego sada, gdje nije bilo interneta, već igre iz naših mašta, igre druženja i zajedništva...kuća i škola je bilo što moramo, sve ostalo smo bili mi... od svih igara najviše smo voljeli pjevati, organizirati naše festivale i uživjeti se po uzoru na stvarne poput tada popularnog "Splitskog festivala", imitirajući popularni "Magazin", "Nove fosile", "Srebrna krila Jasnu Zlokić", "Zoricu Kondžu"...sva važnost bila nam je u tome, biti kao oni, mali a veliki... neprocjenjivo.

Predstavljala sam selo Poljice, osobno meni idilično selo s pogledom na more, smješteno u prekrasnoj prirodi...selo koje te budi i zove u život...pogotovo kada te dio djetinjstva za njega veže...dakle, sve kako treba.

Što se tiče mog nastupa na Konoviziji moram priznati da me je trebalo nagovarati, jer mi se nekako činilo da tu mladi trebaju tražiti svoju priliku, više nego ja, jer ipak sam ja malo starija, haha iako se to ne vidi. Pjevanjem se bavim od kada znam za sebe...u mom domu se uvijek pjevalo, tako da je pjesma moj život odmalena.

Na Konoviziji mi je bilo divno. Jedno posebno iskustvo, kada radost glazbe dijeliš s ljudima koji vole glazbu i nadasve uživaju u njoj...to je takvo inspirativno iskustvo i preporučam da nikada ne propustate takvu ili sličnu priliku...glazba spaja i budi prekrasne emocije... glazba je ljubav.

Kada usporedim Konoviziju s Eurovizijom sličnost je što je to glazbeno natjecanje, iako po produkciji neusporedivo, ali za mene je puno emotivnije i puno iskrenije, jer na Euroviziji nastupaju profesionalci, a na našoj Konoviziji zaljubljenici u glazbu...razlika je ogromna.

Reakcije ljudi su odlične, jedno iskustvo koje nas je sve promijenilo, toliko zblizilo da se družimo i uživamo u glazbi koja nas je i spojila kada smo se činili jedni drugima zaboravljenim. Ono što ja vama mladima mogu poručiti je da živite svoj život za koji želim da vam bude kao pjesma.

Selo Popovići predstavljala je Maja Bušković, učiteljica naše škole, članica Društva Naša djeca Gruda. Učiteljica Maja ima završenu glazbenu školu, svira flautu, a bila je i član limene glazbe na Grudi. Iza nje su nastupi na Prvom pljesku, a upravo se zato prijavila na Konoviziju te otpjevala pjesmu Skitnica koju je otpjevala i prije 30 godina na tom dječjem natjecanju. Kaže da je imala pozitivnu tremu što je sasvim normalno jer ovo ne radi svaki dan. Nimalo je nije bilo strah konkurencije jer važno je sudjelovati. Upravo to je njena poruka mladima;

Važno je sudjelovati, pobjeda nije bitna. Lijepo je prezentirati svoje selo i odlično se zabaviti. Treba se odvažiti i krenuti. Odvaži se i ti!

Još jedan sudionik, ujedno i pobjednik 1. Konovizije predstavnik je Pridvorja, gospodar Mato Dimnić, zvani Oluja. Na Konoviziju se kaže prijavio samo zato jer se nitko nije htio prijaviti. Za nastup se pripremao u OŠ Gruda. Kaže da pred nastup nije imao tremu jer već dugo godina pjeva po zabavama i svadbama. Konkurencije ga nije bilo strah jer nije mislio o pobjedi. I gospodar Mato Dimnić kaže da je važno sudjelovati bez obzira na ishod natjecanja. Kad sam čuo da sam ja pobjednik bio sam uzbuđen i sretan. Nema namjeru ponovo nastupiti, to prepuštam mladima.

Drago mi je čuti mlade ljude koji pjevaju Mendozino. Dobre pjesme nikad ne nestaju.

Veseli nas svaki događaj koji raduje ljude. Želimo što više projekata kao što je Konovizija. Nama je Konovizija bila veća fora od Eurovizije. Čestitamo organizatorima i natjecateljima te se radujemo svemu što slijedi. Konavle rules!

Antun Pendo 8.a

TURNIR KONAVOSKIH SELA

Slika 1. Župa Čilipi vs Župa Pridvorje

kojem živi treba sačekati 2. godine da bi zaigrao za drugo selo. Te 2. godine je neutralan.

Nakon 6 akumuliranih prekršaja puca se 12-sterac.

Akumulirani se brišu nakon poluvremena.

Žuti kartoni se broje sve do polufinala i igrač koji je dobio 3 žuta u 3 utakmice ne smije igrati 4 utakmicu.

ZANIMLJIVOSTI

Zvekovica je ekipa s najviše odigranih finala u povijesti turnira. (5)

Svake godine kada nije osvojila zaustavile su je ekipe s Gornje bande. (Dunave, Sokol)

Spajanje s drugim selom je dozvoljeno ako nemaju dovoljno igrača i ako to drugo selo želi.

Nakon finala uvijek je vatromet i zabava s nekim od hrvatskih pjevača.

Davor Šuker je prije nekoliko godina bio na turniru sela.

Turnir sela se svake godine održava u Ljutjoj na betonskom terenu. Počinje krajem 6. mjeseca a završava sredinom 7. mjeseca. Turnir konavoskih sela ili turnir sela kako ga mi zovemo, obilježili su osvajači odnosno povratnici u turnir, ali o tome ćemo kasnije. Ovogodišnji jubilarni 10. turnir bio je odličan kao i svake godine. Naravno iza tribina po običaju se nalaze šankovi na kojim se prodaje piće i hamburgeri. Ove godine posjećenost je bila veća nego proteklih godina. Prošle godine Ljućani su uveli dječji turnir, koji su ove godine osvojili Čilipljani, odnosno Župa Čilipi. Mogla su igrati djeca 2003. godišće i mlađa.

Pobjednik Turnira konavoskih sela 2018. je Sokol, ekipa koja igra čvrst i agresivan nogomet pod vodstvom trenera-igrača Matije Pulića. Sokol nakon dugo godina izbjivanja s turnira, zbog nedostatka igrača, vratio se ove godine i na najbolji mogući način obilježio povratak. Srušili su s trona Zvekovicu koja je prvak 2. godine zaredom. Ekipa s Potoka(Sokol) pobijedila je 19:07. Zvekovicu s rezultatom 2:1, utakmica je bila vrlo napeta, igralo se vrlo oštro, prljavo, pogotovo Zvekovica, jer nisu željeli izgubiti, što je i normalno.

Naravno valja spomenuti sve ekipe, ali Molunat je ove godine ugodno iznenadio sve. Pogotovo utakmicom protiv Čilipa koju su Molunćani pobijedili 4:3 i pokazali veliki FAIR PLAY, za bijanjem autogola nakon vodstva 4:2 zbog nespemnosti ekipe Čilipi. Molunat je u četvrtfinalu zaustavio Sokol pobjedom 2:0.

Najbolji igrač Matej Perović (Sokol)

Najbolji strijelac Ante Arbanasin (Jadran Ljuta)

Najbolji golman Ivo Đukan (Mihanići, Gabrile)

A evo i nekih pravila i zanimljivosti.

PRAVILA

Golaut i aut se moraju izvesti u roku od 5 sekundi.

Aut se izvodi nogom.

Penali se pucaju nakon grupne faze i svaka ekipa mora izabrati 3 izvođača, penali se pucaju sa 7 metara.

Ako neki igrač iz jednog sela odluči igrati za susjedno selo u

Pobjednik turnira sela Sokol

Antonio Bratičević 8. a

KONAVOSKO CYBER NEBO iliti

KAKO PUTOVAT PO BIJELOME SVIJETU, A NE ZAVERGLAT RENOLA 4

Tiratot, bauto, kurdelica, komostre, žmuo... Ne znate koji je jezik u pitanju? Španjolski nije, a ni engleski. Vuče na portugalski? Prebirete po davno stečenom znanju ne bi li vam ijedna od ovih riječi zasjala i lampica se upalila te našli jezik kojem pripadaju... Ne trudite se, nećete uspjeti. Ovo je drevni jezik Konavala, primorskoga kraja na jugu Lijepe naše koji se proteže od Duboke Ljute iliti Jute, kako Konavjani reču, pa sve do Ponte Oštre iliti rta Prevlake, tik uz granicu s Crnom Gorom. Ponosan je to narod koji je stoljećima čuvao i sačuvao svoju kulturu, običaje i jezik. Ubručić, deboto, sekavat, arajdan, košerić s mekim š (ako ste mislili da ne postoji ovo slovo u hrvatskoj abecedi Konavjani će vam reći drugačije) i more drugih riječi koje pjevaju dok ih izgovaraš. Čak i ako ne znaš značenje osjećaš poštovanje osjećajući im vijek kojim su do sad opstale. Stare riječi u novom dobu. Opstale, otrgnute zaboravu...

Posebno zaslužan za očuvanje baštine je administrator stranice Konavoski rječnik na planetarno popularnom Facebooku. Da, stigao je Facebook i u Konavle, davnih dana, i to je naša prva stanica. Naš je dundo Vlaho prvi uvidio dobrobit ovog čuda pa je otvorio stranicu koja broji preko 2600 ljudi i koja čuva tradiciju čuvajući izvorni konavoski govor. Dobar primjer nama mladima kako se iz svega može izvući dobro na korist svima u zajednici.

Tko je on, kako je došao na ideju Konavoskog rječnika i što se trenutno događa vezano za ovu temu reći će nam Vlaho Baule.

Ja sam Vlaho Baule i rođen sam 1973. godine. Cijeli svoj život živim u Vignjima, jednom malom, ali punom duha, zaseoku sela Komaji. Osnovnu školu sam finuo u Komajima i u Cavtatu, a srednju školu i višu pomorsku školu, smjera nautičar, u Dubrovniku. Kroz život sam radio svašta: plovio, održavao tenis terene, bio prevoditelj s engleskog i francuskog jezika, a zadnjih dvadesetak godina vodim autolinarske i autolakirerske radione u više firmi. Oženjem sam i otac sam jednog trećašića. Pored posla bavim se: klapskim pjevanjem, izradom tradicijskog nakita od srebra i ronjenjem. Slobodnoga vremena skoro da i nemam.

Kako je nastao Konavoski rječnik te koje su aktivnosti grupe?

Konavoski rječnik je nastao iz rasonode i svojevrnog revolta na činjenicu da našega domaćega jezika u Konavlima nestaje, što zbog ogromnog utjecaja medija, što zbog doseljavanja stanovništva iz drugih krajeva, ali najviše zbog nas samijeh. Osjetio sam potrebu da se sve te naše riječi zapišu prije nego se smeknu i potpuno zaborave. Odaziv ljudi je bio fenomenalan i FB Konavoski rječnik je u vrlo kratko vrijeme narasla na 2000 članova, a i dan danas, s njih preko 2600, ima lagan i stabilan rast. Bitno je bilo ne dozvoliti da takav jedan kvalitetan projekt ne pokleklne pred svakakvim senzacionalističkim vijestima, gluparijama nevezanim za temu.... i upravo uspjevši u tome

uspjelo se tu FB grupu svesti u okvire nekih specijaliziranih grupa koju posjećuju ljudi koji imaju što reći i žele nešto kvalitetno pročitati. Aktivnost na grupi je daleko manja nego prvih godina, ali svako malo se pojavi neka riječ koju nismo obradili i dotakli u prethodnim objavama i komentarima. Posebno me raduje što su u grupi aktivni stariji ljudi i što upravo oni iznjedre neke davno zaboravljene riječi. Njihov je doprinos nemjerljiv. Ima par ljudi koji su se prihvatili pisanja konavoskog rječnika, ali ne zvanično. Najdalje je stigao prof. Krešimir Veselić koji je dijelom i sistematizirao građu. Ja bih volio da iza projekta izdavanja Konavoskog rječnika stane neka ozbiljna ustanova i da se rječnik napravi kako i mirita. Ne bude li tako poslije će biti ispravaka i ispravaka, a svako izdano dijelo nekome jednom posluži ko građa. Bilo bi žalosno da sami napišemo pogrešno povijest svoga govora. Ta me je pomisao odgovorila od nakane da sam saberem riječi. To jednostavno mora odraditi struka. Kad se jednom Konavle obnove i opet stanu na noge biti će vremena i sluha za kulturu, nadam se, i tada će se valjda krenuti s radom i pripremom rječnika u tiskanom izdanju.

Bavite se pisanjem pjesama na konavoskom dijalektu. Možete nam reći nešto o tome?

Konavoski pjesnici; Vlaho Baule, Luko Paljetak i Petar Obad.

Što se tiče mojih pjesama ja ih pišem još od 5. razreda osnovne. „Isprovociran“ Konavoskim rječnikom, izdao sam samostalno dvije zbirke pjesama: „Obnovimo se iz guke“ i „Plima ljubavi“, a u planu mi je izdati još jednu s kojom bi završio ciklus. Želja mi je da kada jednom za 50 ili 100 godina netko bude čitao moju poeziju, iz mojih knjiga može znati kako se u moje doba živjelo, a danas kako se u moje doba govorilo. Jezik je „živo biće“ povodljivo, prilagodljivo, ali... ne smijemo dozvoliti da ne znamo kakav je naš jezik nekad bio.

Fotograf tete Luce Kocelj

Kao članica Konavoskog rječnika sam shvatila da trebamo otvoriti stranicu koja ima fotografije Konavala od nekad do danas. Na našoj grupi su konavoska čejad, naša iseljena čejad i sva čejad dobre voje koja žele upoznat Konavle. 5000 judi broji grupa sa svih sedam kontinenata i svih uzrasta. U grupi nema politike ni grubijih riječi.

Odakle naziv za grupu te kako grupa djeluje?

Zavazda Konavle je ime želje da u našim Konavlima Konvjana bude zavazda. Administrator smo moj sin i ja jer je ovo odgovoran posao te zahtijeva puno angažmana, rada i vremena. Zbog velike ljubavi za Konavle otvorila sam ovu stranicu i uživam u njoj bez obzira na teret koji mi nekad nosi. Naša stranica prati sve događaje kroz Konavle. Postajemo kao jedna konavoska novina koja prati sva događanja. Naš kraj je zahvaljujući i ovoj grupi postao poznat do daleka. Za Konavle znaju mnogi i dive se ljubavi prema tradiciji, prirodnoj ljepoti, kulturi konavoskog čovjeka. Često u messenger dobivam poruke ljudi iz cijelog svijeta koji davaju podršku meni i svim našim članovima koji pišu u grupi. Zahvaljujem se članovima koji sudjeluju i objavljuju u grupi. Nisam ja, nego smo svi mi Zavazda Konavle jer bez njih ne bi bilo ni grupe s ovakvom snagom. Voljela bih kada bi se mladi iz svakog sela aktivirali i slali slike i vijesti iz svoga sela ili zaseoka. Dobili smo puno komentara da zahvaljujući našoj grupi postaje IN živjeti u Konavlima što nas čini ponosnim.

Grupa je važna da se vidi borba i opstanak konavoskog čovjeka kroz teška davna vremena do dana današnjeg i ljubavi njegove za svoju konavosku zemlju. Ponekad napravimo izlet skupa s Konavoskim rječnikom kroz naše Konavle, družimo se uz čitanje naših pjesama koje pišemo. Na ovoj stranici najljepše što se dogodilo je da je porasla potražnja konavoske robe i izrada iste od strane naše mladosti koja se žele oblačiti i biti viđeni u njoj na našoj stranici.

Čini se da u Konavlima ima vila i vilenjakova?

Svi mi na našoj grupi nazivamo se vilama, vilenjaci – sokolima. Zašto? U Konavlima se uvijek oslovljavalo sa "De si bijela vil!" Jabuka je znak čestitanja u Konavlima i znak veselja, zdravlja i blagostanja pa je i zaštitni znak naše grupe.

Što nam možete poručiti za kraj?

Poruka mladima može stati u dvije riječi: Zavazda Konavle! Ne napuštajte svoj kraj. Ostanite ođe zavazda. To prenesite svojoj deci i unučadi.

Idemo daje. Naša slijedeća stranica grupa je Srcem za Konavle. Putujući do te stanice razmišljam kako bi se u Konavlima mogla otvoriti nova cyber st(r)anica tipa Lastana iz Modre laste gdje bi mi mladi zasigurno imali što reći. No, vratimo se Srcem za Konavle. Začas smo na Grudi, jednim klikom. Tamo nas je dočekala Romana Zglav, administratorica te grupe te nam rekla nešto o samoj ideji nastanka i aktivnostima grupe.

Ja sam Romana Zglav, 38 godina, majka dvoje djece, Dominika i Helene. Inače sam iz Dubrovnika, ali prije 13 godina sam se udala na Grudu gdje živim i radim u Hrvatskoj poštanskoj banci kao bankar. U prosincu 2016. god. potaknuti mnogim akcijama skupljanja hrane i potrepština za potrebite u suradnji s mojom prijateljicom Julijom An-

tunović odlučile smo napraviti sličnu akciju za potrebite u Konavlima. Međutim, nismo htjele da to ostane samo na blagdanima. Htjele smo pomagati ljudima tijekom cijele godine. I tako smo se odlučile napraviti stranicu na način da pomognemo jedni drugima uvijek, ne samo u određenom vremenu.

Na koji način stranica djeluje u životima ljudi?

Stranica djeluje na način da kada znamo da nekome treba pomoć mi djelujemo. Kada radimo neku konkretnu akciju ljudi doniraju novac od kojeg kupimo ono što je potrebno. Osim toga ako ljudi imaju neke stvari, kućanske aparate, odjeću, obuću i slično, da je očuvano i upotrebljivo, razmjenjujemo na stranici. Također objavljujemo i potrebe za najmom za stanovanje, usluge obavljanja određenih poslova i slično. Najprije smo počeli s akcijom za Božić 2016. god. kada smo nekoliko osoba, koje su uglavnom živjele same i starije su, obišli i odnijeli im hranu i higijenske potrepštine. Nažalost, dvije osobe od tih, više nisu s nama. Osim toga na naš poticaj jedan stariji gospodin je smješten u Dom za starije i nemoćne, a radimo na tome da još jednu gospođu koja je u potrebi, a sama je, također smjestimo u Dom, tako da ima svu potrebnu njegu i pažnju. Kada se radi o bolesti u nekoj obitelji tu smo posebno osjetljivi i to je jedina situacija kada ljudima prosljedimo novac potrebit za liječenje. Inače novac ne doniramo jer nikada ne znam u koje svrhe se može upotrijebiti.

Kako distribuirate pomoć potrebitima ?

Pomoć potrebitima distribuiramo sami međusobno. Inače kad netko nešto poklanja razmjenimo porukama brojeve mobitela i ljudi se međusobno kontaktiraju i dogovore gdje i kad će obaviti preuzimanje. Inače za veće stvari krevete, ormare i slično moj suprug Maro je na raspolagju na čemu mu se posebno zahvaljujem. Najviše od svega je potrebna dobra volja. Ono što meni više ne treba nekome može dobro doći. Neću to baciti u smeće ako nekome može poslužiti. Porukama i pozivom se lako dogovorimo gdje i kad da obavimo preuzimanje. Kada činim dobro ja se osjećam presretno jer znam da sam nekome pomogla. Kako kaže izreka "Dobro se dobrim vraća". Tako da se ne bojim što donosi sutra čak i ako meni bude pomoć zatrebala.

Tko se odaziva na vaše apele za pomoć drugima te kako dolazite do informacija?

Odazivaju se svi, od male djece do odraslih. Odazivaju se ljudi koji imaju srce, dušu i dobru volju. Ljudi se uglavnom javljaju sami ako im je nešto potrebno, direktno meni porukom pa onda ja stavim objavu. Nekome nije ugodno da se zna da je upravo njemu pomoć potrebna. Tako da ne idemo javno s imenima. Konavle nisu velike, ako čujem da je nekome pomoć potrebna raspitam se i problem bude riješen.

Možete li izdvojiti neku akciju koja vas se posebno dojmila?

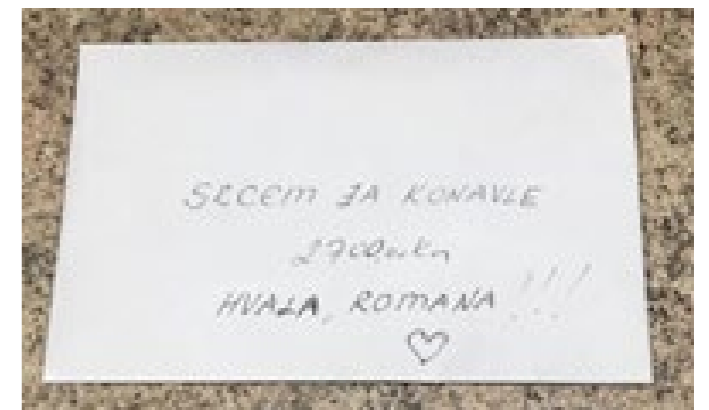
Svaka akcija i pružena pomoć za sebe je puna dojmova. Emocija, suza i zahvale. Ipak moram izdvojiti velike kolendare koji se obuku u konavosku robu i koji novce prikupljene u Kolendi doniraju našoj grupi te posebno male kolendare (djecu) koja imaju osjećaja i koji dio novaca također daruju za grupu i namijene pomoći nekom od njihovih vršnjaka koji je u potrebi. Također veliko hvala obitelji koja je prilikom sahrane njihovog člana obitelji dio prikupljenih sredstava donirala našoj grupi.

Kako vidite humanitarni rad u Konavlima u budućnosti?

Grupa će nastaviti svoj rad sve dok se mene to bude pitalo. Voljela bih da imamo na raspolaganju neki manji prostor u koji bi mogli skladištiti stvari koje ljudima ne trebaju pa da se tu može doći i vidjeti i uzeti ono što je potrebno.

Što mozete poručiti nama mladima vezano za humanitarno djelovanje?

Mislim da su mladi osviješteni i imaju emocija za pomoći jedni drugima. Ja svoju djecu uvijek učim da dijele i pomažu drugima. Mislim da im uvijek treba govoriti i pokazivati na primjeru jer tako najbolje nauče i sutra će uraditi isto. I dosta se više na mladost, na izlaske i zabave, ali moram Vam reći da kad u Konavlima mladi utroše svoje vrijeme i rad u neki projekt uvijek iza tog projekta dio novca ide u humanitarne svrhe. Tako sam i ja ovog ljeta u ime grupe primila kuvertu s povećim iznosom od jedne grupe divnih mladih ljudi. Nisu htjeli da ih javno pohvalim preko grupe, ali mislim da im je dovoljna zahvala to što će s tim novcem pomoći nekome kome je pomoć zaista potrebna. Činite dobro, budite razlog zbog kojeg će netko vjerovati u ljudsku dobrotu.

Što možete poručiti nama, malim Konavljanima?

Draga deca! Vi danas nemate pojma u kakvome raju živite, ali jednom ćete to spoznat. Slušajte priče starijih judi i onda kad vam idu na živce i kad vam se ne da... Kad tih starijih nestane nestat će i njihovih priča i jedno će vrijeme ostat zaboravljeno. Volite Konavle i nemojte nikad poč rijet da ste iz Grada. Neće pasat vele, a oni će iz Grada čet rijet da su iz Konavala. Konavle sutra ostaju na Vama, pa na Vašom deci, pa na unucima, a bit će onake kakve im ih doranite. Gledajte se međuse ko judi i ko prijateji. I meni su prijateljstva iz škole obilježila život, obogatila ga; dala mu smisao. Ne zatvarajte vrata svoga srca nikome. Onaj koji čeka pred tim vratima možda je puno vrjedniji od onoga koga ste već puštili.

Pogled iz Mikulića, slikao Andrija Grgurin.

Putujući tako našim Konavoskim cyber nebom put nas je doveo do Zavazda Konavle, još jedne stranice na Fejsu koja ima sličan, a opet različit štih. Razgovarali smo s Katom Bećir, administratoricom te fejs grupe.

Molim da nam se predstavite i kažete nam odakle ideja za otvaranjem stranice Zavazda Konavle te o radu grupe?

Ja sam Kate Bećir, rođena Pendo, iz Komaja, udata za Antuna Bećira iz Pločica, živim na Grudi. Imam troje djece i četvero unučadi.

Zahvaljujemo se teti Romani i subito putujemo u Njemačku, malo do Norveške pa u Makedoniju. Skoknut ćemo pro Antlantika u daleke nam Amerike, a deboto iz Amerike u Australiju de živu naši Konavljani, članovi konavoskih fejs grupa. Evo što su nam rekli:

Marija Kušelj Djuka, (Molunčanka u Njemačkoj); Hvala vam sto ste se sjetili i nas koji smo napustili Konavle, i da nije ove grupe, puno toga bi nam promaknulo. Pratim vijerno sve sto objavljujete, jer me sve zanima i podsjeća na rodni kraj. Pogotovo slike i objave, vraća me u djetinstvo. Sto sam starija sve mi više fale moje Konavle. Nama je rodni kraj uvijek u ♥ tesko je, hvala vam sto postoji ova grupa i svima koji je vijerno prate. ♥

Nina Uroš Sharma (Lovoranka u Norveškoj): Posla sam iz Konavala ima vec 25 godina, ali one nikad iz mene. Nema dana kad u mislima ne putujem mojom dolinom djetinstva. Zahvaljujuci grupi Zavazda Konavle imam to zadovoljstvo da iako u odsutnoscu zivim svaki dan u Konavlima.

Kate Cvjetkovic: Zivot nas odnese tamo gdje nam je sudjeno da budemo..Svi mi imamo svoju misiju u zivotu, koje mozebit nijesmo ni svjesni. Ali nasi korjeni, nase doma, ono gdje smo rasli i odrasli, oni kamen, one medje, bastine, cempresi, masline...izlasci sunca iza Dunava, zalasci u rumenilu neba i mora...one dječje igre..nikad ne izbljede...godinama su sve zivlje i snaznije...Ko ima sreće da se vrati, sigurno je naj sretniji..A mi drugi, ovako uz Zavazda Konavle zivimo svaki dan s vama dragi nasi..Ponekad me nesto i rastuzi, ali ipak hvala vam od srca sto postojite...Veliki pozdrav iz Makedonije.

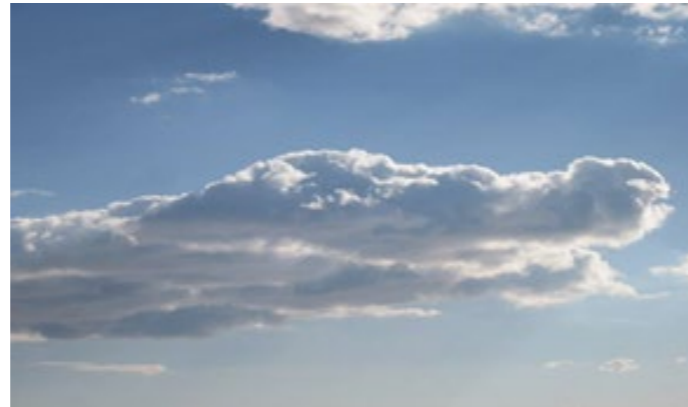
Marica Alamat Divizich Dugo godina sam u Americi i dosta sam tega zaboravila pa me sve interesira što se događa u Konavlima. Vidim svojtu i prijatelje u slikama. Isto tako mi milo da se razgovaramo sa Konavoskim riječima. Fala da se osnovalo Zavazda Konavle i živjelo zavazda. Pozdrav iz Kalifornije.

Katija Kipre Wilkinson Mozemo mi iz Konavala, ali nikad Konavle iz nas ☺ Pozdrav iz Australije.

Veliko je ovo naše cyber nebo. Na njemu sunce nikad ne zalazi. Iako se čini da smo se naputovali bilo je dovoljno nekoliko klikova mišem, dobra wi fi veza i dobra volja naših sugovornika. U doba našijeh baba i djedova, čak i naših roditelja, valjalo bi se zaputiti Renolom 4 pa pro Gornje u Donju bandu, nešto na četiri rote, nešto šetando, a o bijelome svijetu da ne govorimo, deboto bi bila nemoguća misija. Neka nama nevidljivijeh niti iznad nas koje nas spajaju. I kako se ono u našoj zdravici kaže završavamo s Amen daBogda!

Antun Pendo 8.a

IDEMO U ŠKOLU ILI NE? MEGA-DRUŠTVENA I MEDIJSKA (NE)PISMENOST

Na YouTube fanovi kreiraju dan učenika. Kako to izgleda: učenik pita svoje fanove hoće li danas ići u školu. I ravnat će se prema onom što mu fanovi odgovore. Ako odgovore ne, on danas ne ide u školu.

U današnje vrijeme sve je više tabloida, magazina koji pripadaju žutom tisku. Osobito u njima možemo pročitati „fake newses“. Novinari pišu tako da povećaju broj ljudi koji čitaju i koji su petplaćeni na njihove magazine i you-tubove.

Roditelji i učitelji žele osvijestiti mlade o problemu te ih poučiti na odgovorno i obzirno ponašanje na elektroničkim medijima. Mediji

nas bolje upoznavaju sa svijetom oko nas, ali moramo biti oprezni npr. prihvaćanje neznanca dokazuje vašu medijsku nepismenost. Pametno je da svoj Instagram ili Facebook privatizirate i dvaput razmislite prije no što uz svoju fotografiju priložite i svoju lokaciju ili ukoliko pišete poruke koje ismijavaju i vrijeđaju druge. Čuli ste od vaših prijatelja da je ta i ta aplikacija nije dobra za vas, povjerujte i blokirajte osobe koje vas prate, a vi ih ne poznajete.

Mladi najčešće rade upravo ono što gledaju na televiziju i to se negativno odražava na njihovo ponašanje u budućnosti. Sve je više adolscenata koji sjede pred računalom umjesto da rade nešto korisno, uče ili voze bicikl. Mladi ovisnici o tehnologiji i njihov bijeg od stvarnosti i izolacija je negativan. Dugačka je lista stvari koje možemo raditi u stvarnom svijetu bez moderne tehnologije. I ja volim provoditi slobodno vrijeme uz tu stvarčicu zvanu mobitel, ali više se volim igrati s prijateljima, šetati i čitati.

KNJIŽEVNIK STIJEPO MIOVIĆ KOČAN O MEDISKOJ PISMENOSTI

Lektira ili sažetak lektire dostupan je na Internetu. Pitali smo našeg konavoskog književnika Stjepa Miovića Kočana kako on gleda na medijsku pismenost.

Jesu li Vaša djela dostupna preko mrežnih stranica?

Ne, nisu! To je dvosjeklo: s jedne strane dobro jer se krug mogućih čitatelja povećava, djela su dostupna svima koji barataju računalom. S druge gledano, moje umjetničko djelo bi trebalo imati estetske, etičke, gnoseološke, lingvo-stilske, akribijske i recepcijske vrijednosti. Tim se terminima služi literarno-teorijska znanost u književno-kritičkom vrednovanju djela, pa ću to reći i običnim riječima. Dakle, umjetničko djelo treba biti lijepo, moralno, spoznajno, vrijedno i u jeziku te načinu njegova korištenja, napisano vješto, znalački i prihvatljivo čitateljima, a u osobnom slučaju, ako je tema zavičajna ili ako se radnja neke pripovijesti zbiva u Konavlima, treba odmjerenom unijeti još i neke posebne osobine naših konavoskih govora. Ako dakle takvo umjetničko djelo stavim na Internet, stavio sam ga u golemu brbljaonici, u bezvrijedni ljudski kokošinjac gdje svi kokodaču koje koje svaštarije i koještarije te se umjetnost neće moći razaznati u moru napisanih izpraznih sitnih ljudskih sebičnosti i hvalisavosti, japajakanja i sličnog. Međutim, stavljati na Internet životopise značajnih osoba, povijesne, znanstvene pa i umjetničke i druge vrijedne tekstove ili slike ima smisla jer je to veliko olakšanje u prihvatu i brzini dostupnosti, ali potreban je golem oprez: ima podvala, krivotvorina, nametanja koječega, ima ratovanje „istinama“, ima svega i svačega. Internet je opasniji od dinamita, posebno za djecu i mlade, tzv. virtualni svijet bez veze sa stvarnim životom, posebno za lučenje vrijednog od bezvrijednog, nužnog od suvišnog, dobra od zla... Ako internetom razumno rukujemo, koristi su nesagledivo velike, ali ako ga prepustimo neusmjerenosti i nekritičnoj primjeni i ničim nadziranu korištenju, eksplozirat će jednoga dana u nakaznosti svijeta. Znači, valja ga nadzirati. No, potaknula si me, hvala Ti na tomu: do sada me nije zanimalo stavljati svoja djela na internet, možda pokušam, da vidim što će se

dogoditi, ako ne budem imao prečeg posla!?

Što mislite o lektiri na internetu? Pogotovo ako je samo sažetak lektire?

To nikako ne valja! Međutim, uvijek je bilo i ima podvala, tih „sažetaka“; u vrijeme mogega studiranja, tamo šezdesetih prošloga stoljeća, mojim kolegicama/kolegama i meni prodavana su tzv. skripta, šapirografirani (ondašnja jeftina tehnika tiskanja!) kratki sadržaji romana ili sličnog. Na taj način može biti samo lažne koristi, nepročitano se prije ili poslije vrati kao bumerang. Time je i umjetnost i studiranje ili učenje učinjeno besmislenim i bezvrijednim. Smisla ima jedino pročitati neko djelo. Podvalama podvaljujemo samo samima sebi.

Je li Vama jednak doživljaj književnog djela ako da čitate kao knjigu ili na internetu?

Internet je samo tehnika pisanja, znači trebalo bi mi biti načelno svejedno, no ipak nije! Knjiga je knjiga! Kad se pojavio film, govorilo se da će kazalište postati nepotrebno i odumrijeti. Međutim danas, u Zagrebu npr., više mladih ide na dobre kazališne predstave nego na nogometne utakmice! (To je statistički podatak!) Kad se pojavila televizijska tehnika, pedesetih minuloga stoljeća, govorili se da će odumrijeti film, međutim, danas je filmskih festivala pa i kino-dvorana više nego ikad. Internet se pojavio nedavno, podkraj prošlog stoljeća, a kako će sve teći dalje, Ti ćeš već vidjeti pa ćeš me se, moguće, sjetiti!?

Koliko je Vama osobno medijska pismenost važna?

Ja sam „medijsku pismenost“ ograničio na pisanje „izravno u stroj“ te na slanje i primane e-poruka, e-pošte, ponešto i na obavještenja s „Googlea“, dok pišem; dalje me baš i ne zanima. No, to je moj i način pisanja i način stvaranja djela, aluzivno-asocijativno (ciljano usmjereno – u smislu podsjećanja) neposredno kazivanje, još od osamdesetih godina i ranije, svakako dosta prije pojave interneta; jedna je moja zbirka pjesama naslovljena „Izravno u stroj“; znači važno mi je. Ne presudno. Većinu života proveo sam i ne znajući što je iterenet, nije ga bilo i, naravno - nije mi ni nedostajao. (Možda će u budućnosti neki manuskript, nešto napisano vlastitom rukom, ako je čitko, biti stoput vrjednije od ičega tipkanog?!)

Što mislite utječu li novi mediji pozitivno ili negativno na djecu, to jest postaju li kritičniji prema senzacionalizmu i sl.?

Utječu, jako i pozitivno i negativno. I novi i stari mediji, odnosno sredstva javnog obavještanja u tzv. liberalnom kapitalizmu, u kojemu živimo, djeci i mladima opasniji su nego ikad. Potrebni su, ali i iznimno rizični po duhovni, duševni i društveni život, osobito osobama u odrastanju. Važna je usuglašenost odgojnih postupaka u domu i u školi. Najbolja je primjena zdrave seljačke logike: „koliko koristi, toliko i valja“.

Stjepo Miović Kočan, v. r.

MOJ UČITELJ

Naši učitelji odgajali su nas bez ikakve medijske pompe, a ipak smo postali ljudi. Prolazi osmi razred, ali često se sjetim prva četiri razreda, godine u kojima sam postajala čovjek. Ono što sam danas. Naš tadašnji učitelj skroman i samozatajan, a završio je staru dobru Gimnaziju. Radio je u mnogim područnim školama Konavala i nikada se nije isticao. Kao što o je radio tiho, tiho je pošao u mirovinu.

- Da niste postali učitelj, što biste bili?

To bih mogao samo da se vratim u mladost, ali onda bi mi oduzeli mirovinu!

- Možete li se prisjetiti neke anegdote koja se dogodila tijekom Vašeg poučavanja?

Bilo ih je mnogo i žao mi je što ih nisam zapisivao. Ispričat ću vam doživljaj koji kazuje kako se već u predškolskom dobu kod djece mogu uočiti neke sposobnosti pa i talenti. Jedan dječak, predškolarac, na upisu je s lakoćom odgovarao na postavljena pitanja i smijao se kako je to lako. Postavio sam mu pitanje: „Ti imaš 17 bom-

bona. Ako 9 daš sestri koliko će ti ostati?. Čekao sam a, ali nije odgovarao. Kako bih ga utješio rekao sam kako se to uči tek na kraju 1. razreda. On je odgovorio: To ja znam!“ Upitao sam ga: „Zašto ne kažeš?“ Odgovorio jer: „Ja ne bih dijelio bombone tako da sestra dobije jedan više od mene.“

- Kojim ste se ciljevima vodili tijekom rada s djecom?

Svakako da steknu potrebna znanja, ali prvenstveno da nauče misliti i radosno idu u školu.

- Vaša poruka učenicima i mladim učiteljima!

Između učenika i učitelja mora „kliknuti“, bez toga nema ništa. To se ne može opisati, ali se osjeća. Iva drago mi je što si me se sjetila i što vidim da su moji učenici postali dobri ljudi. Svima vam želim mnogo sreće i uspjeha u životu.

Zahvaljujemo učitelju Dušku na lijepim riječima i željama! I uvijek tražite u drugima „ono nešto“, osobno, lijepo, smiješno i poticajno ...

Iva Tošić, 8.a

ISTINA SE TRAŽI -O MEDIJSKOJ PISMENOSTI S NASTAVNICAMA HRVATSKOG JEZIKA

Slika nastavnice Marijane Šerkić Despot

Zahvaljujemo na suradnji nastavnicama hrvatskog jezika Marijani Šerkić Despot i Paulini Kisić Pendo. Kako one nalaze istinu i što nam poručuju, slijedi!

- Moderna komunikacijska sredstva omogućuju manipulaciju podatcima? Kako prepoznati „fake news“ plasirane u javnost?

Marijana Šerkić Despot: „Lažne vijesti (engl. Fake News) oblik su propagande žutog tiska nastale korištenjem dezinformacija i masovne obmane plasiranih u javnost putem novina ili društvenih mreža. Najčešće se objavljuju u svrhu dezinformiranja i zastrašivanja javnosti ili u svrhu parodije, satire ili jednostavnog privlačenja pažnje (senzacionalizma) „Jedni ih koriste da bi skrenuli pozornost javnosti, drugi da bi zaradili, treći da bi manipulirali ljudima. Lažne vijesti su postale dio naše svakodnevice i postaju sve veći problem današnjeg društva.“

Mladi, kao ranjiva skupina koja još nema u potpunosti razvije kritičko mišljenje, teško mogu razlikovati lažnu vijest od istinite. Provokativan naslov privlači pozornost, a lajkovi stvaraju dojam da je informacija točna. Jedan od načina prepoznavanja lažne vijesti je otvoriti članak i vidjeti je li u skladu s naslovom. Vijest je sumnjiva ako je izvor anonimna ili se uopće ne navodi.

- Jesu li učenici kritični prema onome što pročitaju na Internetu?

Marijana Šerkić Despot: U današnjem svijetu kojim vladaju masovni mediji, svi smo podložni utjecaju bombastičnih navoda. Zadatak nas obrazovnih djelatnika, kao i roditelja je je podučiti učenike kako se kritički odnositi prema sadržaju. U nastavi hrvatskog jezika zastupljene su nastavne jedinice koje na-

stoje povećati sposobnost učenika da kritički misle, preuzmu odgovornost za vlastito učenje, oblikuju nezavisna svoja mišljenja i poštuju tuđa mišljenja, otvoreno iznesu svoj stav. A učenik koji kritički misli manje je podložan manipulaciji i hirovitosti trenutačnih pritiska ili mode, odgovorno će se odnositi prema medijskim sadržajima.

Paulina Kisić Pendo: Uglavnom nisu. Reagiraju na neke krajnosti, ali u većini slučajeva nema kritičnog stava. U nastavi, ali i u obitelji, mlade treba poučavati kritičkom mišljenju, a to se može jedino ako im se osvijesti odgovornost. Kad si svjestan svoje odgovornosti prema onome što učiš vrlo brzo postaješ svjestan drugih oko sebe, poštuješ ih, ali i otvoreno govoriš svoje mišljenje. Internet je glavana preokupacija mladih danas, bilo bi jako bitno da prema nečemu što ih jako zaokupljuje imaju razvijen kritički stav.

- Jesu li odgovorni pri korištenju društvenih mreža?

Marijana Šerkić Despot: Napravimo li poveznicu sadašnjeg vremena s onim prije, kada su društvene mreže tek ulazile u naše živote, mislim da su mladi svjesniji njihovih prednosti i nedostataka, opasnosti. Veliku ulogu u pažljivijem korištenju društvenih mreža odigrala je škola. Svakodnevno upozoravamo učenike na „mudro“ ponašanje na internetu, redovito održavamo edukativna predavanja, odmah reagiramo na bilo kakvo neprimjereno ponašanje...

Paulina Kisić Pendo: Odgovornost se razvija. To je zadaća roditelja koji bi trebali znati koje društvene mreže djeca posjećuju i kako provode vrijeme na internetu. Djeca su danas često u školi upozoravana na opasnosti koje društvene mreže donose sa sobom, stoga mislim da su ipak svjesniji nego ranije.

- Je li prisutna učenička kritičnost prema lektiri s interneta?

Marijana Šerkić Despot: Knjiga, nekada glavni izvor znanja, potisnuta je u drugi plan od strane drugih medija koji su nekima zanimljiviji, jednostavniji, praktičniji.

Internet je postao mediji bez kojega je život postao nezamisliv. Tako je i domaća zadaća našla saveznika u njemu, pa i lektira. Čitanje lektirnih djela učenicima oduvijek predstavlja problem, čak

Paulina Kisić Pendo: Potrebno je iskustvo i stav. Naravno da je to mladima teško, ali s vremenom ovladaju tom tehnikom. „Lažne vijesti“ su svuda oko nas, mlade ne možemo zaštititi, ali ih možemo i moramo učiti kritičkom mišljenju.

i kada nastavnici primjenjuju različita sredstva motivacije i poticanja na čitanje. Je li problem sadržaja koji današnjim generacijama nije zanimljiv, to je već jedna druga tema. Učenici su našli rješenje na mrežnim stranicama koje im nude gotove, obrađene lektirne naslove, iako su sadržaji na takvim stranicama upitne kvalitete. Problem se javlja onda kada učenici odluče da nema potrebe za čitanjem lektirnih dijela, jer sve što im je potrebno za obradu lektire, nalazi se na internetu. Učitelji zajedno s roditeljima moraju usmjeravati mladog čitatelja u ljepotu pisane riječi. Ovdje je opet bitno odgojiti učenike da kritički pristupaju podatcima koje pronalaze na mreži, oni trebaju služiti kao pomoć, a ne kao prepisivanje, i to iznositi kao osobno mišljenje.

Paulina Kisić Pendo: Još uvijek djeca lektiru čitaju kao knjigu. Ako je lektirni naslov dostupan u e-obliku žale se kako im je teško čitati s ekrana. Osobno podržavam čitanje lektirnog naslova u obliku knjige, ljubav za knjigu razvije se i u povezanosti sa samim stranicama koje nestaju u listanju dok gutamo zanimljiv sadržaj. Osvježenje među lektirni naslovima čekam baš kao i djeca, bojim se da ne dođe prekasno pa da ne izgubimo interes kod djece, jer život bez lijepe riječi koju knjiga nudi jako je sirmašan.

- Zatomiuje li se kreativnost i mašta lektirama na internetu?

Marijana Šerkić Despot: Svrha lektire jest prvenstveno razvijati kulturu čitanja kod učenika, bogatiti njihov rječnik i upoznati ih s

pisanom rječi kao takvom. Ako se pod lektirnom na internetu misli i na književna djela u elektronskom obliku, onda svrha čitanja ostaje ista, samo je mediji drugačiji. Većina tiskovina našla je svoje mjesto u e-obliku, pa ako netko voli čitati na tabletu, računalu, pametnom telefonu, zašto ne. Ja osobno još uvijek volim na klasičan, stari način - stara dobra knjiga u ruci.

Ako se misli na sažetke lektirnih dijela, mašta i kreativnost se ne razvijaju. Čitanje izvornika pridonosi razvoju imaginacije. Svatko je od nas drugačiji i interpretira djelo u skladu sa svojim načinom razmišljanja. U tome i leže bogatstvo i ljepota čitanja.

Paulina Kisić: Mislim da ne. Tekst lektirnog djela je isti, recipijent mora stvoriti svoj svijet u kojem mu je ugodno šetati djelom. Kreativnost i mašta jednako se mogu razvijati u kojem god obliku mi primali književno djelo, iako sam već spomenula kako je povezanost s knjigom meni osobno bitna (valjda pripadam toj generaciji). Problem je s internetom što uz sam tekst nudi često i neke ne baš dobre interpretacije, pa učenici pokleknu pred obujmom originala i odaberu nečiju interpretaciju, a time ne ostvare svrhu same lektire.

Pouka naših učiteljica je da budemo odgovorniji i kritičniji prema elektroničkim medijima.

Iva Tošić, 8.a

RIJEČ IMA NAŠA DIANA

1. Je li vam prijatelj na Facebooku predstavlja pravo ili fiktivno prijateljstvo? Objasnite!

Imam jako puno pravih prijatelja na facebooku, ali i površnih poznanika. S jedne strane društvene mreže koristim za kontakte s prijateljima, s druge ga koristim za posao. Novinarstvo se u današnje vrijeme ne može raditi bez društvenih mreža.

2. Moderna komunikacijska sredstva omogućuju manipulaciju podatcima? Kako prepoznajete „fake news“ tj. žuti tisak i informacije nastale korištenjem dezinformacija (laži) i masovne obmane plasiranih u javnost?

Svaka se informacija uz malo truda može provjeriti. Čini se da je izmišljanje vijesti postao dobro raširen hobi pa novinari moraju biti oprezni.

3. Ima li privatnosti na društvenim mrežama? Objasnite!

Privatnost i društvene mreže često teško stanu u istu rečenicu. Treba paziti što se i gdje objavljuje. Nešto što ste objavili kao petnaestogodišnjak može vas pratiti do mirovine. Isto tako sigurna sam da će mom sinu smetati što sam objavila njegovu fotografiju na kojoj je bucmasta bebata. Danas pazim što objavljujem i uvijek pitam druge za odobrenje.

4. Što je najčešća tema vaših fotografija na društvenim mrežama? Stavljate li obitelj i privatne trenutke s najdražima?

Umjereno dijelim privatne trenutke, objavljujem lijepe krajolike i projekte koje treba podržati. Hvalim se uspjesima mojih prijatelja i kolega. Volim najaviti neku emisiju, pohvaliti neki film, predstavu...

5. Koliko ste kritični prema društvenim mrežama?

Nisam pretjerano kritična jer još uvijek vidim uglavnom prednosti društvenih mreža.

6. Mladi danas imaju fanove na Internetu i njih kontaktiraju kod donošenja odluka (hoće li ići u školu, kino i sl). Što mislite o tome?

Youtuberi su zvijezde današnjice. Mislim da mladi od nekih puno toga mogu naučiti, a oni drugi koji žele biti zabavni izvodeći gluposti... ja sam sigurna da na kraju ipak idu u školu. Vjerujem da ih kontroliraju roditelji i da su zapravo poslušna djeca. Možda čak i odličaši. Traže pažnju publike, sve je to igra.

Zahvaljujemo novinarki HRT-a Diani Roko!

MEGA-DRUŠTVENA (NE)PISMENOST

Još jedan novinar, ali naš konavoski....

1. Je li vam prijatelj na Facebooku predstavlja pravo ili fiktivno prijateljstvo? Objasnite!

Svi prijatelji na Facebooku su ljudi koje osobno poznajem, pravi prijatelji, poznanici ili osobe s kojima sam poslovno kontaktirala. Ne prihvaćam zahtjeve ljudi koje ne poznajem, osim ako mi uz zahtjev za prijateljstvo ne pošalju poruku i objasne zašto žele stupiti u kontakt sa mnom (najčešće su to osobe koje me poslovno trebaju).

2. Moderna komunikacijska sredstva omogućuju manipulaciju podacima? Kako prepoznajete „ fake news“ tj. žuti

tisak i informacije nastale korištenjem dezinformacija (laži) i masovne obmane plasiranih u javnost ?

Fake news ili manipulacija se najbolje mogu otkriti pravovaljanim informiranjem o određenoj temi. Danas je to velik izazov obzirom na društvene mreže i razne platforme koje bilo kome omogućuju da kreira vijest, tekst, video, kolumnu i slično. Tekst u kojem nema potpisnika, u kojem su izvori "navodni", u kojem se samo prepričavaju nečija svjedočanstava bez provjere istih je vrlo opasan. Posljednje vrijeme izlazilo je mnogo "fake informacija" o migrantima i izbjeglicama što je stvorilo nepotrebne i opasne tenzije u društvu, a sve zbog neproverenih informacija i namjernog plasiranja neistine u javnost. Primjerice, ako je u nekom novinarskom tekstu navedena osoba koja kaže kako su je "migranti napali i opljačkali joj kuću" a nema izjave policije o navedenom slučaju vrlo često se radi o manipulaciji. Postajala je i informacijama o 5 migranata koje se traži zbog ubojstva, ta informacija se na kraju pokazala lažnom i reagiralo je čak Ministarstvo unutarnjih poslova i pozvalo ljude da ne nasjedaju na takve "vijesti".

3. Ima li privatnosti na društvenim mrežama? Objasnite!

Privatnosti na društvenim mrežama ima onoliko koliko sami odlučite. Ukoliko ne želite dijeliti ništa osobno i privatno ne morate.

4. Što je najčešća tema vaših fotografija na društvenim mrežama? Stavljate li obitelj i privatne trenutke s najdražima?

Privatne trenutke izbjegavam, fotografije su najčešće portreti prijatelja, priroda i arhi-

tektura, razni koncerti i slično.

5. Koliko ste kritični prema društvenim mrežama?

Vrlo sam kritična, smtram da su unijele jednu veliku promjenu u društvu, a prave razmjere znat ćemo tek u daljnjoj budućnosti. Društvene mreže su dobre jer omogućavaju brzu komunikaciju, brz protok informacija, dijeljenje različitih mišljenja, razvijaju kritičnost i šarolikost. No u isto vrijeme sve to mogu biti potencijalne opasnosti ukoliko se te mreže ne koriste kako treba. Društvene mreže mogu biti i alat za manipulaciju "fake news" koji smo već spomenuli. Isto tako, pojam privatnosti je izgubio na težini jer mnogi ljudi svoje intimne stvari plasiraju na društvene mreže bez razmišljanja o posljedicama.

6. Mladi danas imaju fanove na Internetu i njih kontaktiraju kod donošenja odluka (hoće li ići u školu, kino i sl). Što mislite o tome?

Mislim da je to iznimno loše. Mladi ljudi su danas pod utjecajem "interneta" više nego "društva" i prirodne okoline. Društvo je danas virtualno, a takvo društvo često nije zdravo. Donositi odluke na ovakav način je potpuno krivo. Naravno, ako su vam "fanovi" odgovorni ljudi onda će i savjeti biti dobri, ali ako nisu onda to ide u krajnost u kojoj vaše odluke postaju tuđe, pod pritiskom "mišljenja", lajka ili shera.

Zahvaljujemo!

Iva Tošić, 8.a

Paula Klaić Saulačić
novinarica Dnevnika Nove TV, fotografija s interneta

UČENICI O DRUŠTVENOJ I MEDISKOJ (NE)PISMENOST

Pitali smo učenike viših razreda kako je to biti tehnološki moderan i koliko su kritični prema tome. Evo odgovora:

1. Je li vam prijatelj na Facebooku predstavlja pravo ili fiktivno prijateljstvo?

Nemam Facebook, ali imam Instagram i prihvaćam samo prave prijatelje tj. one koje poznajem. - Karla

Prijatelj mi na Facebooku predstavlja pravo prijateljstvo. To znači da kada mi netko pošalje zahtjev prihvatim onoga koji mi je poznat, a ne onoga kojega ne znam. - Petra

Fiktivno, ako sam prijatelj s njime u stvarnome životu. - Leo

-Ja nemam Facebook, ali osobe koje me prate i koje ja pratim nisu mi nepoznati ljudi, nego oni su moji pravi prijatelji koje ja znam i s kojima se družim. - Jele

Ne. Mario

Prijatelji na Facebooku su mi pravi prijatelji i poznanici. Antun

2. Moderna komunikacijska sredstva omogućuju manipulaciju podacima? Kako prepoznajete "fake-news" tj. žuti tisak i informacije nastale korištenjem dezinformacija (laži) i masivne obmane plasiranih u

javnost?

"Fake news" je lako prepoznati. To su obično neki događaji koji nisu baš mogući ili realni. To se obično događa na strani cura koje dosta ljudi gleda. Oni napišu "fake news" da bi dobile više pratitelja. Jele

„Fake news, se jedino mogu prepoznati klikom i pregledom na sadržaj. - Marija

Fake news je lako prepoznati jer stavljaju nešto što nije moguće i nešto što je nemoguće izvesti. - Mariel

Većine lažnih stranica očito ima lažne naslove. - Leo

Da. Pogledam koji je datum objavljeno i tko je objavio. - Mario

Pogledam datum objave i tko ih je objavio. - Petar

Provjerim tko je objavio vijest, kada je objavljena, prikazuje li senzacionalističke fotografije. - Antun

3. Ima li privatnosti na društvenim mrežama?

Ima. Nisam poznata, i nemam puno postova, pa imam privatnost - Marija

Ima, neki imaju privatni račun i nitko mu ne može vidjeti slike ako ovaj drugi ne odobri zahtjev. - Karla

Privatnosti nema. Uvijek ti netko šalje neprimjerene slike i sl. - Nina
Ima. Ne postavljam neke svoje privatne slike, nego one kada sam bila mala. - Antonija

Nema, jer svi ljudi vide vaše slike i mogu ih zloupotrijebiti. - Mario
Naravno da ima. Imam privatni račun na Instagramu. - Petar.

Ima privatnosti. Može se ograničiti prikazivanje osobnih podataka. - Antun

4. Što je najčešća tema vaših fotografija na društvenim mrežama? Stavljate li obitelj ili privatne trenutke s najdražim?

Stavljam slike svojih kućnih ljubimaca, slike s putovanja i slike iz prirode. Imam dvije -tri fotografije s obitelji. - Matea

Ja nemam temu. Obično stavim slike koje mi se svide i na kojima izgledam OK. Katkad stavim fotografije sa sestrom i obitelji, ali nikada ne stavjam privatne trenutke. - Jele

Moje teme fotografija su slike s vjenčanja, s nekih mjesta koje sam posjetila. - Antonija

Tema mojih fotografija je da se lijepo slikamo i to postavimo. To su fotografije s mojim najdražima.

Da najčešća tema su slike obitelji. - Mario

Naravno da. Stavljam svoje slike. - Petar

Pejzažne i svakodnevne aktivnosti. - Antun

5. Koliko ste kritični prema društvenim mrežama?

Društvene mreže mogu biti korisne, ali neki ljudi ih koriste za vrijeđanje. - Matea

Društvene mreže su dobre po meni, jer se može komunicirati s nekom osobom koju možda niste dugo vidjeli. Ali nekada i nisu dobre. - Petra

Uvijek provjerim što ljudi govore o toj društvenoj mreži jer ako je dobra, mogla bih je koristiti. Međutim, nikad dosta opreza na društvenim mrežama. - Jele

Paa.... Društvene mreže povezuju sve ljude svijeta, to je u neku stranu dobro, a u neku ne možemo biti oprezni da se dopisujemo s onima koje poznajemo. - Marija

Mislim da su OK. - Petar

Od 1 do 10 svoju kritičnost bih ocijenio sa 6. - Antun

6. Mladi danas imaju fanove na Internetu i njih kontaktiraju kod donošenja odluka (hoće li ići u školu, kino i sl). Što mislite o tome?

Svatko treba odlučivati o svom životu. Ne bi trebao ispitivati druge, nego sam odlučiti ono što je najbolje za tebe. - Nina

Trebali bi sami misliti o tome ili pitati roditelje. - Leo

Mislim da to nije dobro, jer zašto bi netko upravljao mojim životom. - Matea

Mislim da je to glupost. Svi imaju svoju glavu i neka je koriste, a ne da drugi odlučuju za njih. - Jele

Mislim da to nije dobro za njih. - Mario

Mislim da to nije dobro jer bi oni sami trebali znati gdje će i što raditi. - Petar

Mislim da to nije uredu jer svatko od nas ima slobodu odluke. - Antun

KAKO PREPOZNATI LAŽNE VIJESTI

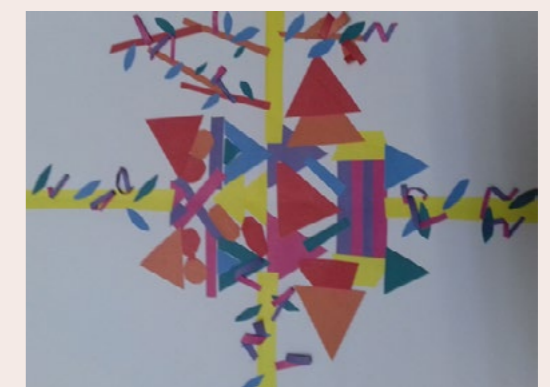
 <p>RAZMISLI O IZVORU Dobro prouči stranicu, istraži njezinu svrhu i podatke o kontaktu.</p>	 <p>PROČITAJ SVE! Senzacionalistički naslovi privlače klikove. O čemu je zapravo riječ?</p>
 <p>PROVJERI AUTORA Na brzinu provjeri autora! Može li mu se vjerovati i je li to stvarna osoba?</p>	 <p>DODATNI IZVORI Klikni na ponuđene linkove i dodatne izvore. Provjeri sadržaj li informacije koje zaista podupiru vijest.</p>
 <p>PROVJERI DATUM OBJAVE Ako je nešto nedavno objavljeno, ne znači da je nova vijest.</p>	 <p>JE LI TO ZAFRANCANIJA? Ako je previše neobično i čudno, možda je šala. Istraži stranicu i autora da bi bio siguran.</p>
 <p>OSVIJESTI SVOJE STAVOVE Uzmi u obzir da bi tvoji stavovi mogli utjecati na presudbu.</p>	 <p>PITAJ STRUČNJAKE Pitaj knjižničara ili provjeri informacije na fact-checking stranicama.</p>

Prejvod: Hrvatsko knjižničarsko društvo
International Federation of Library Associations and Institutions

SENZACIONALIZAM

Sama riječ senzacionalizam je vjerojatno većini nepoznata, a nije bila ni meni dok mi pedagoginja nije objasnila. Kako ću je pisati o nečemu meni nepoznatom? Onda sam shvatila. To nije ništa drugo nego baviti se glupostima. Što je mene briga koliko koji nogometaš zarađuje novaca ili koji se poznati parovi vjenčavaju.

Kako ne bih zvučala glupo, hajdemo pokušati ovako: U mozgu imamo ladice u kojima su razne informacije: abeceda, brojevi,

Rad učenika viših razreda

padeži... Kada bih otvarali te ladice sigurno bih naišli na pokoju informaciju kao: Kylie Jenner je trudna, Big brother dobio novog stanara... E sad, kako možemo popuniti ladicu s Big bratherom i Jenner, a ne možemo s padežima u koje treba doslovno stati 7 riječi? Evo i odgovora s mog stajališta. Kad uđemo na Instagram ne vidimo sliku padeža, nego Kylienu sliku kako drži bebu, i tu se nalazi problem. Ako vidiš jednu vijest na 1000 mjesta i pročitaš tu lijepu vijest to ćeš i zapamtiti. S tom „senzacijom“ si toliko zaokupljen pa ne razmišljaš o padežima dok učiš nego o bebinu imenu. Zato, kad ideš učiti uči bez Instagrama, tj. uči kako spada.

Nike Šiša. 6. a.

ENERGETSKA OBNOVA ZGRADE OSNOVNE ŠKOLE GRUDA

Ušteda energije: > 50%

- Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj - Operativni program „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“
- Projektom je predviđena toplinska izolacija vanjske ovojnice, zamjena dijela vanjske stolarije i ugradnja solarnih kolektora za pripremu tople vode
- Vrijednost projekta: 3.026.683,17 kuna
- Investitor projekta: Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja i Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost – iz Europskog fonda za regionalni razvoj; Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske uni-

je – iz Fonda za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini i Dubrovačko – neretvanska županija

- Projektom će se znatno smanjiti potrošnja toplinske energije, osigurati financijske uštede i poboljšati uvjeti rada u školi

ENERGETSKA OBNOVA OŠ GRUDA

Početak rujna je počela energetska obnova naše škole. Projekt je sufinanciran sredstvima Europske unije. Razgovarali smo s ravnateljicom, gospođom Zdenkom Pivčić o tome.

1. Uložili ste puno truda i snage za dobivanje sredstava iz EU fondova, kako je tekao proces?

Provedba projekta „Energetska obnova osnovne škole Gruda“ je u tijeku. Prijavitelj i voditelj ovog projekta je Osnovna škola Gruda

međutim od samog početka pripreme projekta pa sve do kraja njegove provedbe uključen je i cijeli tim: Regionalna razvojna agencija DUNEA, Dubrovačko-neretvanska županija, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja i Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Nakon pripreme projekta prijavili smo se na Poziv na dostavu projektnih prijedloga „Energetska obnova zgrada i korištenje obnovljivih izvora energije u javnim ustanovama koje obavljaju djelatnost odgoja i obrazovanja“, u okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. Tijekom administrativne i kvalitativne provjere utvrđeno je kako projektni prijedlog udovoljava svim uvjetima i kriterijima te je predloženo dodjeljivanje iznosa bespovratnih EU sredstava. Preostali dio će sufinancirati Dubrovačko-neretvanska županija.

2. Škola je do sada dobila toplu vodu i toplinsku izolaciju vanjskih zidova. Što je još planirano projektom?

Pored ugradnje solarnih kolektora za pripremu tople vode i toplinske izolacije vanjskih zidova ovim projektom na školi se planira ugraditi toplinska izolacija krovništva koja je trenutno u tijeku, zamjena vanjske stolarije te postavljanje informativne ploče na Brailleovom pismu za slabovidne i slijepe osobe. Zamjena vanjske stolarije, tj. prozora i vrata, se odnosi na dvije učionice i dio u holu škole tj. tamo gdje su nam ostali stari aluminijski otvori. Inače preostali dio škole smo unazad par godina zamijenili novom pvc stolarijom.

3. Koji je razlog postavljanja solarnih kolektora i izolacije?

Ugradnjom solarnih kolektora škola koristi obnovljive izvore energije, a ujedno je dobila i toplu vodu. Toplinskom izolacijom ćemo spriječiti gubitak energije unutarnjeg prostora. Nakon realizacije projekta godišnje potrebe toplinske energije za grijanje će se znatno smanjiti, odnosno ostvarit će se ušteda toplinske energije za grijanje od čak 89 %. Dosadašnji energetski razred G će nakon obnove biti A+. S time ćemo postati energetski učinkovita eko škola. Sve će to osigurati financijske uštede i poboljšati uvjete rada u školi.

4. Koliko već razmišljate o energetske obnovi škole?

O energetske obnovi škole sam razmišljala i ranije. Nakon izrade energetske certifikata vidjelo se da bi škola s nižim energetskim razredom G prošla na Pozivu. Međutim, u to vrijeme školska zgrada nije imala potpuno uređenu potrebnu dokumentaciju koja je preduvjet za javljanje na Poziv. Uz pomoć Dubro-

vačko-neretvanske županije i Općine Konavle prvo smo izradili potrebnu dokumentaciju i nakon toga pristupili prijavi.

5. Koliko će trajati radovi na školi?

Ugovorom je planiran završetak radova do svibnja 2019. Radovi se odrađuju po planu i ne utječu na nastavni proces. Unutarnji radovi poput zamjene stolarije se odrađuju vikendom. Nadam se da će obnova proći kvalitetno

i u planiranom roku.

6. Vaša poruka mladima.

Budite uporni i ustrajni u radu. Vjerujte u sebe i budite hrabri. Kad naiđete na prepreku ne odustajte.

Zahvaljujemo ravnateljici na ugodnom razgovoru. Veselimo se novim uvjetima rada u školi.

Jele Kušelji i Marija Mujo, 8. b

Škola tijekom obnove

Škola prije obnove

POPULARIZACIJA ZNANOSTI: NAŠ GOST IVICA PULJAK

U utorak 27. 2. 2018. u posjet našoj školi došao je fizičar i profesor Ivica Puljak. Govorio nam je o svemiru, česticama i atomima.

Po mome mišljenju profesor je to odlično odradio. Objasnio nam je tu temu bolje nego i najbolji profesor na svijetu. Koristio je teme iz našeg svakidašnjeg života da bi nam još bolje objasnio o čemu govori. Nije samo on pričao, kao što to mnogi rade, nego je s publikom, tj. s učenicima, razgovarao, ispitivao ih i provjeravao znanje.

Predavanje je trajalo oko 1 sat, a činilo se da je trajao 10 minuta koliko je to bilo zanimljivo. Obično mnogi ljudi govore da je fizika dosadna, tako sam i ja mislila, ali nakon ovog predavanja fiziku gledam drugačije.

Nadam se da će se prof. Ivica Puljak vratiti u našu školu i da će ponovno održati predavanje, ali ovoga puta da nam priča o još većim, zanimljivijim, kompliciranijim znanstvenim otkrićima.

Intervju s našim dragim gostom

- Jeste li voljeli osnovnu školu? Ispričajte nam anegdota iz školskih dana!

Volio sam školu, mene je uvijek sve zanimalo u školi. Zanimali su me svi predmeti. Možda je jedna zanimljiva stvar to da je učitelj Živojin Stefanović, iz prva četiri razreda osnovne škole, rekao mojoj mami da se on mene malo boji. Ja sam cijelo vrijeme gledao njega. Nikad nisam makao pogled od njega tijekom sva četiri razreda. To mi je pomoglo kasnije da uvijek budem koncentriran na ono što radim. Učitelj Stefanović je čovjek koji je najviše uticao na moj život i to pozitivno.

- Kakav ste bili učenik u osnovnoj školi?

Bio sam izvrstan učenik. Imao sam sve petice, tj. izvrsne ocjene. Jedino što su mi malo lošije išli sastavi, no kako mi je gramatika išla onda se to kompeziralo. I kad bolje promislim i likovno izražavanje mi je nešto lošije išlo.

- Koji je bio Vaš najdraži predmet u osnovnoj školi? Je li se to tijekom

školovanja promijenilo?

Meni su svi predmeti bili dragi. Pohađao sam dodatnu nastavu iz svih predmeta. Možda bih mogao izdvojiti matematiku. Ona mi je bila draga i uvijek sam je razumio.

- Uzori utječu na mlade. Tko je bio Vaš uzor u mladim danima, tko sada i zašto?

Pa nemam baš neke uzore koje bih mogao istaknuti, ali imam ljude koji su jako puno i pozitivno utjecali na moj život, a to su uglavnom moji profesori.

Možda učitelj Živojin Stefanović iz prva četiri razreda osnovne škole.

Zatim kad sam krenuo na fakultet elektrotehnike, profesori iz fizike Josip Kulenić Gemo i Jadranka Vuletin su tako lijepo predavali i toliko su voljeli tu fiziku i znanost i uspjeli su tu svoju ljubav prenijeti na mene. Tako sam ja zbog njih zavolio i izabrao fiziku kao svoje zanimanje.

Kasnije me jedan profesor iz Švicarske, inače rodom iz Splita, prof. Daniel Denegri uputio u ovo područje znanosti kojim se danas bavim pa ga ja zovem i smatram svojim znanstvenim ocem. Profesionalno druženje i suradnja s njim me izuzetno znanstveno i profesionalno inspiriralo u jednom periodu mog života i rada.

- Studirali ste u Hrvatskoj i vani. Koje su prednosti i nedostaci studiranja u Hrvatskoj i studiranja u inozemstvu? Što biste preporučili mladima gdje da studiraju i zašto?

Preporučujem svim ljudima da žive i rade ondje gdje misle da će im biti najbolje i gdje će uspjeti ispuniti svoje osobne i profesionalne ambicije.

Ja sam studirao u Hrvatskoj i u inozemstvu, konkretno u Francuskoj. Sve ima svojih prednosti i mana. U Hrvatskoj osjećate da ste u svojoj domovini, ljepše je i ugodnije jer ste među svojim prijateljima, socijalne interakcije su drugačije nego u inozemstvu. No, kad odete vani proširite vidike, upoznate nove ljude, kulture, običaje, razbijete neke predrasude, postanete otvorenija osoba. Dakle, sve ima svoje prednosti i mane.

Mladim ljudima bih svakako preporučio da odu vani i steknu to iskustvo upoznavanja novih i drukčijih ljudi, običaja i kultura. Ali bi mi bilo drago da se mladi, pametni i ambiciozni ljudi vrate, žive i stvaraju ovdje s nama jer će nam tako svima budućnost biti bolja i ugodnija.

- Izuzetno se trudite približiti znanost mladima. Kako to radite, koje metode i načine rada koristite? Dajte nam primjer!

Svoja predavanja uvijek pokušavam prilagoditi publici koja se nalazi ispred mene. Često puta koristim iste slikokaze za publiku različitog uzrasta, npr. učenici od 5. do 8. razreda. Pratim kako slušatelji reagiraju te na

temelju toga prilagodim jezik izlaganja. Ja prvenstveno volim znanost i volim pričati o znanosti. Smatram da je ona izuzetno bitna za budućnost ljudskog roda i zato se trudim što više raditi na popularizaciji znanosti. Želio bih da mladi ljudi odaberu graditi karijeru u znanosti, da shvate da je budućnost sjajna, da će biti sve bolja i bolja u budućnosti. Oni (mladi ljudi) su ti koji će stvarati budućnost, a moraju je stvarati na temeljima znanja i rada.

- Što je za Vas znanost? A što pseudo-znanost?

Znanost je ljudska disciplina koja nam kaže da kad istražujemo stvari oko nas i kad želimo nešto saznati da to uvijek moramo provjeriti. Moramo uvijek napraviti eksperiment, prikupiti podatke, razmotriti dobivene podatke i zaključiti nešto. Tako funkcionira znanost.

Pseudo-znanost je drugačija disciplina za koju ja mislim da negativno utiče na ljude. U pseudo-znanosti ljudi donose zaključke i odlučuju na neke druge načine, a ne na temelju znanja, podataka i dokaza. Moramo se truditi da pobijedi znanost i znanje i da odlučujemo na temelju podataka.

- Pretpostavljam da smatrate da je znanost vrlo bitna. Ako sam u pravu, možete li nam reći zašto (je znanost bitna)?

Danas živimo u najboljem dobu u povijesti ljudskog roda. Nikad nije bilo ovako dobro. Nikad nije bilo manje nasilja, rata, gladi, bolesti. Ljudi nisu nikad živjeli duže, bolje, sretnije, zdravije i imali bolju priliku za učenje i obrazovanje. Ovakav trend će se nastaviti najviše zahvaljujući znanosti.

Shvatili smo da prirodu oko nas moramo promatrati. Uvijek dokazujemo sve što oko nas što postoji, a za to je bitna znanost. Budućnost će graditi mladi ljudi na temelju znanosti i znanja.

- Koje je točno Vaše znanstveno područje i zašto ste ga odabrali?

Bavim se fizikom elementarnih čestica, ovo područje izabrao sam zahvaljujući profesorima fizike koji su mi predavali na elektrotehničkom fakultetu i na neki način približili fiziku. Nakon toga sam počeo raditi u velikom centru za istraživanje u Ženevi, to je najveći laboratorij na svijetu koji se bavi sudarima protona. U tim sudarima protona ponovo stvorimo uvjete kakvi su vladali kad se stvorio svemir prije 14 milijardi godina. To je područje koji se ispituje najfundamentalnije stvari u prirodi. Eto to je moje područje znanosti.

- Božanska čestica, iznimno interesantno područje, približite je nama osnovcima!

Mi tu česticu zovemo Higgsov bozon, mi ju nikad ne zovemo Božja

čestica. No, ispričat ću vam anegdotu zašto ju ljudi nazivaju Božja čestica.

To je čestica koja svim drugim česticama od kojih se sastoji priroda daje masu. Inače priroda se sastoji od dvanaest čestica i dvanaest anti-čestica. Da nema tog Higgsovog bozona ni jedna čestica u prirodi ne bi imala masu, a to znači da ovaj svemir uopće ne bi bio ovakav kakav jest i ne bi bio moguć život.

A zašto je nazivaju Božja čestica? Kad je jedan naš kolega napisao knjigu o toj čestici, želio je knjigu nazvati „Prokleta čestica“ zato što česticu u početku istraživanja nismo mogli pronaći i on je rekao da je ta čestica prokleta i da je ne možemo pronaći. Urednik knjige mu je rekao da nitko neće htjeti kupiti knjigu koja se zove Prokleta čestica. Tom prilikom mu je

savjetovao da knjigu nazove Božja čestica.

Moj kolega knjigu je nazvao Božja čestica i zaista je prodao jako puno primjeraka knjige. Kasnije su neki knjigu kupovali iz krivog razloga, jer ta Božja čestica nema nikakve veze s religijom.

- Izjavili ste kako je Vama posao i posao i hobi. Je li to formula uspjeha?

Da, meni je ovo što radim neka vrsta hobija. Neprestano radim jer to volim i u tome uživam. Doduše, imam ja i hobije; košarku, svijanje itd., ali ipak najveći dio vremena provodim na poslu.

Nekim ljudima posao nije hobi, već imaju druge hobije. To je također u redu.

- Vaša poruka mladima?

Mladima bih poručio da je ovaj svijet najbolji koji smo ikad imali i da će taj svijet biti sve bolji i bolji. Da će oni/mladi graditi taj svijet i da će biti najbolje ako ga budu gradili na temeljima znanja i rada.

- Tijekom predavanja rekli ste, da kao mali ni u snu niste mogli sanjati, da ćete jednog dana postati znanstvenik i istraživač. Svjedoci smo da mnoga mala djeca, kad odrastu, žele postati astronauti, piloti, vozači podmorica. Cure često puta žele biti princeze i sl. Jeste li Vi možda imali slične želje i ako jeste, koje?

Kad se sad sjetim toga razdoblja života, vjerojatno sam kao i svi mladi želio biti policajac, vatrogasac ili recimo nogometaš jer sam trenirao nogomet. Nešto kasnije košarkaš jer sam igrao i košarku. Svašta, ali nisam mislio da ću biti znanstvenik, čisto zbog toga što sam mislio da ja nisam dovoljno pametan i sposoban za takvu stvar; za biti znanstvenik.

Hvala, naučili smo puno!

Jele Kušelj, 8. b

Naravno da nisam očekivala da ću osvojiti prvo mjesto, te da ću ići u Sisak na državno natjecanje. Tada su mi neki govorili da je ovo „treća sreća“, no ja ipak mislim da ovo nije bila sreća. Ja sam se dvije godine trudila, vježbala, išla na natjecanje i pratila sve svoje pogreške i sljedeće godine smo ih moja nastavnica Paulina i ja nastojale ispraviti. i konačno ove godine dobile smo ono što smo htjele. Otišle smo u Sisak i tamo smo se jako lijepo provele, no reći ću još nešto. Naš put je ipak bio još malo zanimljiviji jer smo na kraju bile i u Zagrebu, gdje smo se također super zabavile.

A sad malo više o Sisku, te o samom putovanju. Na put smo krenuli u četvrtak, 22. studenoga avionom do Zagreba. Let je bio rano ujutro tako da smo čim smo došli u Zagreb autobusom krenuli prema kolodvoru gdje smo čekali sve do deset i trideset kad su se svi trebali okupiti i krenuti za Sisak autobusom. Kad smo stigli u Sisak imali smo jako malo vremena da se smjestimo u sobama i upoznamo sa svojim cimerima.

Sa mnom su bile dvije jako dobro cure. Jedna je bila sedmi razred, baš kao i ja, a druga je bila osmi razred i ona je iz Siska. Taj dan popodne je bilo natjecanje za mlađu kategoriju koje je trajalo otprilike do 7 navečer. Luna nažalost nije ništa osvojila, ali kaže da se super zabavila, te da joj nije uopće bitna nagrada, već to što je ona dospjela tu, na državno natjecanje. Sutra dan ujutro imali smo mali izlet i upoznavanje sa Siskom. Vodila nas je jedna arheologinja i pričala nam je o svemu i svačemu (o važnosti Siska u prošlosti i ostalim stvarima), no nju su rijetki slušali jer svi smo se smrzavali. U Sisku je bilo čak i malo snijega, a rijetki su bili dobro obučeni i obuveni za takvo vrijeme, ali da mene je moja mama dobro opremila i nekako sam joj sad zbog toga zahvalna (iako kad mi je govorila što sve trebam nositi ja sam kolutala očima). Bili smo na rijeci Kupi i ondje nam je arheologinja pričala o važnosti rijeke Kupe za Sisak i o važnosti luke. Poslije toga bili smo slobodni i mogli smo otići do suvenirnica. Mi smo kupili neke suvenire i zatim smo otišli u dom kulture Kristalna kocka vedrine gdje smo malo pričekali dok nije počelo natjecanje. Primijetila sam da ondje nikome nije bilo važno pobijediti i nije se nitko uzrujavao zbog natjecanja, već nam je svima bilo stalo do novih prijatelja i zabave. Bila sam u drugoj polovici natjecanja i bila sam jedanaesta kao predstavnik naše županije, što me je baš veselilo. Imala sam malu tremu pred nastup, ali zaista mi je bilo svejedno bila ja prva ili šesnaesta od šesnaest kad sam se dobro zabavljala. Na kraju moja cimerica Jana osvojila je drugo mjesto, a moja druga cimerica Lena je dobila nagradu publike i zbog njih sam baš bila sretna. Lena je iz Siska i u njezinoj je školi bilo organizirano glasovanje i imali su prijenos natjecanja na hodniku škole. Za nju je glasala cijela njena škola, pa sam čak i ja glasala jer mi se stvarno svidio njezin nastup. Prvo mjesto dobio je dječak iz Karlovačke županije i on je stvarno bio dobar.

Poslije natjecanja smo pogledali izložbu Kušanovih romana koja je stvarno bila jako kreativna. Neki su je pogledli već dan prije.

UZBUNA NA ZELENOM VRHU

Poslije natjecanja svi smo skupa otišli u McDonalds gdje smo pojeli fini nezdravi ručak i krenuli za Zagreb. U Zagrebu me je na

kolodvoru dočekao dundo (točnije stric). Skupa s njim i njegovim prijateljem (koji u jednoj školi u Zagrebu predava informatiku, fiziku i tehnički) prošetala sam se Zagrebom. Zadnji put sam bila u Zagrebu prije ovoga kad sam imala šest godina! Zagrebom sam bila oduševljena kao da sam u nekom svjetski velikom gradu u usporedbi s Dubrovnikom i Konavlima. Bila sam pokraj Kamenitih vrata, kod crkve svetog Marka. Vidjela sam Zagrebačku katedralu i bila sam naravno na Trgu bana Josipa Jelačića. Super sam se zabavila. Sutradan smo bili u šoping centru koji je barem pet puta veći nego onaj

naš u Srebrenome... naravno to je bio dan povratka. U centru sam kupila svima od članova uže obitelji po jedan poklončić, a s dundom sam se već odavno dogovorila da moj brat i ja stižemo na Staru godinu k njemu kako bi se još malo bolje upoznali Zagreb!

Ilija Letunić, 7. b

MOJE ISKUSTVO U NATJECANJU U ČITANJU NAGLAS

Sve je krenulo sa školskim natjecanjem. Imala sam sreću što sam bila u starijoj kategoriji u kojoj je bila još samo jedna cura, pa nisam imala veliku tremu. Kad sam prošla na županijsko natjecanje bila sam jako sretna, no ovo mi je bio treći put da sam na županijskom natjecanju, pa nisam bila previše uzbuđena zbog natjecanja. Dok su se druga djeca tresla od treme ja sam ih tješila jer sam znala kako im je (prijašnjih godina i meni je bilo tako). Ove godine sve sam ljude poznavala i sa svime sam bila upoznata i upravo zbog toga sam ustala i sve odradila s ipak malom tremom (jer naravno imala sam tu želju proći na državno natjecanje kao i svi ostali ondje). Iz naše županije također je na državno natjecanje u mlađoj kategoriji išla i Luna Market koja ide u peti razred i dolazi s Pelješca. Njoj je ovo bio prvi put na ovom natjecanju i nije uopće očekivala kako će proći na državno.

POGLED U BOSNU

Moja obitelj i ja smo odlučili otići na putovanje u Bosnu. Iščekivala sam to putovanje tjednima i napokon je došao taj dan. Sjeli smo u auto i krenuli.

Putovanje je trajalo četiri dana i sva četiri dana bila su puna sreće. Prvi dan, kada smo došli u Bosnu, bili smo u kući gdje smo bili smješteni, u Visokom, no maminoj prijateljici je došla ideja da možemo otići u poznate tunele pokraj „piramide Sunca“. Ti tuneli su jako zanimljivi, ne samo meni već i cijeloj mojoj obitelji, ili ako baš hoćete dijelu moje obitelji, jer smo na put išli samo mama, tata i ja. Vodila nas je mlada vodička. I ona je bila jako vedra pa je svima prenijela svoju sreću. Obilazak tunela je trajao četrdeset pet minuta. U tunelu je bilo 13°C, a vanka je bilo vrlo hladno, 1°C. Sljedeći dan smo išli u Sarajevo, sva sreća pa je bilo sunčano. U Sarajevu je bilo jako zanimljivo, svugdje je bilo zanimljivo, ali u Sarajevu mi je bilo baš posebno. Tamo smo proveli deset sati. Najzanimljiviji događaj u Sarajevu mi je bio kad sam ja rekla da želim u trgovački centar. No sjećala sam se od prošlog putovanja u Sarajevo da je jedan od najboljih trgovačkih centara crn, izvana i iz unutra crn. Rekla sam: „Ja želim u trgovački centar, znači unutra je crn i izvana je crn. Ma sigurno ga znate!“ Mamina prijateljica je rekla da je to jedan centar pokraj onog što sam ja mislila da je taj. No poslušali su mene i otišli smo u trgovački centar po imenu BBI. Kada smo ušli u centar otišla sam do djevojke koja je radila na pultu za informacije. Ona mi je rekla da nemaju tako poznate firme koje sam ja tražila. Rekla je da te trgovine imaju u drugom centru. U tom trenutku me je pojeo sram, jer sam ja pogriješila centar. „To je bio drugi centar.“ posramljeno sam izjavila. Svima sam se ispričala i opet smo pješke hodali duplo do slijedećeg trgovačkog centra. U Sarajevu smo išli također na žičaru koja nas je vodila na planinu Trebević. Posebno lijepo mi je bilo na Barščaršiji jer je puna malih trgovina, zanimljivih trgovaca i ljudi. Treći dan smo išli u Travnik, no padala je kiša. U Travniku mi nije bilo nešto zanimljivo. Bilo mi je hladno, bila sam mokra. Kako vrijeme utječe na nas! U Travniku smo htjeli posjetiti mali franjevački samostan, no bio je zatvoren i nismo mogli ući. Bili smo tužni, ali smo usput sreli jednog svećenika pa nam je on rekao da nam može otvoriti crkvu sv. Ivana Krstitelja. Kada smo završili s obilaskom crkve odlučili smo otići na čevape. Zadnji dan, dan kada smo se vraćali doma u Hrvatsku, do deset sati smo šetali po Sarajevu, pojeli ručak i vratili se kući.

Nadam se da će se ponoviti ovako dobar i zanimljiv put po Bosni, do tada nosim u mislima popločane ulice Barščaršije, slatki okus baklave i hladnoću kontinentalne klime.

Stela Prlenda, 5. b

MOJE PUTOVANJE

Moje ime je Luka Klaić. Učenik sam 3.r. Područne škole Popovići Osnovne škole Gruda. Jedna od mojih najvećih ljubavi je sport. Nogomet i tenis su moji najdraži sportovi.

Marljivo treniram nogomet u Nogometnoj akademiji Konavle.

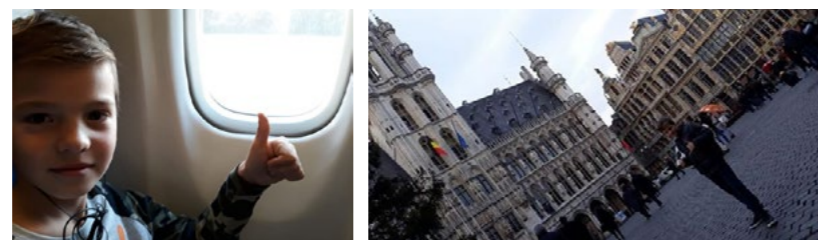
Moji tata i dundo ispunili su dato obećanje te su mene i moje rođake Mara i Karmen odveli na nogometnu utakmicu Hrvatska – Španjolska. To je bio moj prvi posjet nogometnom stadionu Maksimir u Zagrebu.

Također, moji roditelji ispunili su mi veliku želju, a to je da uživo gledam teniski susret.

Nije moglo biti bolje prilike za to od susreta Hrvatske i Francuske u završnici Davis Cup-a što se smatra finalom svjetskog prvenstva u tenisu.

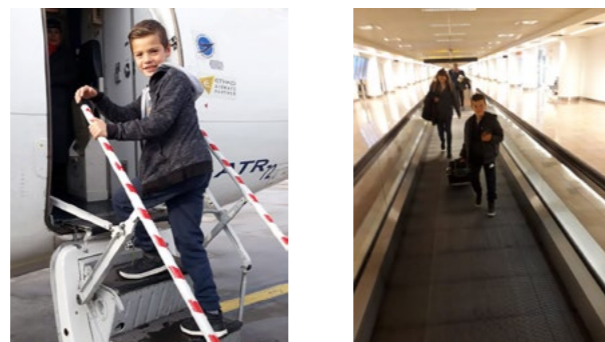
Prvi put sam se i vozio avionom.

Iskoristili smo dan za posjet Bruxellesu.

Uputili smo se na stadion koji se zove PIERRE MAUROY. To je ogroman nogometni stadion koji se za ovu priliku pretvorio u teniski teren. Cijeli je pokriven krovom koji se može otvoriti.

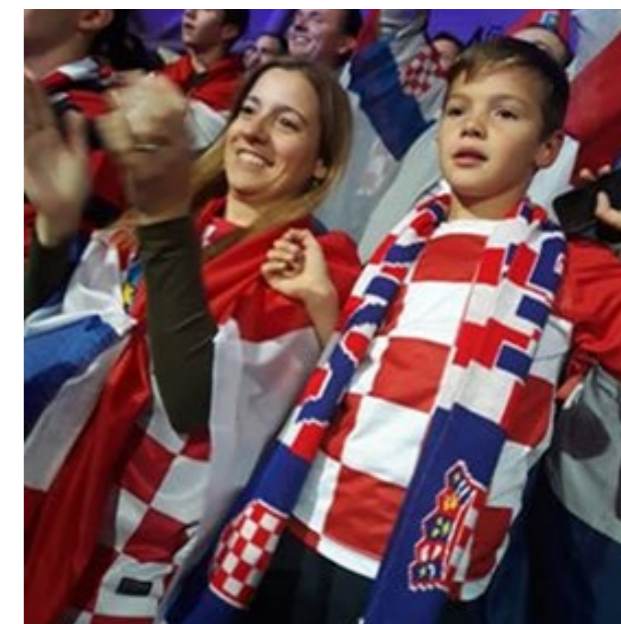

Sletjeli smo na veliki aerodrom u Bruxellesu. Oduševile su me pokretne trake za brzo hodanje.

Sutradan smo vlakom krenuli za Lille, grad u Francuskoj u kojem se trebalo održati finale Davis Cup-a.

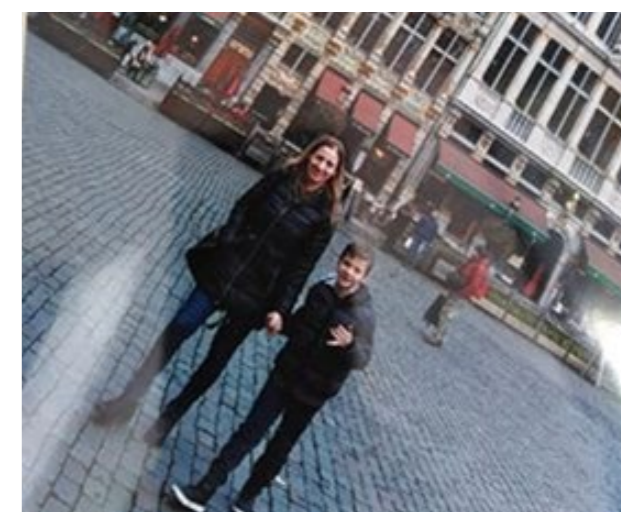
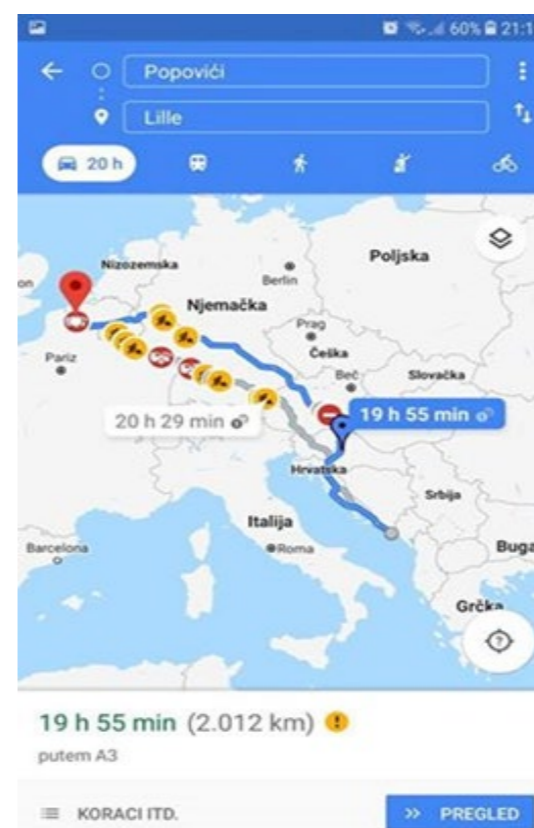
Vidio sam tablicu s brojnim vlakovima koji su polazili u svim smjerovima Europe.

U tom trenutku na teren su izašli hrvatski i francuski igrači. Bio sam jako uzbuđen. Tada su izveli hrvatsku himnu. Srce mi je uzbuđeno tuklo.

U kockastim dresovima te šalom hrvatskih oznaka ušao sam i zauzeo svoje mjesto na tribinama. Mama, tata i drugi hrvatski navijači bili su svuda oko mene. Pjevali smo i navijali.

Pratio sam svaki detalj susreta. Pobjedili smo!!!! Mom veselju nije bilo kraja. Bio sam jako ponosan. Hrvatska je svjetski prvak u tenisu. U povratku smo posjetili Lille, predivan grad.

Na svojem putu do Lilla i natrag prešao sam više od 4000 km. Zahvalan sam roditeljima koji su mi to omogućili.

Luka Klaić, 3. razred PŠ Popovići

Intervju s gospodarom Božom Kraljem, najstarijim Konavljanimom

KAKO DOŽIVJETI STOTU

“Drago mi je da sam doživio vidjeti sva ova čuda koja vi mladi koristite, pune butige, svega što čovjek zaželi.”

Danas, u suvremeno doba, doživjeti duboku starost i nije neko veliko čudo, ali doživjeti sto godina ili sto četiri, koliko ima gospodar Božo, to je čudo. Za intervju s najstarijim Konavljanimom odlučila sam se jer mislim da nama mladima ima puno toga za reći.

Gospara Boža Kralja posjetila sam u njegovoj kući u Pridvorju. Veselje zbog mog interesovanja za njegov život nije skrivao i rado je podijelio svoje iskustvo sa mnom.

Dundo Božo (zamolio me da ga tako zovem, gospodar mu se ne sviđa) kakvo je bilo Vaše djetinjstvo?

E, draga moja, bilo je jako teško živjeti u moje doba. Rodio sam se jako davno, nekada i sam zaboravim kada - smije se dok ovo govori. Sjećam se ratova i gladi. Kad sam imao tri godine, umrla mi je majka od gripe koja se zvala španjolica. Puno je ljudi tada umrlo. Svi smo bili jako siromašni, nismo imali ništa za jesti...

Bilo Vam je jako teško. Jeste li morali ići u školu? Većina učenika danas ne voli školu i učenje.

To nije dobro. Školovati se treba, mladi ste pa ne znate kako je teško neznanje. Prvi dan kad sam došao u školu nisam ništa znao, ni kako se otvara kvaka na vratima. U razredu nas je bilo od osamdeset do sto učenika, nismo znali ni kako se tko zove - kaže dundo Božo kroz smijeh.

A danas čujem, od petnaest do dvadeset. To je lijepo, svi se znate. Ja sam jedini završio šest razreda. To je onda bila velika škola. Sve sam sam radio i učio. Moja maćeha je bila nepismena tako da mi nije ništa mogla pomoći. Danas vi svi na one dodatne.

Mislite na lekcije.

E, to. Pa opet kukate.

Iz kakvih i kojih knjiga ste učili? Svjedodžba dunda Boža iz 1929.g.

U moje vrijeme, draga Lara, nije bilo knjiga, bili smo siromašni. Imali smo male ploče po kojima smo pisali. Imati knjigu, ooo, to je bilo bogatstvo! Knjige se trebaju čuvati, puno je tu znanja i pameti.

Danas većina učenika ide u glazbenu školu, folklor...Znate li Vi svirati neki instrument?

Bilo je balanja, lijerice... ali mene to nije zanimalo. Zanimalo me je vrijeme i promjena vremena tako da sam dugo mjerio padaline u Konavlima.

Mjerite li ih i dalje?

Ne, ipak godine ne dopuštaju, teže se krećem. A kad se sjetim mladosti...

Recite mi još zanimljivosti iz svoje mladosti.

Rado. Služio sam u mornarici, u podmornici kao konobar. I na dan bih dobio 8 dinara. To bih slao doma jer je to mojoj obitelji bio najveći prihod. Danas ne možemo zamisliti život bez struje, a tada je nije bilo, imali smo lukjernicu u koju bismo stavili domaće ulje i uči pod tim svjetlom. Ako se razboliš, moraš u doktora u Cavtat, a tu nije bilo svih ljekarija, tako da se lako umiralo. Umiralo se i od ratova. Ja sam prošao tri rata - Prvi i Drugi svjetski i Domovinski. Sve sam nekako preživio, doživio i lijepo i jako tužne i tragične događaje. Drago mi je da sam doživio vidjeti sva ova čuda koja vi mladi koristite, pune butige, svega što čovjek zaželi.

Mobiteli, internet, računala...

Da, da, ali nemojte zaboraviti knjigu

Svjedodžba dunda Boža iz 1929.g.

i druženje, igru. Čovjeka treba gledati u oči, tu je sve.

Koje je onda Vaše mišljenje o kvaliteti života sada i prije.

Danas je ljepše živjeti jer čovjek ima sve što želi. Mladost pamtim po gladi i siromaštvu.

Postoji li neki čarobni recept kao doživjeti Vaše godine?

Ako misliš na hranu, jedi samo domaće, što posadiš u baštini, to sam ja jeo. Radi, uči, voli obitelj, druži se - i ako ti Bog da - možda ... smije se dundo Božo i odmahuje rukom prema nebu.

Imate li neku poruku za nas mlade?

Učite i slušajte starije.

Zahvaljujem dundu Boži na razgovoru, želim mu još zdravih godina života, a on se smiješi, gleda prema nebu i upozorava me da će biti kiše, da se pazim da ne pokisnem i prehladim se.

6.razred Lara Leitao

Stočetverogodišnjak dundo Božo i Lara

BURA

Buro snažna, buro moćna,
kuda žuriš, kamo ti je preša?
Od zore čujem krikove tvoje,
i osjećam trnce kroz tijelo svoje.

Zašto donosiš studen takvu?
Zašto nam ne dopuštaš van?
Sunce ti ruši ugled i snagu,
ti si za nas djecu ružan san.

Dok igrališta ostaju prazna,
ti rastjeruješ i oblake.
Praviš se previše važna,
Jasno nam je koliko si snažna.

Ako tvoje krikove čujem kao pjesmu,
ako vedro nebo vidim kao platno,
možda moći ću te voljeti,
Još samo da naučim kako!

Hrvoje Obad, 7. r

MORE

More plavo, more drago,
Ti si naše najveće blago,
Tako veliko, tako plavo,
Ti si iznenađenje pravo,
Tako široko, tako duboko,
Ti si veliko kao plavo oko.

Svi ti se ljudi dive,
Od tvojih darova žive,
Puno si soli, ribe, školjkaša,
Sve je to hrana naša,
Vole te ribari i mornari,
Poštuju te i mladi i stari.

Što kriju prostranstva plava,
Ne zna ni najpametnija glava,
Ribicu ili hobotnicu,
Morskog psa ili podmornicu,
Brodove, koralje, ježeve,
Bisere, dukate ili noževe.

Nose te vjetrovi i oluje,
Tvoja se huka daleko čuje,
Šumiš, pljuskaš i pjeniš,
Cviliš, plačeš ili se veseliš,
Nekad si ljuto, nekad drago
More, ti si naše najveće blago.

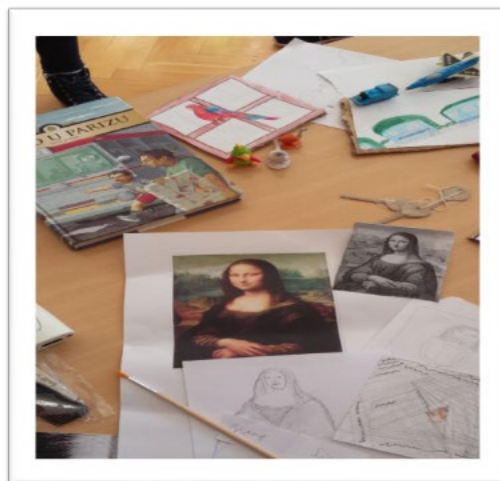
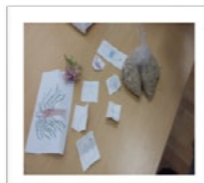
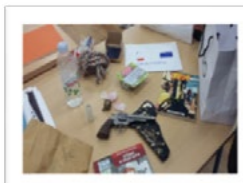
Kristian Kortizija, 7. r

Autor crteža: Patra Mujo, 7.b

LEKTIRA KAO POSLASTICA

Danas moji vršnjaci nisu veliki obožavatelji čitanja. Ne znam kako se knjiga udaljila od djece, ali vidim da većina radije u rukama ima mobitel ili tablet, nego knjigu. Obvezna lektira koju moramo čitati svaki mjesec ne oduševljava. Odustali bismo već kad knjigu primimo u ruke, ali ove godine nešto se ipak promijenilo. Nakon loše pripremljenosti za prvu lektiru i upoznavanja s nastavnicom Paulinom, stvari su krenule u boljem smjeru. Naučili smo kako lektira može biti jako zabavna, kako se uvijek može pronaći nešto o čemu želimo reći nekoliko riječi više.

Strah u Ulici lipa, Junaci Pavlove ulice, Koko u Parizu, nizali su se naslovi i mi smo se radovali obradi lektire. Asocijativne vrećice, dizajnirane majice, gluma, predstavljanje... lektira je postala zabavna. Kako ne biste mislili da sam jedina koja tako misli o svemu, zamolila sam i neke od vršnjaka da iznesu svoje mišljenje.

Sviđa mi se ovakav način obrade lektire. Predstavili smo lik crtežom, govorili smo o njegovim osobinama, o njegovim prijateljima, o mjestima radnje..., a sve to kroz profil koji se smjestio na staroj majici. Uživala sam u ovakvoj lektiri!

Ana Schmuch, 5. a

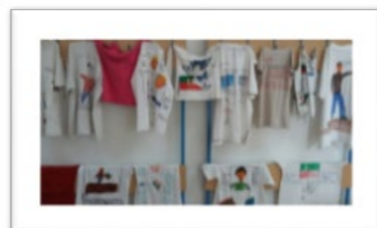
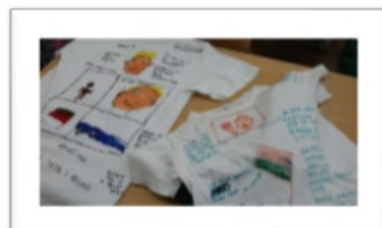

Ovaj način obrade lektire jako mi se svidio jer je bilo zabavno i uzbudljivo. Sviđelo mi se što smo pogađali nacrtane likove i preko tog lika pronalazili smo pojedinih iz djela.

Robert Prusina, 5. a

Ovakva obrada lektire mi se svidjela jer imamo slobodu odabira najdražeg lika, pa zajedno s njim prolazimo kroz djelo. Postajemo ovako i mi likovi djela koje smo pročitali.

Juraj Klaić, 5. a

Ovakva obrada lektire čini nam čitanje zabavnijim. Znamo kako će sat proteći u smijehu, kako ćemo neki predmet oživjeti, kako ćemo pogađati zagonetne likove. Mislim da je to pun pogodak, jer pred nama je još puno lektirnih naslova i jednostavno moramo zavoljeti čitanje.

Ivana Klaić, 5. a

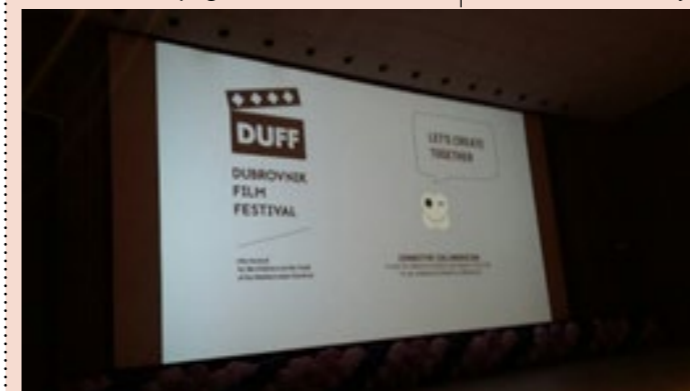

U petak 19. listopada učenici petih i šestih razreda posjetili su edukativnu izložbu „Marin Getaldić-pogled u novo doba“ au-

POSJET IZLOŽBI “MARIN GETALDIĆ- POGLED U NOVO DOBA”

torice dr.sc. Marijane Borić koja je postavljena u Narodnoj knjižnici Grad. Izložba je organizirana u sklopu aktivnosti projekta Upoznajmo hrvatsku znanstvenu baštinu, a u povodu 450. godišnjice rođenja hrvatskog znanstvenika Marina Getaldića. Izložba ima edukativno-interaktivni karakter i sveobuhvatno prikazuje život i djela velikog Dubrovčanina, kao i njegov doprinos razvoju

matematike i fizike te utemeljenju moderne znanosti. Pomoću multimedijalnog programa učenici su mogli uz igru učiti o Getaldiću i tako razvijati interes za znanost i baštinu. Uz sedam Getaldićevih djela predstavljenih u tiskanom i digitalnom obliku, mogli su vidjeti znanstvenu, stručnu i popularnu literaturu o velikom matematičaru. Izložba je otvorena do 18. studenog.

ŠIRIMO TOLERANCIJU

Pojam tolerancija dolazi iz grčkog jezika od riječi tolerare što u prijevodu znači podnositi. Tolerancija podrazumijeva snošljivost i uvažavanje tuđih stavova, ideja kao i načina života. Kada smo osviješteni o različitosti u odnosu na nas same i kada prihvaćamo te različitosti u svakodnevnome životu, tada možemo govoriti da smo tolerantni.

Godine 1995. UNESCO definira toleranciju kao: “Tolerancija je poštovanje, prihvaćanje i uvažavanje bogatstva različitosti u našim svjetskim kulturama, naša forma izražavanja i način da budemo ljudi. Ona je zasnovana na znanju, otvorenosti, komunikaciji i slobodi mišljenja, savjesti i uvjerenju. Tolerancija je harmonija u različitostima. To nije samo moralna dužnost, to je također politički i zakonit zahtjev. Tolerancija, vrlina koja mir može učiniti mogućim, doprinosi mišljenju kulture rata u kulturu mira.

Tolerancija nije koncesija, dobroćudnost ili popustljivost. Tolerancija je, iznad svega aktivan stav potaknut priznanjem univerzalnih ljudskih prava i fundamentalna sloboda drugih. Nikako se ne može koristiti kao opravdanje za kršenje fundamentalnih vrijednosti. Tolerancija treba biti primjenjiva od strane pojedinaca, grupa i država.

Tolerancija ja odgovornost koja nosi ljudska prava, pluralizam (uključujući kulturni pluralizam), demokraciju i vladavinu zakona. Ona uključuje odbacivanje dogmatizma i apsolutizma i potvrđuje standarde postavljene u instrumentima internacionalnih ljudskih prava

Dosljedno poštovanje ljudskih prava, biti tolerantan, ne znači toleriranje socijalnih nepravdi ili odbacivanje ili slabljenje tuđih uvjerenja. To znači biti slobodan, čvrsto se držati svojih uvjerenja i prihvaćati da se i drugi drže svojih. To znači prihvaćanje činjenice da ljudska bića, prirodno različita u svojim nastupima, situacijama, govoru, ponašanju i vrijednostima imaju pravo živjeti u miru i da budu kakvi jesu. Također znači da se nečija viđenja ne nameću drugima.”

Tolerancija je vještina koju je moguće naučiti. Podučavajući djecu da u svoj sustav vrijednosti trebaju ugraditi tu vještinu, kasnije kao odrasli ljudi uvažavaju, a ne samo podnose druge ljude.

Obitelj je prvi učitelj tolerancije, gdje djeca gledajući ponašanja svojih članova obitelji, razvijaju tolerantne oblike i obrasce ponašanja. Osim obitelji, potrebno je naglasiti da sve strukture društva treba uključiti u odgoj oko tolerancije te su povodom međunarodnog dana tolerancije koji se održava 16.studenog 2018., održane radionice s učenicima šestih razreda. Radionice su imale za cilj

senzibilizirati učenike prema drugima koji su po određenim karakteristikama različiti od njih, osvjestiti učenike o važnosti tolerancije u današnjem svijetu. Također, na radionici se radila i priprema materijala za izradu panou kako bi učenici šestih razreda širili toleranciju i van razredne atmosfere.

socijalna pedagoginja Ana Ljubić Arbanasin

TREND JE BITI FREND! - DAN RUŽIČASTIH MAJICA

Dan ružičastih majica, poznatiji kao Pink Shirt Day, program je prevencije vršnjačkog nasilja, a obilježava se zadnje srijede u mjesecu veljači. Ove godine Nacionalni dan borbe protiv vršnjačkog nasilja održao se 28. veljače u školama diljem Hrvatske, tako i u našoj matičnoj školi i njenim područnim školama.

Ideja je nastala iz protesta zbog incidenta koji se dogodio u jednoj školi. Inicijativom školskih kolega na konstruktivan i inteligentan način riješeno je sustavno zlostavljanje dječaka koji je bio posvećen liječenju teško bolesne majke. Ružičaste majice, koje su solidarno s dječakom nosili njegovi školski kolege, postale su prepoznatljiv simbol inicijative, a kasnije, međunarodno prepoznate obljetnice.

Kroz različite aktivnosti i radionice, učenici OŠ Grude zajedno su sa svojim učiteljicama obilježili ovaj dan i poslali svima poruku mira koju najbolje opisuje poruka učenika prvog razreda: „Trend je biti frend“

Mateja Šarlija, soc. pedagog

LITERARNA GRUPA – INA MISLI NAŠE SVAKIDAŠNJE

More je voda u koju možeš ubaciti sve svoje brige. More te može utješiti zagrljajem. More te grli. More miriše na ljubav. Ines Obad 4.b

Osmijeh nije samo kada usta idu prema gore. Osmijeh je da se čovjek u srcu smije i kad možeš razveseliti druge. Osmijeh je divan izraz cijelog svijeta. Helena Penetra 4.a

Puno ljudi pomaže planeti da opet bude sjajna. Budimo i mi ti ljudi. Maris Ljubić 3.a

Volim svoju obitelj. Volim školu. Volim društvo. Volim život. Volim se smijati. Volim živjeti. Bože, hvala ti. Nina Bokarica 4.a

Neke brige se stvore samo kako bi čovjek naučio nositi se s njima. Ivana Milković 4.b

Putem, osim automobila, koračaju ljubav i sreća. Neka ljudi uvijek izaberu put za Bogom. To je put života. Nina Bokarica 4.a

Stijena je muka života. Ona je i slika života, nešto kao znak. Možeš puno toga doseći u životu ako si čvrst kao stijena. Stijena stoji i vrijeme joj ne može naštetiti. Ines Obad 4.b

Ključ ne mora biti samo mali predmet koji otključava vrata. Ključ može otključavati sreću i ljubav. Nemojmo nikada izgubiti ključ kojim

otključavamo naše srce. Helena Penetra 4.a

Gledam kišu i mislim kako kiša može značiti da si tužan ili da si jako sretan. Kao kad dobiješ zagrljaj od nekog tebi dragog. Kiša te obuzme i pere od svake muke. Marina Bandžar 4.b

Obitelj je najveće blago na zemlji. Sretan je onaj tko je ima jer s njom ima i ljubav, poštovanje, pomoć i snagu. Marina Bandžar 4.b

Planet nije samo kugla na kojoj ljudi žive. To je Božje čudo i dar za život i zajedništvo ljudi. Ivana Milković 4.b

Zemlja je kao lopta koju ljudi bez duše stalno buše i ruše. Ines Obad 4.b

Znanje je kad si siguran da si nekome poslao pravi domaći rad, kad znaš u koliko ti je sati trening, znanje je sve što znaš. Znanje je i kad znaš da se nekome sviđaš. Maris Ljubić 3.a

Srce je znak ljubavi i sreće. Slijedi svoj put i slušaj svoje srce. Ako tvoje srce nosi ljubav, odvest će te putem ljubavi. Nika Grmoljez 4.b

U školi se samo ne uči, već se pronalaze prijatelji i stvaraju simpatije. Prava ljubav je kada nekoga volimo i ne prestajemo ga voljeti do kraja života. Nika Grmoljez 4.b

MOJI LJETNI PRAZNICI

Na mojim ljetnim praznicima moj brat i ja smišljali smo kako napraviti jednu malu kućicu na drvetu. Tata nam je dao daske nakon čega smo za samo dva dana napravili kućicu. Obojali smo je u crvenu boju. U kućici smo se rado igrali ja, moja braća i sestre. Čim napišemo domaći rad, pojurimo u kućicu na drvetu.

Kad nam u posjet dođu rođaci, odvedemo ih u našu kućicu u kojoj se igramo, pričamo, crtamo, bojamo i odmaramo.

Paulina Glavinić, 4.b

MORAM PROMIJENITI SVOJE PONAŠANJE

Ovo je priča o rečenici iz naslova koju si nitko ne želi staviti u glavu, ali kada si je stavi, ona neće izaći.

Prije četiri dana nisam imala domaći, a učiteljica je bila začuđena. Rekla mi je: „Pavla, to ti je drugi put ovaj tjedan i peti put ovaj mjesec. Jako sam zabrinuta. Moraš promijeniti svoje ponašanje ili se nećemo dobro provesti!“ Odjednom, svi su usutjeli. Tog istog dana, mama me pitala kako je bilo u školi. Kada sam joj rekla što se dogodilo, poludjela je i ona, a

i ja. „Kako si to dopustila?! Uvijek si bila odlična, pa što ti se dogodilo?! Ne znaš, je li, pa ja znam! Bila je to ljenost! Sad si se sjetila, ha?!“, a zatim sam se razderala: „Što tebe briga imam li ja domaći ili ne! Pazi svoj posao!“ To je bila kap koja je prelila čašu. Iz mame je izletjelo: „Moraš promijeniti svoje ponašanje! Idi u svoju sobu, ne, još bolje, idi u bratovu!“ Otišla sam i nazvala prijateljicu. Kada sam joj rekla što se dogodilo u školi i kod kuće, posebno naglašujući riječi: „Moraš promijeniti svoje ponašanje“,

napravila je nešto što me razljutilo. Složila se s mojom mamom. Prekinula sam naš razgovor i razmišljala o toj rečenici. Razmislila sam i sama sebi u zrcalo rekla: „Moram promijeniti svoje ponašanje!“

Ovaj događaj me naučilo kako moram biti pristojna, vrijedna i dobra, ali mislim da ništa ne bi bilo od svega da sam i ovaj put ostala gluha na čarobnu rečenicu: „Moraš promijeniti svoje ponašanje!“, čini li se i vama tako?

Pavla Drašković, 5.a

PLES, DIO ŽIVOTA

Ja sam Laura, idem 5. b razred i baš kao i svi moji vršnjaci učim, idem u školu, svađam se s roditeljima i bavim se plesom. Treniram u plesnom studiju Lazareti, u Cavtatu. Imam najbolju trenericu Petru! Ples je moj hobi, moj smisao slobodnog vremena.

Ples već treniram dvije godine. Puno, zar ne? Na početku, kada sam se upisala bilo mi je teško i nisam nikoga poznavala. U nekim trenucima htjela sam se ispisati. Pomalo sam se opustila i stekla puno novih prijateljica. Svaki dan sve više i više napredujem u plesu. Jedan trening plesa izgleda ovako: dođemo u dom kulture, skinemo tenisice i sjednemo na pozornicu. Kada svi dođu napravimo tri kratke vježbe u paru. Nakon zagrijavanja uvijek bavimo stari ples ili dovršavamo nove koreografije. Sada se pripremamo za Božić i smišljamo božićne plesove kako bi naredna četiri nastupa u prosincu otplesali odlično, da trenerica bude zadovoljna i ponosna i također, da se mi zabavimo. U slobodno vrijeme bavim se plesom i sama smišljam nove koreografije.

Ovako izgleda moj lagani plesni život. Kad odrastem biti ću slavna plesačica i učiteljica plesa.

Laura Puljić, 5. b

SVETI VLAHO

Spasitelj grada Dubrovnika,
Vlaho, naša je dika!

Evo počinje Kandelora!
Trombunjeri će pucati kraj mora.
I golubice letjeti ispred dvora.

Velika je festa,
Lijepih barjaka puna je četa.
Ako imaš nošnju spremnu,
Hajde parcu pjevaj himnu,
On nam povijest piše divnu.

PŠ Popovići
(Andro, Karmen, Luka, Niko)

MAŠKARE

Maškare su zabavne.
Sve su maske nezaboravne.

Povorka sve je bliže.
Strašilo Jozo već stiže.

Krafne i sokovi,
Njišu se bokovi.

Nagradu je lijepo dobiti,
Svi razredi će se potruditi.
Šarenilo boja, pjesme i plesa,
S prijateljima se igra bez stresa.

U kostimima ćemo nastupiti,
Urnebesa puno će biti.

PŠ Popovići i Radovčići

KONAVOSKI BOŽIĆ

Božić je blagdan Isusova rođenja, veselja i grljenja, pjesme i kićenja.

Na boru lampice trepere, jedemo kolače i puni smo vjere.

U kolendu idemo svi, zvončice nosimo mi.

Učenici PŠ Popovići i Radovčici

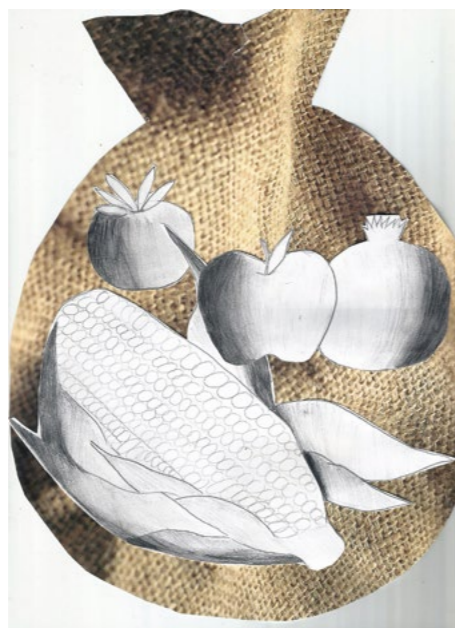
OVČICE

MI SMO OVČICE,
NE BOJIMO SE VUKA.

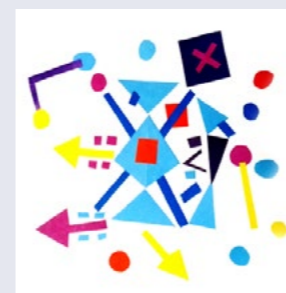
VUNA NAM JE BIJELA, MEKA,
BIT ĆE OD NJE TOPLA DEKA.

VELIKO SMO STADO MI,
NE VOLIMO BITI SAMI.

ZVONCE OKO VRATA NOSIMO,
MLIJEKO GAZDAMA DONOSIMO.

ZA „ DJETINJSTVO“

Rad učenika viših razreda

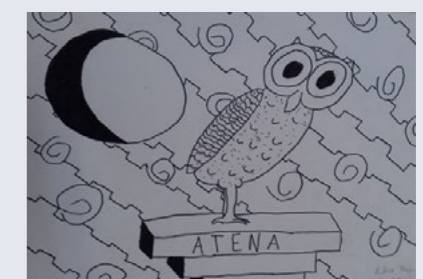
Ovo je je priča o dječaku Antonu i tehnologiji. Bio je sunčan dan, on na igricama , pokušava preći 24. razinu. Svaki dan bi igrao, kad bi mu se potrošila baterija igrao bi na tabletu i tako bi stalno mijenjao uređaje. No jednog dana nestalo je struje. Tada je dječak izašao iz kuće i vidio

Mnogi se zamisle dok čitaju tko je to izmislio čitanje i pisanje, je li to izmislio da ljudi budu tužni? Sigurno jest! Ali kad igramo igrice na mobiteli, tabletu, joy-stiku, računalu zamislimo koji su to genijalci izmislili tehnologiju. No ja mislim potpuno suprotno, a nakon ove priče pomislit ćete i Vi. Naravno ako je pročitate.

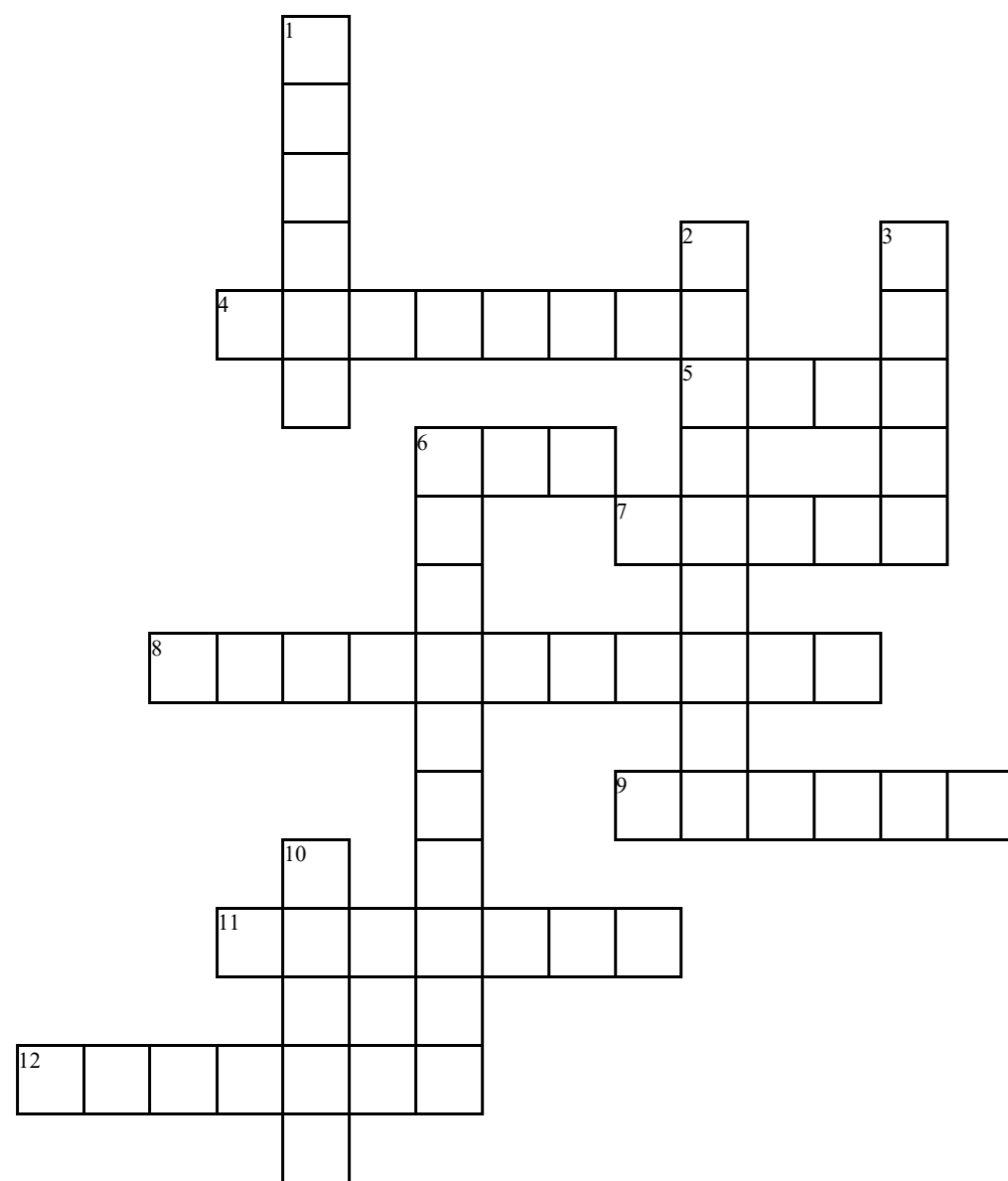
prelijepo životinje i prirodu te shvatio što je propuštao . Od toga dana više nikada nije igrao igrice, a ja mislim da više i neće.

Helena Penetra, 4. a

PS: U životu svatko može imati mobitel, no u mobitelu ne može imati život!

BLAŽENA DJEVICA MARIJA

VODORAVNO

4. ANĐEO KOJI JE NAVIJESTIO ROĐENJE ISUSA KRISTA
5. SIN BLAŽENE DJEVICE MARIJE
6. KRATICA ZA BLAŽENU DJEVICU MARIJU
7. ISUSOVA...
8. BLAGDAN KOJI SLAVIMO 25.3.
9. MARIJANSKO SVETIŠTE U PORTUGALU
11. ANĐEO GOSPODNJI
12. MARIJANSKA POBOŽNOST

OKOMITO

1. MARIJANSKO SVETIŠTE U HRVATSKOJ
2. ROĐAKINJA KOJU JE MARIJA POHODILA
3. VELIKA I MALA...
6. RODILA BOGA
10. MARIJIN ZARUČNIK

AVANTURA DJEDA BOŽIČNJAKA

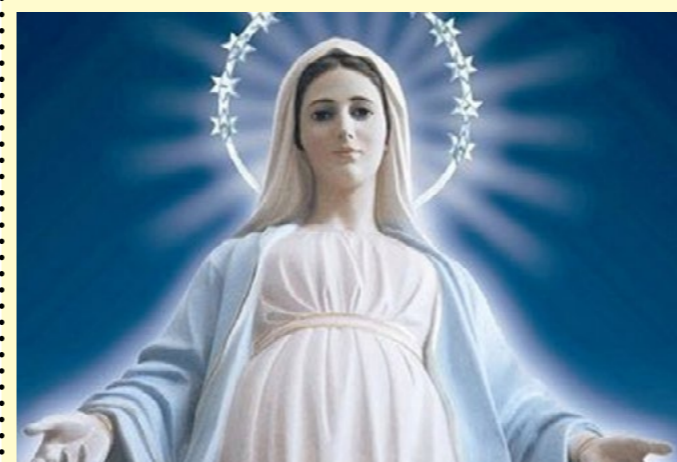
Jednoga dana padao je snjeg. Odlučila sam otići napraviti snjegovića. Sjetila sam se da nemam društvo s kojim bih pravila snjegovića, pa sam otišla pozvati Djeda Božićnjaka. Kada je došao, bio je jako sretan jer ćemo praviti snjegovića. Prvo smo mu napravili tijelo, pa smo stavili još oči, metlu, usta, puce, šešir tj. teču i nos od mrkve. Došao je kraj našeg snjegovića. Malo smo se bili umorili pa smo se otišli ugrijati. Odlučili smo se

provozati plavim saonicama. Kada smo trebali sletjeti, Djed Božićnjak je rekao: „O, o, o, o, zaboravio sam vam reći da sam prošle godine slomio ručnu kočnicu!“ Ipak smo sletjeli i to baš na jednog lijepog snjegovića. Nosovi su nam bili bijeli i imali smo brkove. Djed Božićnjak je morao otići dijeliti poklone. Pozdravili smo se i sretno pošli svojim kućama.

Leona Čupić, 5.b

UPOZNAJMO BLAŽENU DJEVICU MARIJU "INTERVJU" S BLAŽENOM DJEVICOM MARIJOM

Evo nas, dragi čitatelji Tintilinića, ovdje u Nazaretu gdje intervjuiramo Blaženu Djevicu Mariju, majku našeg Spasitelja Isusa Krista.

TINTILINIĆ: Hvaljen Isus, Marijo! Možemo li Vam postaviti nekoliko pitanja?

BDM: Naravno, momci, rado ću odgovoriti na vaša pitanja.

TINTILINIĆ: Koji je Vaš materinski jezik?

BDM: Pričam aramejskim jezikom te je moje ime na mom jeziku Mirjam. I naravno, rado bih prešla na "ti", ne morate me persirati.

TINTILINIĆ: U redu, hvala, draga Marijo. Gdje si živjela?

BDM: Živjela sam u Nazaretu, u pokrajini Galileji.

TINTILINIĆ: Možemo li znati ime tvojih roditelja?

BDM: Roditelji mi se zovu Joakim i Ana.

TINTILINIĆ: Što ti je anđeo Gabriel rekao kad ti se objavio?

BDM: Rekao mi je: "Zdravo, Marijo, milosti puna! Gospodin s tobom."

TINTILINIĆ: Možeš li reći našim čitateljima gdje mogu pronaći više informacija o tebi?

BDM: Iako je internet moderan način dolaska do informacija, ali o životu mene i moga Sina možete čitati u najljepšoj knjizi svijeta, u Bibliji – Svetom pismu, a najviše u drugom dijelu Biblije – Novom zavjetu.

TINTILINIĆ: Postoje i četiri dogme o tebi, možeš li nam ih navesti?

BDM: Naravno, istina je, četiri su. Prva je da sam Bogorodica, što znači da sam majka samog Boga – Isusa Krista. Druga je da sam djevica,

odnosno da sam Isusa začela po Duhu Svetom, nadalje treća kaže da sam bezgrješno začeta dok posljednja navodi da sam dušom i tijelom uznesena na nebo.

TINTILINIĆ: Kako te kršćani iz poštovanja zovu te koja je najpoznatija molitva o tebi?

BDM: Kršćani me iz poštovanja zovu Blažena Djevica Marija, a najpoznatija molitva koju kršćani upućuju meni zove se "Zdravo, Marijo."

TINTILINIĆ: Koliko je stara molitva "Anđeo Gospodnji"?

BDM: Ajme, riječi te molitve narod moli već mnogo godina, preko sedamsto.

TINTILINIĆ: Marijo, je li hrvatski narod imao tijekom povijesti neki poseban naziv za tebe?

BDM: Da, nazivaju me Fidelissima advocata Croatia što znači najvjernija odvjetnica Hrvatske.

TINTILINIĆ: Hrvatski narod ima poseban naziv za tebe, ali postoje i neke crkve koje su ti posvećene, možeš li nam navesti neke?

BDM: Da, istina, posvećene su mi crkve u mnogim hrvatskim mjestima, npr. u Zagrebu, Splitu, Puli, Poreču, Varaždinu, Krku, pa i vaša dubrovačka katedrala mi je posvećena. Također u Hrvatskoj postoje i mnoga marijanska svetišta, npr. u Aljmašu, Mariji Bistrici, Trsatu, Sinju, Solinu, Primoštenu itd.

TINTILINIĆ: Marijo, koja su tvoja najpoznatija ukazanja?

BDM: Najpoznatija su ukazanja u francuskom Lourdu i portugalskom gradu Fatimi.

TINTILINIĆ: Kada je nastala "Čudotvorna medaljica"?

BDM: Nastala je nakon što sam se ukazala redovnici Catherine Laboure u Parizu.

TINTILINIĆ: Marijo, hvala ti što si pristala na ovaj intervju. Imaš li neku posebnu poruku za naše čitatelje?

BDM: Hvala vama na pozivu i intervju. Želim poručiti vašim čitateljima da budu radosni, nasmijani i veseli, da se mole mom Sinu koji će im dati snagu da prijeđu i najveće teškoće u svojim životima. Želim im poručiti da ne postoji niti jedan toliko velik problem koji ne mogu riješiti. Iii... Neka slušaju, poštuju i vole svoje roditelje i učitelje.

Pero Butijer, 6.a

Ivo Đuratović, 6.a

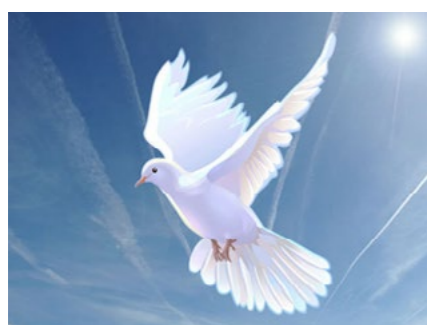
Ivan Mujo, 6.a

Mentor vjeronaučnog kutka : Serafina Kalfić, vjeroučiteljica

SVETI ANTUNE

Sveti Antune,
Sveče cijelog svijeta
Moli za Crkvu u svijetu.
Sveti Antune,
Sveče cijelog svijeta
Moli za nas djecu.
Sveti Antune,
Sveče cijelog svijeta
Moli za moju obitelj.

Mateo Čupić

OČE

Kad padam, Oče,
Ti me podižeš.
Kada plačem, Oče,
Ti mi brišeš suze.
Kad poklekнем, Oče,
Ti vjeruješ u mene.
Hvala Ti za Tvoje
Beskrajno strpljenje i
Beskrajnu ljubav
Prema meni! Amen!

Božo Letunić

MOLITVA

Na kraju ovog dana
ne želim biti sama.
Želim da si sa mnom noć i dan
I da nikad nisam sama.

Moli za me draga Majko,
Štiti me silno, jako.
A ja ću vjerno tebe štovat
I nikad te neću psovat.

Marija Mujo i Antonija Ljubić

BOŽE

Bože, hvala Ti za
Zdravlje, ljubav, sreću...
Hvala Ti za moju obitelj,
Baku, djeda i tetku...
Hvala Ti za mir i blagoslov koji nam šalješ,
Hvala Ti za mir i
Blagoslov koji nam daješ.
Hvala Ti za dane i noći.
Molim Te,
Budi nam uvijek u pomoći!
Amen!

Leo Laštro

BOŽE,

molim Te da nam se smiluješ te nam pomogneš u svemu što nam je teško. Oprosti našim grijesima jer znamo da možeš i da želiš. Daruj nam svima, i dobrima i zlima, mir. Amen.

Nikša Mujo

MOLITVA BOGU

Bože, hvala Ti za svaki dan koji si mi dao.
Hvala Ti za moju obitelj, prijatelje koji su uvijek uz mene i podržavaju me. Bože, hvala Ti za tvoju ljubav prema meni. Bože, čuvaj moje prijatelje, obitelj i najbliže. Pomozi ljudima kojima treba pomoć. Bože, budi uvijek uz mene, moje prijatelje, obitelj i ostale ljude diljem svijeta.

Karla Radonić

POŠTUJTE NAŠE ZNAKOVE!

prevenције Ravnateljstva policije
Edukativno scenska izvedba „Prvi koraci u prometu“

EDUKATIVNI ŠTANDOVI – RADIONICE, OPREMA I VOZILA

I. Interaktivna radionica „Manje oružja manje tragedija“

- radionicu vode: - policijski službenici za protueksplozijsku zaštitu Policijske uprave dubrovačko-neretvanske

II. Interaktivna radionica „Mali forenzičari“

- radionicu vodi: kriminalistički tehničar iz Postaje granične policije Gruda

III. Interaktivna radionica „Policajac prijatelj-pomagač“

- radionicu vode: policijski službenici za prevenciju Ureda načelnika i policijski službenik za prometnu prevenciju Službe policije

PROGRAM

održavanja preventivne akcije Ministarstva unutarnjih poslova u skladu s Nacionalnim programom sigurnosti cestovnog prometa, u suradnji s Osnovnom školom Gruda i drugim partnerima

„Poštujte naše znakove“

7. studenoga 2018. godine (srijeda) s početkom u 9,00 sati u

Osnovnoj školi Gruda

Edukativno preventivni program MUP-a i partnera „Poštujte naše znakove“

Uvod u program

Zlatko Ancić i Mario Salopek, Služba

INTERVJU S NIKOLINOM HLADILO, POLICIJSKOM SLUŽBENICOM ZA NADZOR I PLANIRANJE - ZA PREVENCIJU

- Kako ste došli na ideju da osmislite predstavu o prometnim znakovima i zašto je ona važna?

Obzirom da su djeca najugroženija skupina sudionika u prometu, preventivnim projektom „Poštujte naše znakove“ nastoji ih se u što većoj mjeri upoznati s prometnim pravilima.

Edukacija se radi na djeci najprihvatljiviji i najzanimljiviji način, a to je putem jedne ovakve interaktivne radionice. Predstavu o prometnim pravilima je osmislilo kazalište „Mak teatar“ iz Zagreba.

- Izabrali ste našu školu. Je ste li zadovoljni odazivom?

Priilikom odabira škola vodimo se idejom da se obuhvate periferne škole, s kojima je, prema našem iskustvu, uvijek ugodno raditi jer rado prihvaćaju ovakav vid edukacije. Iskustvo nam je pokazalo da se škole maksimalno odazivaju našem pozivu, što nas čini sretnim i zadovoljnim.

- Kakvo je iskustvo surađivati s djecom? Djeca su neopterećena i s njima je uvijek užitak raditi.

- Koji je cilj interaktivnih radionica?

Cilj interaktivnih radionica je maksimalno uključivanje djece u temu radionice i zadržavanje njihove pažnje u što većoj mjeri.
- Vaša poruka mladima!

Poruka za mlade je puno, ali ako se držimo teme, najvažnija poruka je da se kolnik ceste prelazi preko obilježenih pješačkih prijelaza i uvijek prije prelaska treba pogledati lijevo i desno te nikada ne pretrčavati cestu.

- Zahvaljujemo gđi Nikolini.
Helena Penetra i Barbara Trojanović, 4.a

IMPRESIJE UČENIKA S PREDSTAVE I INTERAKTIVNIH RADIONICA

Danas su našu školu posjetili članovi Crvenog križa te su nas naučili na lutki kako pružiti prvu pomoć kome je potrebno. Osim pripadnika Crvenog križa posjetili su nas i policajci te policijski pas Molly. U dvorani je bio i štand vojske s oružjem koji mi se nije previše svidio jer ne volim oružje. Također su naši gosti radili vježbu koja je mene prepala, a policajci su pokazali kako su junaci.

Martina Vidak, 2.a

Predstava mi je bila smiješna, a dobio sam i neke poklone. Obišli smo štandove, a zatim su vatrogasci zapalili dimnu bombu i napravili požari koji su ugasili.

Andrej Kristić, 2.a

Svidio mi se mađioničar i odlazak na malu školu prve pomoći. Ipak najviše mi se svidjelo što smo moji prijatelji i ja dobili policijski znak STOP, bojanku i knjigu "Budi heroj, spasi život, daruj krv." Na početku programa pomalo mi je bilo dosadno, ali obilazak štandova mi se jako svidio i bilo mi je veoma zanimljivo.

Ivano Marasović, 2.a

Meni je bilo super! Najbolje mi je bilo kad je policajac radio trikove s rupčićem. Osim toga zanimljivo mi je bilo i kad je policijski pas pronašao drogu u kutiji koja je bila zatvorena. Odlično mi je bilo što sam mogao ući u vatrogasni kamion i policijski automobil i kamion te popeti se na policijski motor. Sretan sam što sam naučio mnogo o prometnim znakovima.

Pero Drašković, 2.a

Dorothea Bagović, 2.r.

Lucija Bratoš, 2.r.

Baš mi je bilo fora, ovo je najbolji dan u mom životu. Dobio sam na poklon mali policijski automobil. Vidio sam prvu pomoć, policijski automobil i vatrogasno vozilo.

Timofey Marko Car, 2.a

Vidjela sam puno toga zanimljivog. Najzanimljivije mi je bilo vidjeti policijskog psa Mollya, a bila sam i u policijskom automobilu. Bila sam kod štanda prve pomoći i vidjela sam kako se liječe ljudi. Poslije obilaska štandova išli smo vani gdje smo vidjeli kako vatrogasci gase požar.

Ivana Spahić, 2.a

Vidio sam oružje, policiju, vatrogasno vozilo, policijski kombi i policijski motor. Svidjelo mi se kad sam vozio policijski motor i vatrogasni kombi. Najviše mi se svidjelo što sam mogao vidjeti oružje i granate.

Ivan Šmanjak, 2.a

Vidio sam policiju i vatrogasce. Najzabavniji mi je bio kombi, i policijski automobil, i motor te oružje. Super mi je što sam mogao ući u vatrogasni kombi.

Maroje Radonić, 2.a

Bilo mi je stvarno super i naučila sam puno novih stvari. Svidio mi se policijski pas Molly, policajci - mađioničari, mali forenzičari i mala škola prve pomoći. Voljela bih kad bi se ponovila današnja radionica.

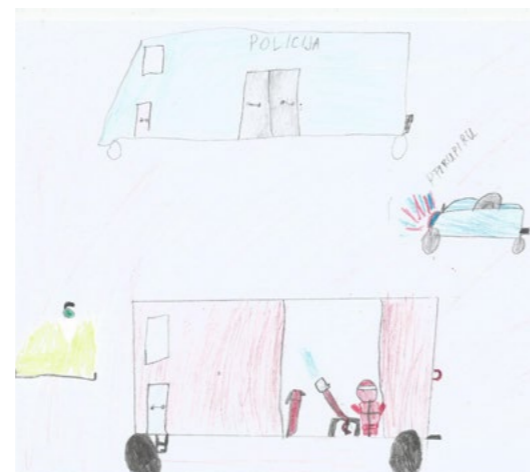
Dalija Schmuch, 2.a

Najbolje mi je bilo na štandu Crvenog križa gdje sam vidio štaku koja je drugačija od svih drugih. Dobio sam četiri knjižice koje ću rado pročitati i jednu lepezu koja će mi poslužiti kad bude vruće vrijeme.

Vlaho Spremić, 2.a

Martina Vidak, 2.r.

Slaven Natrlin, 3.r.

ZDRAVI DORUČAK

Domaći čaj, mlijeko, domaće marmelade i med, razne žitarice i voće koje su učenici donijeli, poslužili su nam da naučimo kako pripremiti raznovrstan i hranjiv doručak. Djeca su rado sudjelovala u svim aktivnostima, a svima nama prezentirali što možemo učiniti za zdravi početak dana. Aktivnosti su bile podijeljene po skupinama gdje su pripremali zanimljiv i ukusan doručak i voćne napitke, a naučili su i kako pravilno postaviti stol. Za zdravlje možemo najviše učiniti ako imamo dobre prehrambene navike.

EKO

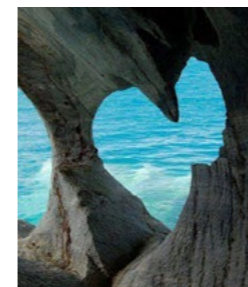
Za ljubav, za zdravlje,
Za prirodu ljepotu,
Za zdravo slavlje.

Za čišće vode,
Za ljepotu prirode i
Za mnogo eko slobode.

Za eko i zbog eka zdraviji
ćemo biti, za još veću prirodu
pomozi nam i ti.

Zelenilo nek svijet obasja,
Pomoći ćemo ti i ja i svi niski i
Visoki i veliki i mali.

Eko nije samo riječ, nego
Sve što nas okružuje.
Za čišće kopno i more.
Za čišće planine i gore.

Nina Bokarica i Helena Penetra, 4. a

MALE RUKE ZA VELIKI PLANET

Jednog vedrog jutra iz hrpice lišća izašao je ježić. Taj ježić sam ja, Perica Ježić. Svi ježevi u mojoj obitelji bili su voditelji šume. Mi vodimo šumu i plaćamo zaposlenicima zelenom ljepotom. Bolje govoreći, ostalim životinjama. Ribe čiste rječice i potočiće. Medvjedi, zmije, vukovi, čagljevi i lisice naša su prva i zadnja linija obrane. Pčele, ptice, zečevi i vjeverice sakupljaju nam hranu. Jeleni i ostale životinje brinu se za unutarnju čistoću šume. No jednog dana to se počelo mijenjati. Životinje i biljke su se počele razbolijevati i niti jedna životinja to nije mogla zaustaviti. Ali naši prijatelji Josipa, Petra, Marija i David počeli su se igrati u šumi. Vidjeli su da su šuma i životinje u njoj bolesni. Upoznali su roditelje, ali njih to nije zanimalo tako

da su djeca odlučila sama spasiti šumu. Josipa je kupila smeće po šumi. David je prosipao svježe gnojivo. Marija je čupala stara, bolesna stabalca i sadila nova. Josipa je dovela 12 različitih životinja iz obližnjeg parka. Petra je u međuvremenu naučila pričati životinjski jezik. Dogovorila se s novim i preostalim životinjama da će surađivati i čuvati svoju šumu. Skupa su odnijeli otpatke i vratili se svojim kućama. No nisu znali da su ih špijunirali njihovi prijatelji: Jakov, Lucijana i Stjepan. Oni su rekli učiteljici, ona rodbini i rodbina ostalima.

Nakon godinu dana šuma i životinje su se oporavile i svi su znali za djelo Petre i njene vesele družine. Djeca uvijek misle zeleno. Hvala im!

Helena Penetra, 4.a

Slika s interneta

"ZEMLJA NE PRIPADA ČOVJEKU, ČOVJEK PRIPADA ZEMLJI!"

(Pismo indijanskog poglavice)

Slika s interneta

Ako ćeš oduzeti nečiju zemlju i sve njegovo, onda čuvaj tu zemlju i sve ostalo. Ne sijeci drvo, ne zagađuj rijeke, čuvaj okoliš i razvrstaj smeće. Pročisti zrak, posadi pokoji cvijet, ne budi loš i spasi svijet. Svatko može biti heroj, možeš i ti! Recikliraj, trudi se, ne budi lijen, čini dobro! Cijelu noć i cijeli dan muči se i radi, baš je štos. Ako naškodiš ovom dragom planetu, nanosiš sam sebi štetu. Pazi na tuđe kao i na svoje jer ako oni neće, ti imaš razlog više da obaviš taj posao duplo. Svako zrno zemlje zaslužuje njegu. Zemlja nam daruje plodove, a voda nam gasi žeđ. Za sve što nam daje, najmanje je što možemo učiniti – njegovati je.

Pavla Drašković, 5.a

Zemlja ne pripada čovjeku, čovjek pripada zemlji zato jer smo se mi rodili na zemlji, mi smo njoj došli, a ne ona nama. Stoga je trebamo čuvati i ne smijemo je zagađivati. Ne

smijemo bacati smeće u mora, oceane, šume i rijeke. Trebamo saditi nove šume, a ne stare sjeći. Trebamo čistiti rijeke, potoke i jezera, a ne ih uništavati i zagađivati. Također trebamo vaditi smeće iz mora, a ne ga bacati i izljevati naftu. Šume, rijeke, mora i planine nisu potrebne samo nama ljudima nego i mnogim životinjama i biljkama. Mnoge životinje i biljke bi mogle izumrijeti zbog našeg zagađivanja okoliša i bacanja smeća. Ljudima su potrebne biljke i životinje za jelo. Zagađivanjem i ugrožavanjem zemlje zagađujemo i ugrožavamo samog sebe jer smo i mi dio zemlje.

Robert Prusina, 5.a

Zemlja je raj u kojem žive čudesna stvorenja, a to su ljudi. Ljudi taj raj trebaju uređivati, ali ponekad ga, nažalost, uništavaju. Neki ljudi bacaju otpad u šumu i time je zagađuju. Ponekad bacaju i nešto što je otrovno za životinje i time im oduzimaju život. Važno je da svaki čovjek njeguje svoj planet!

Daniel Miljak, 5.a

Čuvajte i cijenite naš planet, jer nam ga je Bog darovao! Nemojte bacati smeće u okoliš jer time uništavate naš planet! Čuvajte i biljke i životinje, jer potrebni su ljudima za život! Zahvalite Bogu za naš čudesni planet koji nam je darovao!

Juraj Klaić, 5.a

Svi smo mi isti, svima nam treba zrak, voda, toplina, hrana... Stoga čuvajte okoliš jer ako ne čuvate, to utječe i na vas. Bez zemlje ne bismo mogli živjeti. Budimo pravedni potomci naših predaka. Trebamo se truditi da svijet bude bolji, to je zadatak svima. Zelena trava, zeleno drveće, reciklirano smeće, to je bogatstvo. Bogatstvo nisu najbolji mobiteli i novci.

Marija Bećir, 5.a

Zemlja je sveta jer je dar Božji. Zemlja je naš dom i prepuna je divnih biljaka i životinja koje ljudi ponekad, nažalost, ne poštuju. Potrebno je štititi i poštovati naš planet i one koji žive na njemu.

Luka Salatić, 5.a

Zemlja je dar i potrebno je da ju čuvamo. Ponekad mislimo da je neiscrpna te da će nam uvijek moći dati vodu i hranu. No, možda i neće. Ljudi su rasipni i bahati, nadam se da će jednom shvatiti da je ljudima zemlja potrebna, a ne ljudi zemlji.

Ivana Klaić, 5.a

Nemojte bacati smeće i zagađivati okoliš, nemojte bespotrebno sjeći stabla. Zasadi stablo, baci smeće u posebne kante, čuvaj i štiti naš planet.

Mary Kate Kapetanić, 5.a

CRNO JANJE

U stadu koje su pastiri doveli na ispašu u planinu, među bijelima, našlo se jedno crno janje. Mladunci ga prihvatili i igrati se s njime; razlika u boji nije im smetala. Samo je jednorogi ovan, otprije poznat po zloj čudi, počeo govoriti kako bi ga trebali negdje ostaviti jer će stadu donijeti nesreću. A kad su, razmiljevši se obronkom, u daljini ugledali nekoliko crnih ovaca, jednorogi odlučno zatraži da se riješe nevoljnika.

DOVRŠI PRIČU:.....

- Ako ga sad otjeramo, može se priključiti sebi sličnima. Pravi je trenutak za to! – opravdavao je svoju nesnošljivost. Shvaćajući da će biti izopćeno, crno janje oborene glave samo krene niz padinu...

Crno janje je došlo svojima i pitalo bi li se trebao vratiti igranju. Vođa crnih ovaca je rekao: „Ako se stvarno želiš igrati s bijelim ovacima, ja tebi ne trebam. To je tvoja odluka Mihael“. Crno janje se željelo igrati s bijelim ovacima, ali nije htjelo ostaviti svoje, pa je smislilo plan. Plan je bio da usred noći on probudi male ovce. Doveo ih je u grupu crnih

ovaca gdje su ih prihvatili. Mladunci su našli novu obitelj koja im je pružala sve što trebaju. Samo zato što su bijeli, ne znači da ne mogu biti dio obitelji koja potpuno drugačije izgleda. Nakon tri mjeseca crno janje Mihael i bijeli mladunci vratili su se u stanište bijelih ovaca. Crne i bijele ovce su se pomirile i tako je učinjeno prijateljstvo između crnih i bijelih ovaca.

POUKA: Ne osuđuj onoga koji izgleda malo drugačije.

NAPISAO: Nikola Rilović, 6.b

CRNO JANJE

Janje misli kako će bez prijatelja. Cijeli je dan mislio i odlučio je da će biti sa svojim prijateljima i reklo u sebi: „Mene boli briga za ovna što mi govori“, ali će se na kraju opeći. I nekoliko dana je prošlo i nije se obraćao ovnu. I ovan je shvatio da nije bilo u redu što je govorio crnom janjetu. I ovan je pošao crnom janjetu da se ispriča i crno janje je prihvatilo ispriku. Ovan i janje su postali prijatelji. I zauvijek će biti prijatelji.

Pouka: Nije lijepo da nekome govoriš grube riječi, nego moraš se lijepo ponašati i govoriti lijepe riječi.

Antonija Đuraš 6.b.

CRNO JANJE

Jako je bio tužan. Hodao je i došla mu je jedna jako dobra ideja. Pošao je kod tog stada crnih ovaca i priključio im se. Tada je rekao ovom stadu ovaca zašto ne bi spojili crno i bijelo stado. Crne ovce nisu bile sigurne bili bi ih prihvatili zbog njihove boje. Tada crno janje počne govoriti da nije važna boja, nego ono što ti je u srcu i da su ti svi prijatelji, kao što postoji ona izreka „Ne sudi knjigu po koricama“. Tada janje pođe do bijelog stada i reče im svoju ideju. Svi su se složili osim jednog, a to je bio jednorogi ovan. Janje reče: „Tko želi da se svi ujedini i da nađemo boljeg voditelja stada?“ Svi su se složili, ali jednorogi ovan nije. Svi su pošli za crnim janjetom spojiti ta dva stada i na kraju su odlučili da je crno janje vođa njihova stada.

POUKA: Ne sudi nekoga po boji, nego po srcu!

NAPISALA: Jelena Schumch, 6.a

Janje je gledalo crne ovce kako se igraju u daljini. Odlučilo im se pridružiti. Hodalo je i hodalo dok napokon nije došlo do tih crnih ovaca. Prišlo im je i pitalo primaju li ga. Na janjetovo čuđenje crna janjad i ovce počeli su ga ljutito gurati i tjerati s njihovog područja. Jadno janje više nije znalo kuda će. I tako tri puna mjeseca je živjelo samo ispod jedne stijene. Jednoga dana čulo je kako je jednorogi ovan uginuo. Bilo je tužno jer ga je ipak voljelo, ali i sretno jer se moglo vratiti u svoj stari dom.

POUKA: Boja nije bitna, bitno je ono što je unutar čovjeka.

Ivan Mujo, 6.a

U suzama je odlazio na drugi obronak k crnim ovacima. Tamo ga nisu prihvatili pa je nastavio plakati. Osjećao se osamljeno i odbačeno. Nekoliko trenutaka kasnije prišle su mu bijele ovce i pitale zbog čega je tužan. On im je rekao da ga crne ovce nisu prihvatile, a da ga je jednorogi ovan izbacio. Svi zajedno i crne i bijele ovce počele su se družiti, a jednorogi ovan naučio je lekciju, i nas je naučio da ne treba nikoga izbacivati.

POUKA 1.: Ne smijemo izbacivati druge jer smo svi jednako vrijedni!

POUKA 2.: Svatko je različit i nitko nije savršen!

Ivana Klaić, 5.a

Crno janje je krenulo prema stadu crnih ovaca. Kada je došao blizu, ipak se odlučio vratiti bijelim ovacima. Opet se predomisli i krenulo prema crnom stadu. U sebi je razmišljalo što bi trebalo učiniti: Nije imalo pojma što je bolje i pametnije. Ipak je odlučilo da će mu biti bolje u crnom stadu. Okrenulo se još jednom na bijele ovce. Jednorogi ovan se za-

trčao prema njemu i udario o stijenu. Izgubio je svoj jedini rog. Crno janje mu je prišlo i pomoglo mu. Malo, bespomoćno i jedno janje je postalo najslavnija ovca u oba stada. Svi su ga zavoljeli i više nije bilo razlika među njima.

POUKA: Nemoj se rugati drugima!

Nemoj nikada napustiti svoje prijatelje!

Nije važno kako izgledaš!

Juraj Klaić, 5.a

... i dođe do crnih ovaca. Tamo nađe dobre prijatelje. Neki su se često s njim igrali, a neki rijetko. Čak su se s njim igrali blizanci. Bilo ih je desetak, to je duplo manje nego u prošlom stadu, ali janjetu to nije smetalo. Nakon par dana janjetova se majka zabrinula gdje bi moglo biti. Odlučila ga je potražiti. I sve su ovce pošle za njom, svi osim ovna. Tražili su ga danima, oko potoka, po šumi i livadama sve dok ga nisu našli pokraj jednog brežuljka s crnim ovacima. Crno janje je pitalo crnog dobroćudnog ovna mogu li se bijele ovce pridružiti stadu. On je neko vrijeme mislio i odlučio da mogu. Tako su bijele i crne ovce bile zajedno. Nakon par dana crno janje je čulo plač i otišlo do potoka. Tamo je sreo jednorogog ovna i rekao mu da može doći u stado ako neće opet biti zao.

POUKA: Ako netko nije bio dobar prema tebi, budi ti prema njemu pa se možda popravi!

Mario Đuka, 5.b

..... S druge strane je bilo stado crnih ovaca, to je razlika od prve priče, gdje su na obronku bile bijele ovce. Ostaviti stare prijatelje i pridružiti se sebi sličnima iliMoja odluka: malo janje nije znalo što napraviti, s jedne strane su bili prijatelji i obitelji, s druge strane jednorogi ovan. Treća strana je bilo stado ovaca potpuno istih kao on. Dugo je promišljao dok ga jednorogi ovan gledao s vrha padine. Pred malim janjetom bila je teška odluka. Želi li biti posebno i sretno s drugom janjadi? Onda je shvatilo da je biti kao i ostatak ekipe, dosadno. U povratku ga je jednorogi ovan prihvatio jer je shvatio koliko janjetu znači stado.

POUKA: Nađi svoje mjesto, a ne stavljaš se na tuđe gdje ne pripadaš!

Nike Šiša, 6.a

... I tako je janje silazilo i odjednom, iza sebe začulo glas: „Ako ideš ti, idemo i mi!“ i jako se obradovalo. Bili su to njegovi prijatelji iz bijelog stada. Zajedno su otišli do crnog stada i počeli se igrati svi zajedno. Kada se smračilo, ugledali su jednorogog ovna i sakrili crno janje. Zatim su se razbježali, a jednorogi je upitao: „Gdje je mali Tim?“ Svi su utihnuli. Tim je došao

pred njega i

rekao: „Zašto si tako ogorčen?“ Jednorogi je odgovorio: „Ja sam takav zato što znam kako je to kad si jedini crn!“ U tom trenutku kiša je počela padati i isprala bjelinu s ovna. Svi su vidjeli da je zapravo crn, a jedno crno janje prišlo mu je i povikalo: „To...to... to je moj izgubljeni tata!“ I tako su se svi zajedno počeli družiti i nije ih bilo briga za različitosti.

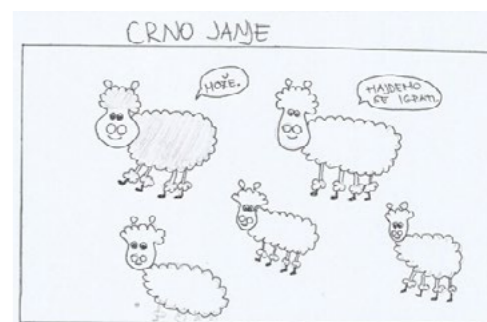
Pouka: Nije važno ako si različit, samo nađi prave prijatelje koji ti mogu ispuniti razlike.

Pavla Drašković, 5.a

... kada je došao do crnih ovaca rekao je da ga veliki jednorogi ovan ne želi i da ga se želi riješiti. Tako ga druga janjad voli i igra se s njim, a on ga mrzi. Oni su rekli da će mu možda uspjeti pomoći. Dogovorili su da će otići do bijelih i reći da nije važno kakav si izvanka, nego je bitno kakav si unutra. Rekli su jednorogom da on sigurno ne bi želio biti crn, a da su svi ostali bijeli. Zapitali su ga je li bi on htio da ga drugi odbace? On se posramio. Rekao je da se vrati i da svi crni mogu doći. Crni su došli. To je stado postalo veće i sretnije, a jednorogi ovan više nije bio tako zločest.

POUKA: Nije važno kakav si izvanka, bitno je kakav si u srcu i duši. Zato prihvatite ljude koji su malo drugačiji.

Robert Prusina, 5.a

KUKAVICA

Učenici su razmatrali što je važnije: biti važan i učiniti glupost ili realno sagledati stvar. Izbor je bio između penjanja na krov i spuštanja niz oluk ili nekog drugog rješenja koje smisle učenici.

Helena Penetra, 4.a

MEDITACIJA NA TEKST DR. SC. TOMISLAVA IVANČIĆA "OAZE ŽIVOTA"

Iz knjige str. 159.: „Obično mislimo da se u svijetu bore svjetlo i tama. Međutim u svijetu postoji samo svjetlo, a ne mrak. Tame nema, ona je pomanjkanje svjetlosti. Kad se sunce sakrije iza horizonta, tada nastaje noć. No nije noć otjerala sunce, nego se sunce povuklo, i

to povlačenje svjetla nazivamo tamom....

Postoji duhovna tama. Moralna tama je najgušća, najteža i najopasnija. Mržnja nije samo nedostatak ljubavi, nego svjesno prihvaćanje zloće....

Krepsti i vrline su svjetlo čovjekova duha... traži se da čovjek otkloni od sebe negativnosti, da svoju volju preokrene i tek tada u njega mogu ući vrline i krepsti..

UČENICI OSMOG RAZREDA NAPISALI SU SVOJA PROMIŠLJANJA O MEDITACIJI:

MASKE – KRATKA POUČNA PRIČA S VJERONAUČNOG PORTAL.COM

Jednom se na plaži susretoše Ljepota i Rugoba. Okupajmo se – rekoše. Skinu se i zaplivaču. Nakon nekog vremena Rugoba izađe iz mora, odjene odjeću koja je pripadala Ljepoti i ode svojim putem. Kad je Ljepota izašla iz mora, nije našla svoju odjeću. A kako se stidjela hodati naga, odjene Rugobinu odjeću i pođe i ona svojim putem. Ljudi i danas često zamijene jednu za drugu. Ipak ima i onih koji prepoznaju Ljepotu bez obzira na to kako je odjevena, kao i onih koji prepoznaju Rugobu ne dajući se zavesti njezinom odjećom.

POUKA PRIČE:

Nina Protrka: Ona osoba koja vas jako dobro poznaje i s kojom ste vi dobri, ona će vas prepoznati bez vaše maske. Nije lijepo uzimati i hvaliti se tuđom maskom, zapravo bilo kojom tuđom stvari. Ako ste vi dobra osoba, ostali će vas voljeti, a ako niste, sami sebi ste krivi.

Jele Kušelj: Pouka priče po mom mišljenju je: budite sretni i zadovoljni svojim izgledom. Svi će primijetiti da ste prekrasni i dobri ako ste brižni u svom srcu. Možda ste vi najljepši u školi, na poslu, među svojim najbližima, ali možda ste vi baš ti koji imaju masku. Skinite svoju neželjenost, samoću, bol s maskom ljepote, popularnosti, željenosti. Najvažnije je zapamtiti: „Budite svoji i svima će te se svidjeti“.

Karla Radonić: Nije važno kako izgledaš, nego kakav si u duši i kakav si kao osoba. Uvijek budi kakav jesi, nemoj da te ostali ljudi promijene nagore.

Matea Fragić: Ne smijemo gledati vanjski izgled i odjeću. Prvo moramo pogledati unutarnju ljepotu, jer svi mi smo lijepi na svoj način.

Ilija Letunić: Kada su rugoba i ljepota zamijenile maske, neke su se stvari promijenile. Ljudi koji na sve gledaju ovako kako im je danas, ne mogu prepoznati rugobu koja se nalazi ispod ljepotine maske. Rugoba (zlo) se skriva ispod te maske i zavarava ljude. Postoje ljudi koji mogu prepoznati rugobu bez obzira na vanjski izgled, a to su ljudi koji dušom gledaju na stvari, ne očima. Oni razmišljaju dušom o tom čovjeku, čitaju ga. Rugoba koja se skriva pod ljepotinom maskom navodi ljude na loše stvari ili govori loše stvari o ljudima. Oni koji ne prepoznaju rugobu, mogu to naučiti, no prvo im se mora dogoditi da ih rugoba jednom prevari.

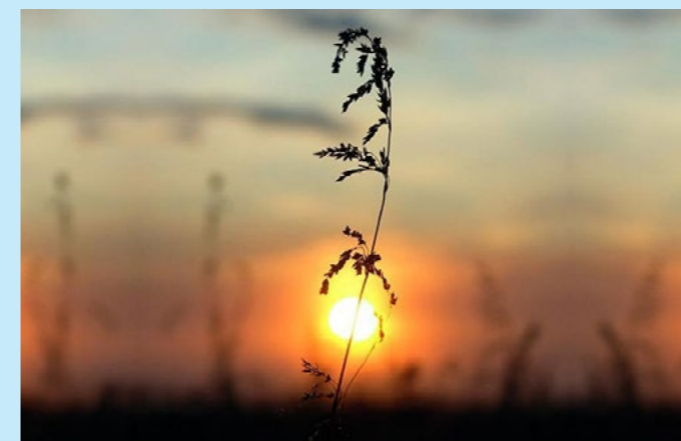
Nije lako prepoznati rugobu, no potrebno se potruditi, gledati na stvari iz drugog kuta, uz pomoć vlastitog uma i vlastite duše. Prvo se moramo uvjeriti da se rugoba ne nalazi u nama, ispod naše maske...

Ilija Letunić, 7.b

U ČEMU NALAZIM SVJETLOST, A KAKO SE BORIMO PROTIV TAME?

„U svijetu postoji samo svjetlo, a ne mrak... Tama, mrak, sjena i noć nisu nešto zlo, nego naprotiv druga strana svjetla, sunca, bića, dobrote i ljubavi... No, postoji duhovna tama. Moralna tama je najgušća, najteža i najopasnija... Mržnja nije samo nedostatak ljubavi, nego svjesno prihvaćanje zloće... Istina je da su svi grijesi i poroci razorene krepsti i vrline... Možemo reći da su krepsti i vrline svjetlo čovjekova duha... Mrak moralnog čovjekova bića traži da čovjek otkloni od sebe negativnosti, da svoju volju preokrene, i tek tada u njega mogu ući vrline i krepsti.“ Tomislav Ivančić (*Oaza života*)

Svjetlost nastojim pronaći kad se nalazim u nesreći i kada sam tužna, a protiv tame borim se samopouzdanjem, pravедnošću i iskrenošću.

Matea Fragić, 8.b

Svjetlo nalazim u lošim trenucima i u tuzi, a protiv tame se borim istinom.

Petra Banac, 8.b

Svjetlo tražim u tuzi, a protiv tame se borim srcem.

Antonija Ljubić, 8.b

Svjetlost nalazim u dobrim djelima i u obitelji, a protiv tame se borim pokušavajući ostvariti svoje snove.

Franjo Matej Urlović, 8.b

Svjetlo nalazim u obitelji, a protiv tame se borim tako što se ne družim sa zlim ljudima koji rade nešto ružno.

Ivan Đaja Katić, 8.b

Protiv tame se borim iskrenošću, a svjetlost nalazim u društvu.

Matea Čupić, 8.b

Svjetlost možemo naći u prijateljstvu i ljubavi, a protiv tame se bori-

mo uz pomoć iskrenosti i poštenja.

Leo Laštro, 8.b

Svjetlo tražim u obitelji i prijateljima, a protiv tame se borim time što ne psujem i pomažem drugima.

Božo Letunić, 8.b

S obzirom da nas obitelj i prijatelji čine sretnim i zadovoljnim, smatram kako tu možemo pronaći svoje svjetlo. Čovjek se ne smije prepustiti tami, nego je potrebno da se trudi razgovarati s drugima kako bi pronašao svjetlost.

Nikša Mujo, 8.b

Svjetlost tražim kad sam loše. Moja svjetlost su obitelj i prijatelji, oni su ti koji mi uvijek pomažu. Svakome ponekad dođu dani tame, pa tako i meni te se tada trudim misliti o pozitivnim stvarima kojima sam okružena i trudim se sve učiniti boljim.

Karla Radonić, 8.b

Za svjetlom tragam u lošim situacijama, a do svjetla me vodi moja obitelj, rodbina i prijatelji. Oni su ti koji mi skreću pozornost s loših stvari na one dobre, pozitivne. Tamu nastojim svladati pozitivnim mislima i okružujući se ljudima koje volim i koji me čine sretnom.

Jele Kušeljić, 8.b

Svjetlo nastojim pronaći u lijepim stvarima, dobrim djelima, u ljubavi... Moje svjetlo je ljepota života te sve ono dobro što nam život nudi. Svjetlo je Bog, On je Onaj kojem vjerujem i koji je putokaz mome životu. Sve što imam u životu Njegov je neizmjeran dar. Upravo s vjerom u Njega te vjerom u život i vjerom u dobro možemo se izboriti s tamom. Svaki ljudski život ima dane tame, ali potrebno je da je nastojim prevladati te da gledamo na svjetlu stranu života, gdje se nalaze radost, sreća i ljubav te će tako tama nestati.

Ilija Letunić, 7.b

Svjetlo tražim u tami, tamu tražim u svjetlu. Svjetlo tražim u dobrim stvarima i stvarima koje volim. Boriti se protiv tame znači nadvladati je svjetlom koje možemo pronaći duboku u sebi.

Đuro Drašković, 7.b

Kršćanstvo je ono koje nam nudi svjetlo života, u kršćanstvu trebamo pronaći svoj putokaz kako ne bismo živjeli u grijehu i tami. Protiv tame se trebamo boriti molitvom i živeći krjepostan život.

Hrvoje Obad, 7.b

Svjetlo tražim u teškim trenucima te mi to pomaže. Ponekad će neki pokušati oduzeti nam nadu i sve ono što daje svjetlo našim životima, ali uvijek se trebamo boriti, jer mi smo ti koji držimo ključeve svoje budućnosti. Mnogo je onih koji žive u mržnji i tami, ali i takvim se ljudima može pomoći, jer svaka osoba je u sebi dobra i ispod maske skriva dobrotu.

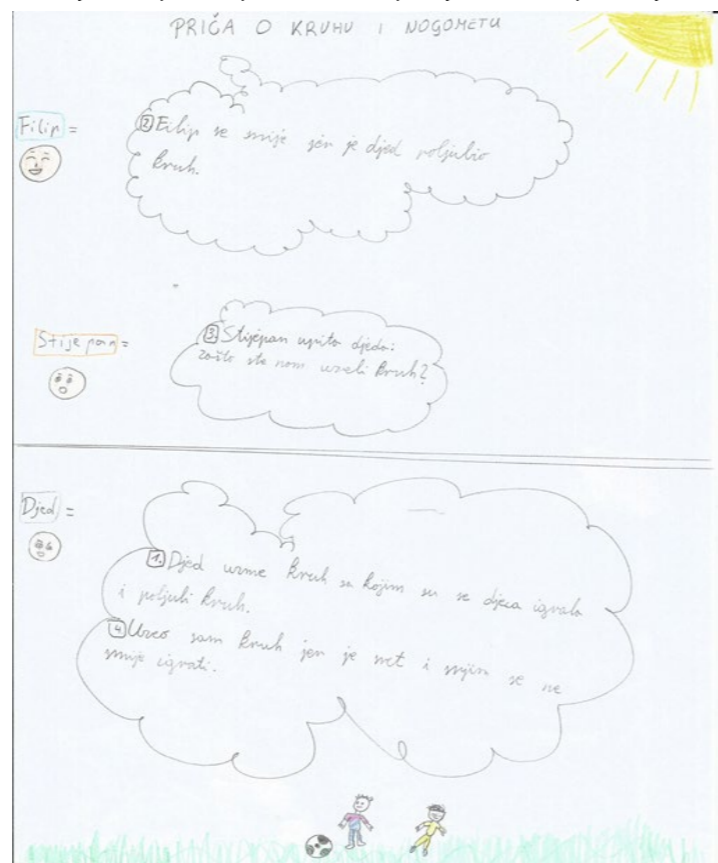
Anton Penetra, 7.b

PRIČA O NOGOMETU I KRUHU

Učenici su crtali na temu kruha i nogometa. Zapravo, dječaci su umjesto lopte naganjali staro pecivo. Naišao je starac koji im je objasnio kako je kruh svet i da ga treba poljubiti prije nego se baci u smeće. Preporučio im je da naprave loptu od starih krpa. Dječaci su bili posramljeni i više nisu naganjali pecivo.

Barbara Trojanović, 4.a

Ines Obad, 4.b

Nina Bokarica, 4.a

DROGA NIJE FORA! ISTINITA PRIČA

“Moja priča s ovisnošću započela je kad sam imao 15-16 godina... Tada nisam ni sanjao da ću za nekoliko godina postati teški ovisnik o drogama... Moj život je sad ‘posložen’, normalan... U duhovnosti sam pronašao način na koji ću se nositi sa svojom situacijom, jer duhovna hrana jednako je važna kao hrana koju svakodnevno uzimamo za svoje tijelo. Za dušu je to vjera. Ili ćeš živjeti ‘ispravno’ ili ćeš živjeti život bez života, kao ‘zombi’. Biti čist ustvari je najjača droga.” Goran, 42 godine

samo ovisnost o drogi, nego i bilo koja druga ovisnost nije dobra.

Antonio Bratičević, 8.a

Niti jedna osoba nije savršena i svi padamo, no ukoliko padneš, digni se! Droga nije šala. Iz znatije može prijeći u nešto puno gore – adiciju. Uskoro ne koristi čovjek drogu, nego droga koristi njega. Potrebno je da čovjek naučiti ljubiti sebe onakvog kakav jest bez ikakvih opojnih sredstava. Možda ponekad izgleda da droga predstavlja svjetlo na kraju tunela, no nažalost, ona ubrzo postane mrak.

Antun Pendo, 8.a

Ovisnost je jako loša stvar. Uvuče ljude i put do ozdravljenja je dug, težak i nažalost, često, bezuspješan. To je nešto što može promijeniti život iz korijena. Ovisnost je nešto najgore što se može dogoditi u ljudskom životu, može odvesti na put bez povratka. Ono što nudi spasenje je ono što je zapravo i temelj života - vjera i obitelj.

Iva Tošić, 8.a

Ponekad iz male stvari nastane ovisnost. Ponekad čovjek pomisli samo će probati drogu, ali i to je dovoljno da postane ovisnost. No, važno je potražiti pomoć i vratiti se na pravi put.

Mario Marić, 8.a

Droga nikad, ali baš nikad, bez obzira na situaciju, nije rješenje. Često mladi probaju drogu iz puke znatiželje, ali postoje i oni koji uzimaju drogu bez da to znaju. Nažalost današnji ljudi ponekad znaju biti toliko naivni da kušaju drogu samo na nagovor prijatelja.

Kristijan Kortizija, 7.a

Droga ubija čovjeka, uništava obitelj i ovisnik gubi drage ljude, ljude koji ga vole. Moja preporuka svim ovisnicima je da što prije pođu na odvikavanje i liječenje.

Kelly Degirmendžić, 7.a

Veoma je bitno paziti s kakvim ljudima se družimo, jer ukoliko smo okruženi ovisnicima traže i mi možemo ući u taj svijet loših navika i ovisnosti. Oni koji uplove u taj svijet, ne trebaju gubiti nadu, jer postoje ljudi koji im žele pomoći, riješiti ih tog zla. Bitno je pronaći utjehu u obitelji, bližnjima i dobrim ljudima, jer oni nam mogu i žele pomoći.

Mia Tošić, 7.a

Droga je najveće zlo! Šteti mozgu te psihičkom i fizičkom zdravlju osobe.

Ivuša Burdelez, 7.a

Droga je užasna stvar te je treba ukinuti i uništiti jer uništava obitelji i prijateljstva.

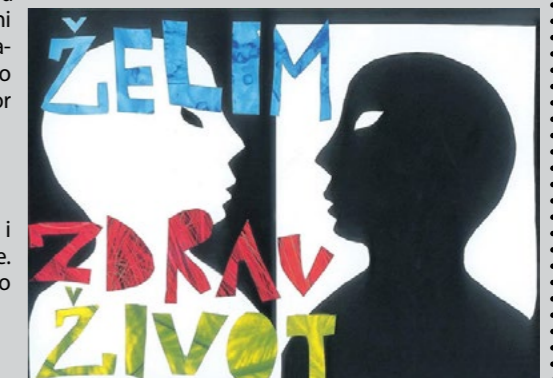
Dominik Štaka, 7.a

Bitno je da se osoba ne prepušta stvarima koje loše utječu na njezin život, na njezino zdravlje. Ponekad usamljenost potiče uzimanje droge, no bitno je pronaći utjehu u ljudima koji nas okružuju.

Tonka Bušković, 7.a

Droga je veoma loša te negativno utječe na tjelesno i emocionalno zdravlje. Ponekad je znatiželja velika, no potrebno ju je obuzdati. Ljudi ne bi trebali uopće probati drogu, jer mogli bi vrlo brzo postati ovisnici.

Alessandro Bratoš, 7.a

ISKLJUČENOST

Borimo se protiv isključenosti. I ti možeš završiti na ulici. Anton Penetra

Isključen čovjek osjeća se jako tužno. Isključenost je nažalost prisutna po cijelom svijetu, ali je treba spriječiti. Nju bi trebalo riješiti na način da se ljude nauči o posljedicama isključenosti. Nadam se da će se to brzo dogoditi! Hrvoje Obad

Virtualna isključenost je kada jednu osobu izbacuju s društvenih mreža zbog toga što nije kul ili zbog ljubomore, ako je ta osoba popularna. To nije dobro. Petra Mujo

Do srednje škole se svi družimo i zezamo te igramo. I sad kako bi vama bilo da dođete u srednju školu s prijateljima i vidite da oni puše? U takvom lošem društvu prisiljen si i ti pušiti inače će te isključiti iz društva i uvijek te prozivati.

Rješenje je: Nađi novo, bolje društvo. Bruno Miloglav

ISKLJUČENOST

Isključenost, nažalost, danas nije baš rijetka pojava. Pojavljuje se na raznim mjestima.

Čovjek može biti isključen u igri, npr. ako dječak ne voli igrati nogomet, ostala ga djeca mogu isključiti iz svog društva. Ali ga isto tako mogu drugi primiti jer je drugačiji.

Postoji i virtualna isključivost. Virtualna isključivost se može podijeliti na više vrsta. Mogu postojati grupe na društvenim mrežama i sada, netko tko bi želio biti u toj grupi, ne može jer ga drugi izbacuju. Može se virtualna isključenost odraziti i na vrijeđanje. Napravi se grupa u koju se uključi i novi učenik te ga vrijeđaju svime što stignu:

verbalno, šaljući slike....

Mlade, odrasle osobe, ljude, neki isključuju iz društva ukoliko nisu pušači ili ukoliko ne piju alkohol. Ni jedan oblik isključenosti nije dobar. Isključenost osobu uništava. Ako nekog isključite iz društva jer je drugačiji ili se jednostavno ponaša drugačije, ona će dobiti osjećaj da mora biti ista kao svi da bi je netko volio, a to nije istina. Svatko ima pravo biti drugačiji, a ako je drugačiji to ne znači da ne može sretno živjeti. Ljudi imaju slobodu biranja i žele, kada se pogledaju u ogledalo, vidjeti sretnu osobu, osobu koja se izborila biti drugačija od ostalih, osobu koja živi svoj život.

Ilija Letunić, 7.b

Slika s interneta

ŠTO OČEKUJEM U ČETVRTOM RAZREDU? UČENICIMA 4.B. RAZREDA OVO JE PRVI SUSRET S MATIČNOM ŠKOLOM!

Očekujem da ću imati jako dobre ocjene. Isto tako da će moji prijatelji imati dobre ocjene. Očekujem od svih nastavnika da će biti dobri prema nama ako mi budemo dobri prema njima. Nadam se da nećemo puno ići u ravnateljice i pedagoginje. I da ćemo se svi slagati i uzorno vladati.

Nina Bokarica, 4.a

Od učitelja očekujem obazrivo i pristojno ponašanje, kao i od ostalih odraslih, ravnateljice, pedagoginje, spremačica i tajništva. Očekujem da pozdravljaju učenike i ne toleriraju nepristojno ponašanje.

Od učenika očekujem primjereno pona-

šanje i poštovanje pravila, posebno prema invalidima. No najviše od svih očekujem u ovoj obrazovnoj ustanovi da svi poštuju jedni druge.

Helena Penetra, 4.a

Očekujem bolji odnos s prijateljicama. Ubuđena sam što učimo novi jezik. Nadam se da će mi iskustvo u 4. razredu biti dobro kao i u prošlim razredima. Jako sam sretna što je moja četvrta školska godina počela i želim strožije učiteljice.

Petra Knežević, 4.a

Od svojih prijatelja očekujem: učenje, radost i veselje. Ne želim nikome zlo ni ružne

riječi. Od učiteljica očekujem strpljenje. Sretne dane želim i đacima u cijeloj školi i da vozači voze svaki dan s ponosom.

Ines Obad, 4.b

U ovoj školskoj godini od sebe očekujem puno rada i zalaganja. Od svoje učiteljice očekujem da nas lijepo i odgovorno uči. Od svojih prijatelja očekujem puno veselja, igre i zabave.

U četvrtom razredu svima želim puno zdravlja, veselja i igre.

Nika Grmoljez, 4.b

POMOĆ DRUGIMA ! ŠTO BIH URADIO/LA ?

Grupa 1.

Siromašna žena s djetetom

Jednoga dana dječak Marko je šetao ulicom. Razmišljao je što učiniti sa sto kuna koje je dobio. Putem je sreo ženu s djetetom u naručju. Nosila je poderanu i tanku odjeću, a dijete je jako plakalo. Bilo je gladno.

Ja bih kupio ženi haljinu, djetetu bočicu mlijeka. I kolica za voziti

dijete. Nikola Mršić

Kupila bih lijepu, toplu i udobnu odjeću. Djetetu bih kupila hranu da ne bude gladno. Pomogla bih toj obitelji i za njih bih donirala novu odjeću, hranu da ne budu gladni i da im bude toplo. Laura Pulić

Novac bih dala njima. Ili bih im kupila odjeću, obuću, hranu i nešto slično. Kupila bih djetetu jaje ili kolica majci kako bi lakše nosila bebu. Marija Štaka

Dao bih ženi svoje novce. Ona bi sebi i djetetu kupila hranu, i, ako joj ostane novaca, novu odjeću. Bio bih sretan što sam pomogao. Robert Prusina

Kupila bih joj malo odjeće, hrane i pića da ne hodaju po ulici u poderanoj i tankoj odjeći i da ne budu gladni i žedni. Petrunjela Prkoča

Otrčao bih u trgovinu i kupio djetetu hranu i ženi kupio novu odjeću. Zatim bih im dao preostale kune. Otpratio bih je do kuće i rekao da se ništa ne brine. Juraj Klaić

Grupa 2

Bolesna majka

Djevojčica Ivana dogovorila se s prijateljicama za posjet Zoološkom vrtu. Dugo je čekala taj izlet i bila je presretna kada je taj dan napokon došao. Ujutro je Ivana saznala da je mama jako bolesna i da treba čuvati svog malog brata.

Preskočio bih izlet. Pomogao bih mami da ozdravi. Nikola Mršić

Pomogla bih majci, kupila lijekove i odvela je u bolnicu na pregled. Mlađeg bih brata pričevala dok mama ne ozdravi. A s prijateljicama bih se družila kada mama ozdravi. Laura Pulić

Ostala bih čuvat brata. Kupila bih mami lijekove. Marija Štaka

Nažalost, morao bih otkazati izlet u ZOO za sljedeći dan. Ostao bih doma čuvati mlađeg brata. Bio bih sretan što sam pomogao mami, ali tužan zbog izleta. Robert Prusina

Kada bih bila na Ivanovom mjestu, pomogla bih majci da ozdravi i da pazim na brata. Majci bih skuhalo lijepu juhu i topli čaj od šumskog voća. S bratom bih se igrala dok mi mama ne kaže da nešto napravim. Petrunjela Prkoča

Brzo bih otrčao u trgovinu i kupio sve potrebno. Pričuvao bih brata. Juraj Klaić

Grupa 3.

Prijatelji u nevolji

Na igralištu se Josip ozbiljno ozlijedio. Slomio je ruku. Trebao je ići na hitnu. Svi Josipovi prijatelji pobjegli su kući. Ostala je samo Ana koju je Josip mnogo puta ružno uvrijedio i zbijao grube šale zbog njezinog siromaštva.

Prvo bih Ani rekao neka oprostiti što sam se ružno šalio. Ne bih pobjegao kući, nego bih mu pomogao. Ana može nazvati hitnu. Nikola Mršić

Pomogla bih Josipu iako je uvrijedio Anu. Jer ako ja njemu pomognem, on bi naučio pomagati. I sve će biti u redu, oprostit ću ja njemu i on meni drugi put. Laura Pulić

Zvala bih hitnu. Pomogla bih mu. Zvala bih roditelje. Marija Štaka
Tražio bih od Ane da mi oprostiti što sam je izrugivao i vrijeđao. Zatražio bih da mi pomogne. Robert Prusina

Na Josipovu mjestu bih se pošla ispričati Ani i pitati je hoćemo li biti prijatelji. Ana bi trebala pomoći Josipu i da postanu najbolji prijatelji. U školi bih mu pomogla u pisanju i izvadila bih mu knjige. Petrunjela

Prkoča

Zahvalio bih Ani što je ostala. Zamolio bih je da mi oprostiti. Pitao bih je da s njezinog telefona nazove hitnu pomoć. Juraj Klaić

Grupa 4

Stranac traži pomoć

Tata i Luka gledaju nogometnu utakmicu najdražeg nogometnog kluba. Jako su se uživali u navijanje. Na vrata im pozvoni neki stranac. Izgubljen je, gladan i hladno mu je.

Odljepio bih se od televizije i dao mu jesti i toplu deku. Nikola Mršić

Pomogla bih strancu tako da bih ga pustila u kuću, dala mu deku, hrane i rekla mu gdje se nalazi. Poslije bih donirala novce da mu se kupi stan. Olakšala bih mu život. Laura Pulić

Otvorila bih mu vrata. Dala bih mu deku da se ugrije. Rekla bih mu da navija s nama. Marija Štaka

Pokazao bih mu put i dao hrane. Pozvao bih ga da se ugrije i gledali bismo utakmicu. Robert Prusina

Na Lukinom mjestu pozvala bih ga u kuću da gleda s nama utakmicu. Donijela bih mu hrane i pića. Petrunjela Prkoča

Otvorio bih vrata i uveo stranca u kuću. Pokrio bih ga dekom i dao mu da na televizoru gleda što hoće. Na kraju bih mu dao hranu i vodu. Juraj Klaić

Grupa 5

Prijatelji u nevolji

Jednoga dana Ivan je prestrašeno pokušao na vrata svoga najboljeg prijatelja Mateja. Ivanovi roditelji opet su se jako posvađali. Želio se povjeriti nekome. Matej mu je otvorio vrata, no kod njih je bila gužva. Slavio se mamin rođendan i došlo je mnogo ljudi.

Bit ću prijatelj i pomoći, a kasnije se vratiti na zabavu. Dao bih mu savjet. Nikola Mršić

Razgovarala bih s Ivanom.

Rekla bih da samo hrabro razgovara s mamom i tatom, da se pomire, da budu obitelj kao prije. Mora im reći da ako se oni budu svađali, da će on biti ljut i jako tužan. Laura Pulić

Otišla bih negdje i popričala s njim. Bila bih mu najbolja prijateljica. Vratila bih se na maminu zabavu. Marija Štaka

Zazvao bih ga da dođe nasamo. Razgovarali bismo i on bi zazvao tatu i mamu i rekao im da se pomire. Sigurno bi se pomirili i opet živjeli sretno. Robert Prusina

Čestitala bih Matijinoj majci rođendan. Skupa bismo se družili i zabavili. Petrunjela Prkoča.

Odveo bih Ivana u svoju sobu. Rekao bih mu da reče mami i tati da se ne svađaju. Na kraju bih ga tiho odveo iz kuće da mu ne bude neugodno. Juraj Klaić

UČENICI MIJENJAJU NASTAVNI PLAN I PROGRAM!!!!

„...da sam prazna glava, ne bih više učio ništa za badava Samo onoliko koliko mi treba Da ostanem PAF od tolikog neba.....“
Sthovi pjesme grupe Hladno pivo

1. Koje bi nastavne sadržaje i promjene uveli u škole?

Učenici bi uveli praktične predmete poput domaćinstva, prve pomoći, privatni sat s psihologom, više sati međusobnog komuniciranja, nabavili bi stolove za kemiju i opremili kabinet kemije, akcije poput kako reagirati u slučaju požara, sat plesa, sat kulture, više terenske nastave.

2. Što bi izbacili iz nastavnog sadržaja ili plana i programa?

Izbacili li bi teoretske predmete, spojili ih u jedan s važnim podacima za buduće školovanje. Danas je važan prosjek ocjena za upis u željenu školu, a ti predmeti im „uništavaju dobar prosjek“.

TOLERANCIJA

Esad i njegova obitelj žive u Siriji i nemaju baš puno novaca. Esad ima ujnu i ujaka i tri sestričine i bratića. Oni imaju vlastitu tvrtku i veliku kuću u Hrvatskoj.

Dva tjedna prije početka školske godine ujak je pozvao Esadova oca i ponudio mu posao u svojoj firmi te smještaj. Odmah su se počeli spremati i krenuli pješice do najbližeg aerodroma te krenuli za Hrvatsku s kartama koje je ujak poslao.

Dva tjedna poslije!!!

Na prvi dan škole Esad i bratić skupa su pošli u školu. No svi u razredu bili su lijepo obučeni s dugom kosom, s plavim i zelenim očima. Djevojčice nisu nosile naočale, a dječaci su bili nabildani. A Esad je bio crn, mršav, slab, s crnim očima i vrlo kratkom kosom. Prvi tjedni počeli su s izbjegavanjem, nakon toga ruganjem i zatim udaranjem. Cijelo drugo polugodište je dolazio kući s modricama. I tako je došao

zadnji tjedan škole. Bratić i Esad napravili su tulum. Svi dobri učenici su bili pozvani osim Antoana Vapadiđa, koji ništa nije znao o tulumu jer je on nanosio masnice Esadu. Kad je Antoan došao u školu, bio je potpuno sam. Tada je počeo shvaćati svoju pogrešku.

Dva mjeseca poslije!!!

Opet je prvi dan škole, ali sada 4.razred. Antoan je odmah potražio Esada i kad ga je vidio ispričao se i pitao može li mu biti prijatelj. Esad je odgovorio: „To je drugačije nego sam zamišljao, ali može“.

Nakon par godina kad je Esad imao 18 godina, kupili su kuću, osnovali tvrtku. Nakon još četiri godine oženio se curom žute rase i dobio trojke, dječaka žute rase, curu bijele rase i curu crne rase. Esad im je ispričao borbu koju je vodio u djetinjstvu.

Učenica: Helena Penetra, 4.a

ISTI, A DRUGAČIJI

Svaki čovjek u sebi ima ono što njega čini onakvim kakav je.

Neki ljudi su drugačiji, ali to ne znači da su dobri ili loši. Mnogo ljudi je na ovom svijetu i svaki od nas je po nečemu poseban. Ja bih najviše voljela kada bi svi oko mene bili dobri, vrijedni, poštjeni, sretni i veseli, ali svijet ne bi bio ovakav da nema i onih zlih, lijenih, nepoštenih, okrutnih i tužnih. Nema dobre osobe koja nije napravila nešto dobro. Želim vjerovati da će uvijek biti puno više boljih ljudi od onih zlih. Na kraju, svi smo isti ma koliko god se trudili da budemo drugačiji.

Petra Knežević, 4.a

DAN KADA SAM BILA NAJBЛИŽE BOGU

Sve je počelo dvadesetak dana prije tog velikog događaja. Prijateljica mi je poslala plakat na kojemu su pisali detalji koncerta moderne duhovne glazbe u Splitu, humanitarnog koncerta „Najmanjima od najmanjih“ za djecu iz Klaićeve bolnice, održan 10. studenog 2018.. Pošto sam dugo vremena provodila u crkvenom zboru i pjevala te iste pjesme preko mise s ekipom iz zbora, taj je plakat posebno privukao moju pažnju.

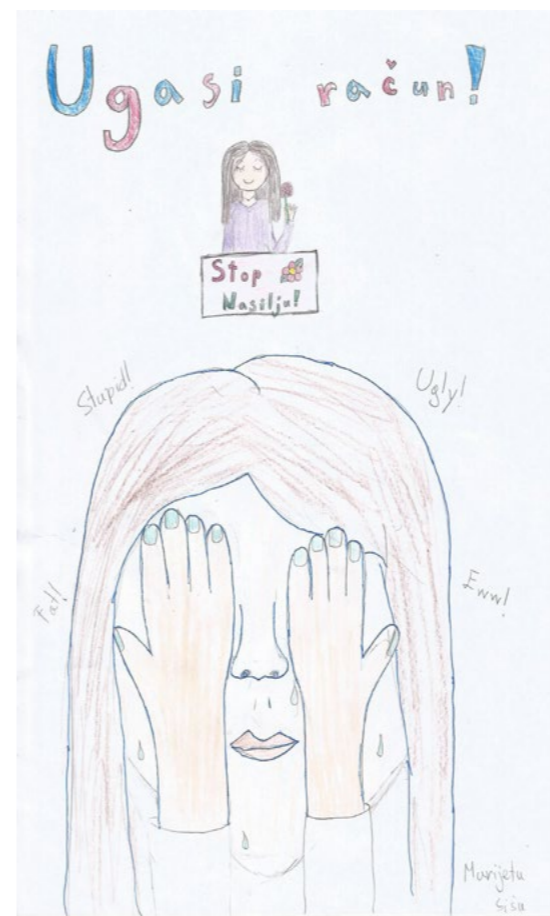
Na šarenoj podlozi bijelim slovima pisalo je vrijeme koncerta i imena izvođača čija glazba danas čini da sve više mladih pronadu ljubav prema Isusu Kristu u sebi i dolaze u crkvu staviti Ga i pjevati Mu. Isprva mi je ta novost o koncertu jako teško pala. Vjerujem da svi znate kako je teško nagovoriti roditelje na nešto tako veliko, a udaljeno skoro četiri sata od mjesta gdje živim. Međutim, zapravo je ispalo jako lako. Biskupija je organizirala prijevoz, i čim sam za to čula, predložila sam svojim prijateljicama da odemo, i ostvarilo se.

Ne mogu točno opisati ljepotu samoga koncerta, jer smatram da stvarno trebate biti ondje da to osjetite. To je neka posebna vrsta Božje prisutnosti, neka posebna vrsta molitve i neki posebni ljudi, koji dva sata stoje na nogama raširenih ruku i zatvorenih očiju, i vide neki drugi svijet. Svijet u kojemu je Gospodin taj koji te drži za ruku i ne pušta, jer si ipak ti njegovo djelo na koje je sigurno ponosan. Glazba je učinio da tisuće ljudi privremeno zaboravi na život koji donosi razne probleme i nesuglasice, i da se sjeti da je ipak Bog taj koji je uvijek tu, prisutan u svakom trenutku, i da zaslužuje da Mu nekada posvetimo svoje vrijeme razgovorom, molitvom, ili, na moj omiljeni način, pjesmom.

Oko dvadeset sati svjetla su se ugasila, i na pozornicu je izašao zbor koji je otvorio nastup. Nakon njih, nastupili su brojni izvođači, a samo neki od njih su: fra Marin Karačić, Petar Buljan iz Božje pobjede, sestre Husar i Alan Hržica. Prijateljice i ja zauzele smo mjesto u prvim redovima, što je činilo doživljaj još većim. U jednom dijelu koncerta jedan je izvođač zamolio da se u publici upale svjetiljke na mobilitelima, i nastupila je jedna neopisiva atmosfera, čiju ljepotu slike ne mogu ni polovično prikazati. Svaka suza koja je pala, imala je svoju posebnu vrijednost, kao i svaka nota, svaka riječ, i svaki trenutak pun te ljepote.

Bog je bio ondje. Tu sam prisutnost osjetila jače nego ikada u životu. Svijetlio je, kao i reflektori, u obliku križa na vrhu pozornice. Osjećala sam se kao da plivam u Njegovoj ljubavi. Veselim se sljedećem događaju sličnom ovome. Bilo je predivno biti dio toga.

Karmen Bogdanović, 7.a

Alan Hržica

Petar Buljan iz grupe Božje pobjede

fra. Marin Karačić

SJEĆANJE NA POGINULOG BRANITELJA KONAVALA

U utorak 2. listopada u suradnji s društvom Naša djeca Gruda odali smo počast prvom poginulom branitelju Konavala Ivici Riloviću. Učenici petih razreda posjetili su spomen obilježje u Karasovićima i položili cvijeće. Sjećanje na prvog poginulog konavoskog branitelja sjećanje je na sve naše hrvatske branitelje. Njihova stradanja opominju nas da svoju krvavo stečenu slobodu duboko cijenimo i čuvamo. Nećemo ih nikada zaboraviti. Neka im je vječna slava i hvala!

PŠ PRIDVORJE MEĐU NAGRAĐENIMA NA NATJEČAJU „REKIKLASIČARI ZA LJEPŠU NAŠU“

Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost pozvao je sve škole u Republici Hrvatskoj na sudjelovanje na ekološkom edukativno-glazbenom natječaju „Reciklasičari za ljepšu našu“, koji se organizirao u suradnji s Ministarstvom zaštite okoliša i energetike. Riječ je bila o izradi glazbenih instrumenata od različitih vrsta otpada: papira, stakla, metala, plastike i ostalog, a natječaj se provodio kao jedna od aktivnosti uspostavljanja cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Hrvatskoj, s ciljem edukacije djece i mladih o važnosti očuvanja prirode, recikliranja i pravilnog postupanja s otpadom.

U konkurenciji više od 100 osnovnih i srednjih škola, naša škola PŠ Pridvorje, 3.r. ostvarila je izvrsno 6.mjesto te tako postala jedna od 30 nagrađenih škola.

TREĆAŠI U POSJETU ŽUPANIJI I U OBILASKU GRADA

U srijedu 25. travnja učenici trećih razreda naše škole išli su u Dubrovnik, u posjet Županiji te u obilazak zidina i kulturno-povijesnih spomenika našega grada. Učenici su u skladu s nastavnim planom i programom posjetili Ured župana. U Palači Ranjina ih je srdačno dočekala zamjenica župana gđa Marevic, koja je na zanimljiv i poučan način objasnila rad Županije i koje su dužnosti župana. Nakon vrijednog poučavanja i čašćenja slatkišima slijedilo je zajedničko fotografiranje. S lijepim uspomnama i novim iskustvom zadovoljni su pošli svojim kućama. Zahvaljujemo se domaćinima na lijepom dočeku.

TERENSKA NASTAVA UČENIKA 2. RAZREDA

Učenici drugog razreda u petak 28. rujna u pratnji svojih učiteljica išli su na terensku nastavu u Dubrovnik. Dan su započeli provjerom plivanja u PK Jug pod stručnim vodstvom trenera Andreja Drobca. Nakon toga su prošetali gruškom rivom do Luke Dubrovnik i vidjeli razna pomorska vozila. Okrijepili su se u parku i krenuli kući puni doživljaja. Bio je to još jedan zanimljiv i poučan dan izvan škole.

UČENICI 1. I 2. RAZREDA U CAVTATU

Dana 2. svibnja 2018. učenici 1. i 2. razreda išli su na poludnevni izlet u Cavtat. Posjetili su Mauzolej obitelji Račić i rodnu kuću Vlaha Bukovca. Voditeljica Lucija Vuković na zanimljiv je način objasnila povijest Mauzoleja i život Vlaha Bukovca. Učenici su imali prilike vidjeti i kratki film o tome kako se treba ponašati u muzeju. Posjetili su i Općinu Konavle gdje su ih dočekali zamjenik načelnika Ivo Radonić i Toni Čeović. Na šaljiv način su animirali učenike koji su mogli na par minuta postati mali zastupnici i iznositi svoje prijedloge. Uz mnogo smijeha i zadovoljstva, puni lijepih i novih iskustava pošli su svojim kućama. Zahvaljujemo svima na lijepoj dobrodošlici.

UČENICI TREĆIH RAZREDA U LJUTOJ

U srijedu 11. ožujka učenici trećih razreda naše škole zajedno sa svojim učiteljicama sudjelovali su na terenskoj nastavi koja se održala uz rijeku Ljutu. Obilježili su Dan voda i naučene nastavne sadržaje primijenili i nadopunili promatrajući okoliš kojim su pješice prolazili od Grude do Ljute. Mjerali su temperaturu zraka i zapažali njene promjene, orijentirali se u prostoru pomoću kompasa, sunca, mahovine i sl. Promatrali su biljni i životinjski svijet, a u tome su im puno pomogle poučne table s kojih su mogli saznati o „stanovnicima“ uz rijeku Ljutu koje nisu susreli. Osim vidljivog svijeta, školskim

mikroskopom promatrali su golim okom nevidljivi svijet u kapljici vode rijeke Ljute. Učenici su vidjeli gdje izvire rijeka i na koji način pokreće mlinice. Gospodin Ivo Đivanović srdačno ih je primio na svoje gospodarstvo, u mlinicu i stupu te ih je upoznao s načinom rada i njihovom važnošću za ljude u prošlosti. Svoj bogati doživljaj toga dana začini su igrom na igralištu u mjestu Ljuta.

TERENSKA NASTAVA UČENIKA NIŽIH RAZREDA

Dana 22.11. učenici od 1. do 4. razreda išli su na terensku nastavu u obilazak Konavala. Učenici prvih i drugih razreda krenuli su Donjom bandom i posjetili Čilipe. U crkvi svetog Nikole gđa Luce Rešetar je upoznala učenike sa znamenitostima crkve. U Zavičajnoj kući, uz vodstvo Antonije Rusković Radonić i Anite Arbulić, djeca su čula o procesu dobivanja niti svile od dudova svilca i nastajanju konavoske nošnje. U Zračnoj luci razgledavali su zgradu, vozili se autobusom po platformi i slušali gospara Antuna Burdeleza koji je opisao postupak putovanja zrakoplovom - od kupnje karte do samog ukrcaja u zrakoplov. Učenici trećih i četvrtih razreda bili su u crkvi svete Barbare, na Sokol kuli i u Arheološkom muzeju Konavala u pratnji vodičke Muzeja i galerija Konavala Jelene Bezelj koja je učenicima na zanimljiv i primjeren način prikazala

povijest našeg kraja. Učenici su tako saznali za legendu o divovima te pronašli otisak divovske ruke na kamenj ploči na Sv. Barbari. S vidikovca poviše Svete Barbare vidjeli su cijele Konavle i prepoznali sela, ilirsku gomilu, saznali ponešto novo o Domovinskom ratu. Boravak na Sokol kuli u stručnoj pratnji donio je puno novih znanja. Tako su učenici saznali o povijesti Sokol kule, o vojnom životu ljudi u ono vrijeme te vidjeli borbena oružja, kovačnicu, razne predmete koji su služili za život u Sokol gradu. U arheološkom muzeju vidjeli su predmete koji su se koristili u prošlosti, saznali puno o Samostanu sv. Vlaha u Pridvorju te o povijesti mjesta. Bila je to još jedna terenska nastava puna novih znanja o Konavlima i saznanja o važnosti očuvanja baštine Konavala.

„BILO KUDA, KONAVLE SVUDA“

Kako probuditi svijest o važnosti očuvanja našeg planeta Zemlje, a ne krenuti od kraja u kojem živiš? Učenici drugog razreda Područne škole Dubravka od upotrijebljene kartonske ambalaže izradili su svoj zavičaj. Prikupljenu ambalažu izrezivali su na manje komade te oslikali

cijele Konavle. Izradom konavoskih kuća, važnijih kulturnih znamenitosti Konavala i svih sela Konavoskih brda, Gornje i Donje bande proširili su svoj rad, ali i svoja znanja. Uz igru je sve puno lakše!

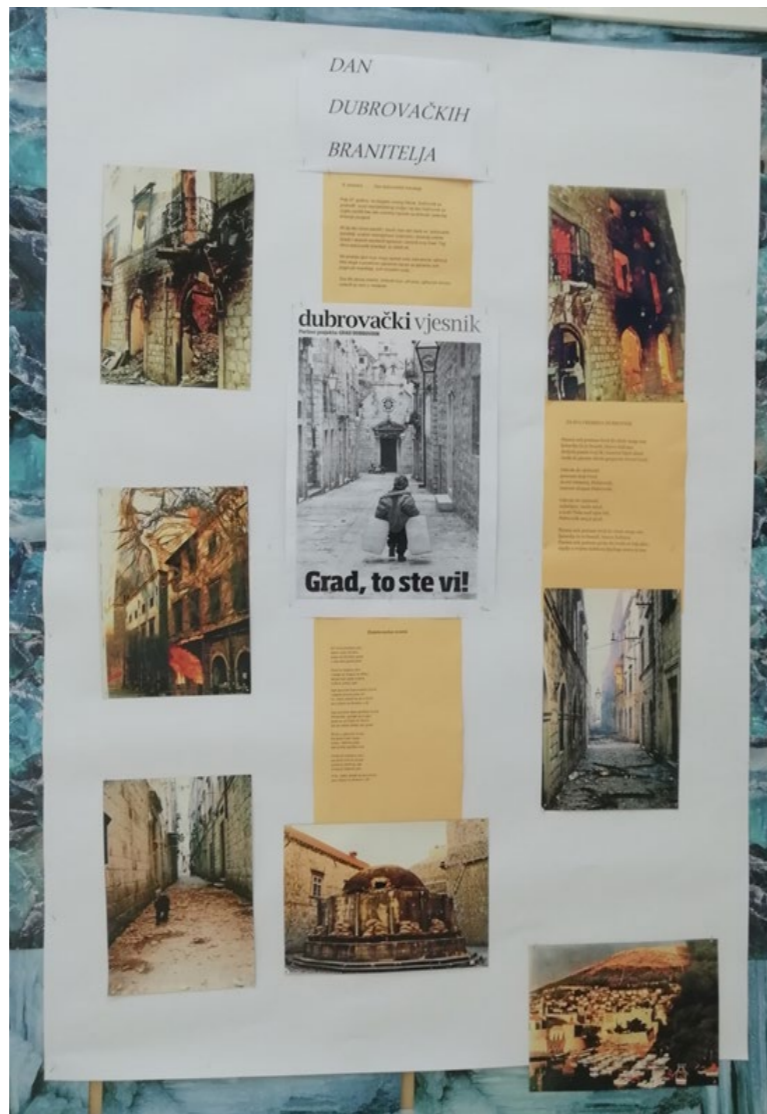
RODITELJ U NASTAVI

U četvrtak 8. ožujka Područnu školu Pridvorje posjetio je roditelj-vatrogasac Antun Radin, djelatnik Vatrogasne postrojbe Dubrovnik. Prema školskom planu i programu učenici drugog razreda obrađivali su nastavnu temu Zaštita od požara, a budući su imali jako puno pitanja, gosp. Radin je održao predavanje te odgovorio na njihovu znatiželju. Bilo je jako zabavno vidjeti vatrogasca pod punom vatrogasnom opremom i naučiti od kojih se dijelova sastoji te čemu koji dio služi. Naučili smo koji su uzroci požara, kako se zaštititi od istog, što učiniti u slučaju požara te što nikako ne smijemo raditi. Hvala našem roditelju vatrogascu što se odazvao na naš poziv. Lijepo je kad nam roditelji pomažu u nastavi.

OBILJEŽAVANJE DANA BRANITELJA U OŠ GRUDA

U četvrtak 8. ožujka Područnu školu Pridvorje posjetio je roditelj-vatrogasac Antun Radin, djelatnik Vatrogasne postrojbe Dubrovnik. Prema školskom planu i programu učenici drugog razreda obrađivali su nastavnu temu Zaštita od požara, a budući su imali jako puno pitanja, gosp. Radin je održao predavanje te odgovorio na njihovu znatiželju. Bilo je jako zabavno vidjeti vatrogasca pod punom vatrogasnom opremom i naučiti od kojih se dijelova sastoji te čemu koji dio služi. Naučili smo koji su uzroci požara, kako se zaštititi od istog, što učiniti u slučaju požara te što nikako ne smijemo raditi. Hvala našem roditelju vatrogascu što se odazvao na naš poziv. Lijepo je kad nam roditelji pomažu u nastavi.

Mentor Marija Prlenda, prof.

RADIONICA ZA SVETOG NIKOLU

Dana 5.12.2018. godine održan je Integrirani nastavni dan - Božićna radionica. Toga dana učenici od prvog do četvrtog razreda, uz pratnju svojih učitelja i asistenata, izrađivali su božićne ukrase za humanitarne svrhe. Djeca su napravila razne vjenčiće, čestitke i ukrase za bor. Radovi su originalni i kreativni. Dan je bio ispunjen dobrom zabavom, smijehom, zajedništvom i trudom.

U SUSRET BOŽIĆU

U četvrtak, 20. prosinca je održana školska božićna priredba u našoj školi. Kroz pjesmu, recitacije i igrokaze učenici su nam uputili čestitku za Božić. Srca ispunjenih toplinom i s osmijesima na licima, učenici, učitelji, roditelji i svi prisutni pratili su božićnu priredbu. Radost Božića osjećala se ovih dana u našoj školi kroz različite aktivnosti: božićne radionice, priredbu, humanitarnu akciju, kolendavanje naših učenika... Želimo Vam sretan Božić i sve najbolje u Novoj godini!

